

## ȘTIINȚA ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTUL

„...în primele rînduri în desfășurarea întregului proces revoluționar în noua etapă de dezvoltare a țării”



### A forma specialiști, a dăltui conștiințe

„Formarea omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară, comunistă, constituie una din îndatoririle fundamentale ale sistemului nostru de învățămînt” — a subliniat secretarul general al partidului la marele forum al slujitorilor științei și școlii. „În întreaga activitate educativă trebuie să dezvoltăm puternic sentimentul patriotic, de dragoste față de popor, față de patrie”... Cuvinte care ni s-au gravat în minte — în mintea noastră, a tuturor, și în primul rînd în mintea, inima și conștiința luminătorilor tîne-

rei generații, reprezentanții celei mai nobile dintre breslele care zidesc edificiul spiritual al unui neam — cu acea forță a marilor adevăruri pe care strălucitul cirmaci al vieții românilor și-a întemeiat dintotdeauna gîndul și fapta.

Adevăr care — nu doar afirmat, ci și strîns și cu pasiune vegheat de președintele României în toți acești ani, ca factor-

motor al devenirii spirituale a națiunii — ni s-a relevat în aceste zile cu o nouă intensitate, dictată de un nou ceas istoric, de îneditile și presantele exigențe — azi mai mari ca oricînd — ale ridicării omului de la Dunăre și Carpați la o înflorire a personalității sale care să-l așeze în rîndul forțelor mari, al umanității mari, pe care te poți bizui. Pledoaria de

acut realism și de fîrgă forță vizionară — magistral susținută de tovarășul, Nicolae Ceaușescu la tribuna recentului congres — pentru ridicarea nivelului național al științei și al cunoașterii, pentru o cit mai eficace integrare a cercetării cu învățămîntul și cu producția, pentru formarea de specialiști-creatori și promotori ai noului în toate domeniile, și-a

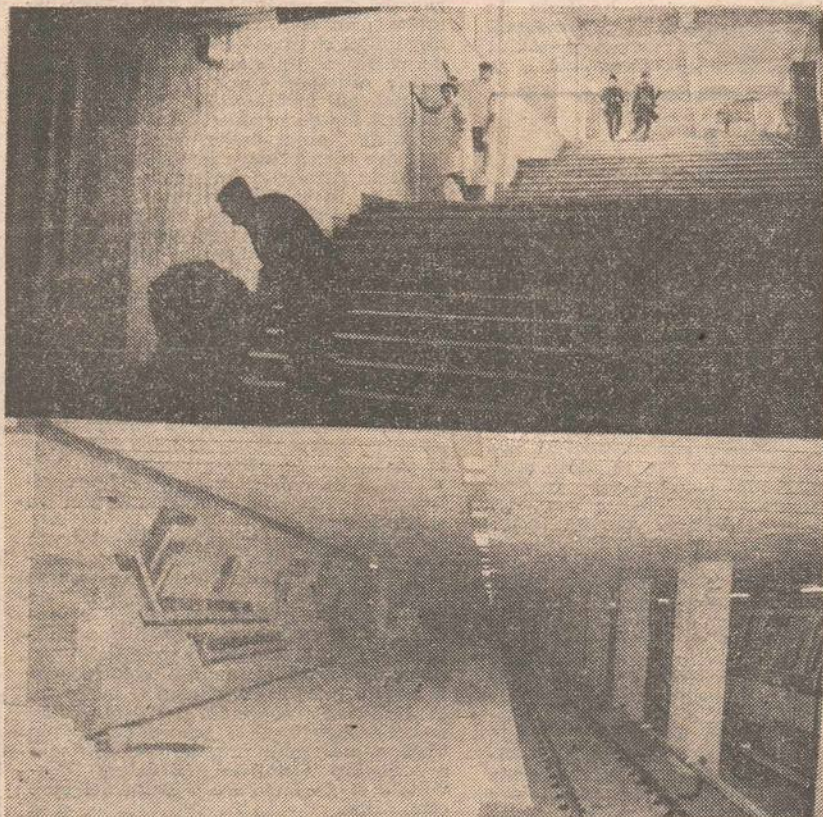
asumat astfel, în chip firesc, pledoaria pentru o nouă calitate umană a națiunii, în care educația revoluționară și patriotică deține un rol suprem.

Mai e nevoie de comentarea marii însemnătăți a acestei cerințe? Firește că nu, această însemnătate fiind resimțită adînc de noi toți, de reprezentanții științei și ai școlii în primul rînd, de la universitarul-savant de prestigiu la a-

(Continuare în pag. 4)

ILIE PURCARU ■

### Metroul vine la linia a doua!



În curînd, două tronsoane ale magistralei II vor fi la dispoziția călătorilor. Reportajul, în pagina 7

### Secvențe inedite din „Lupta cu inerția”

pagina 14

### Îndeletnicire străveche, știință nouă: apiterapia

pagina 17



### Un țaran privește cîmpul

Am asistat la o scenă care merită, cred, să fie povestită. Mă aflam pe cîmp, undeva în apropierea Capitalei. După mai multe zile în care cerul fusese continuu acoperit de picle reci, toamna se hotărîse parcă, înainte de a cobori spre iarnă, să privească în urmă, surzind. Întreg cîmpul din jurul meu strălucea de soare. Nici copacii din marginea drumului, innegriți de ploile din ultima vreme și de vînt, nu aveau nimic melancolic. Fără frunze, păreau totuși fastuoși din pricina luminii care se revărsa pe crengile lor. Prieam cerul curat, limpede, păsările ameteite de soare, eram copleșit de sentimentul că peisajul avea ceva miraculos și abia într-un tirziu am observat că pămîntul, cit cuprîndea cu ochii era acoperit de un abur verde, un verde crud, delicat, plîpînd și fremătător, de griu incolțit, răsărit. Asadar, încă o dată griul și-a început ciclul spre ceea ce va fi, în final, piine.

Adevăratul miracol se afla acolo în copilăria lanului de griu. În clipa aceea am auzit un zgomot în spatele meu. M-am întors. Un țaran se oprise și privea, ca și mine, întinderea de griu răsărit, inundată de lumină. Am tresărit deoarece omul își scosese căciula. Mă tem să nu exagerez și de aceea nu mă hazardez să dau acestui gest o interpretare simbolică. Poate că țaranului care privea griul plîpînd, abia răsărit, îi era pur și simplu cald. Întîmplarea reușește însă și ea uneori să fie semnificativă. M-am gîndit atunci că de mii de ani se seamănă griu pe aceste pămînturi din jurul Carpaților, însă miracolul începerii unui nou ciclu al griului nu s-a banalizat. Și că e firesc să ni se pară că griul răsărit are ceva sacru, pentru că sacră e legătura noastră cu pămîntul pe care ne-am născut.

AL. ȘERBAN ■



# Un mare și rodnic dialog cu viitorul:

În zilele de 28 și 29 noiembrie s-au desfășurat în Capitală lucrările primului Congres al Științei și Învățămîntului, eveniment de însemnătate deosebită în viața economică și socială a patriei, în perfecționarea formelor de conducere și dezvoltare a democrației muncitorești, revoluționare. Participarea la ședința inaugurală a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, reprezintă o nouă confirmare a atenției deosebite pe care conducătorul partidului și statului nostru o acordă dezvoltării științei și învățămîntului — factori esențiali în realizarea mărețelor obiective ale dezvoltării multilaterale a patriei noastre. Cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu în deschiderea lucrărilor Congresului — document adoptat de acest larg forum democratic ca program de muncă în cercetare și învățămînt — reprezintă o contribuție creatoare de excepțională importanță teoretică și practică pentru dezvoltarea gândirii științifice, revoluționare românești și ridicarea întregului nostru învățămînt la nivelul cerut de revoluția tehnico-științifică, de obiectivele făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate pe pămîntul României.



Schimbările antrenate în statutul și funcțiile sociale ale științei ca urmare a revoluției tehnico-științifice contemporane au condus la modificări semnificative în raporturile dintre știință și politică. Mai mult decît oricînd, în prezent, știința și politica „s-au cucerit” reciproc, fără însă ca vreuna dintre ele să se depersonalizeze, să-și diminueze particularitățile genuine; există politică în știință și știință în politică și se poate demonstra cu forță egală că dezvoltarea științei a generat politica științifică și, reciproc, că politica în domeniul științei are o contribuție incontestabilă la dezvoltarea fără precedent a acesteia. Aceste noi condiționări ale politicii — de a fi științifică și de a se exercita și în domeniul științei — exprimă o interdependență necesară funcționării oricărui sistem social contemporan: o politică științifică, adică o politică orientată de datele și valorile științei, nu e posibilă fără o adevărată politică a științei, care să orienteze și să stimuleze dezvoltarea acesteia.

Practica politică socialistă, exemplul concret al țării noastre consfințesc nivelul înalt de integrare operațională a acestor doi termeni. Activitatea politică și cea științifică pot fi și în socialism generatoare de profesii diferite, dar organice legate în asigurarea dinamicii și funcționalității sistemului social: „A fi activist comunist, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, presupune și capacitatea de a înțelege nou, de a elabora, pe baza noilor cuceriri ale științei, concluzii teoretice și practice pentru transformarea revoluționară a societății omenești”. Pe de altă parte, este cunoscut rolul important acordat intelectualității, prin profilul ei profesional și funcțiile sale specifice, în viața politică a țării. Dezvoltarea nu paralelă ci convergentă a acestor două tipuri de activități, prin amplificarea componentei cognitive în munca politică și a celei politice în munca științifică, sugerează tendința conform căreia poate va fi necesară apariția unor oameni politici de știință, care să imbine ambele aspecte, pentru a se crea cele-mai bune condiții căutărilor novatoare, experimentării și introducerii rapide a acestora în practică, prin acte decizionale încărcate de girul unei autorități politice. Din această perspectivă, politica partidului nostru vizează o creștere a contribuției științei la rezolvarea problemelor majore ale societății noastre nu numai prin dezvoltarea ei în strînsă legătură cu practica, cu exigențele actuale și de perspectivă, ci și prin procesul constant, revoluționar de aplicare în viața social-economică a rezultatelor științei, de intro-

ducere a noului, de asumare de către praxiul social-istoric a datelor și concluziilor științei.

Semnificația majoră a recentului Congres al Științei și Învățămîntului vizează tocmai o asemenea înaltă adevare, deopotrivă principială și practică, dintre politică și știință — domenii ale căror corelare și interferență reprezintă, în concepția partidului nostru, o condiție sine qua non a îndeplinirii planurilor de dezvoltare a societății noastre. „Înfăptuirea obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea, arată tovarășul Nicolae Ceaușescu în Cuvîntarea rostită la deschiderea Congresului, impune angajarea fermă pe calea noii revoluții tehnico-științifice, de organizare a vieții economico-sociale pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general”. Această decizie politică, a conectării întregului sistem social la tensiunile creatoare ale științei și tehnicii contemporane, este ea însăși rod al unei analize științifice

rate de instituirea unei dependente directe a stadiului și perspectivelor dezvoltării noastre de nivelul și contribuția cercetării științifice și tehnologice. În acest sens, tovarășa academiciană doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, arată că „fără îndoială, rezultatele din cincinalul pe care îl încheiem ar fi fost și mai însemnate dacă toate programele de cercetare și introducere a progresului tehnic s-ar fi realizat în întregime, dacă s-ar fi asigurat aplicarea mai operativă în producție a rezultatelor cercetărilor”.

Pornind de la noul impuls dat importanței politice și sociale a muncii în aceste domenii, de la analiza lipșurilor manifestate și a cerințelor generale ce stau, într-o perspectivă imediată, în fața acestor veritabili stâlpi de rezistență ai edificării României moderne care sînt știința și învățămîntul, Congresul a a-

planurilor de dezvoltare și resursele necesare atingerii ei. Din această perspectivă, recentul Congres al Științei și Învățămîntului consacră — la scară socială și la cel mai înalt nivel politic — știința, competența, pregătirea profesională, activitatea intelectuală în general, ca factori esențiali ai dezvoltării viitoare a patriei noastre. Această consacrare izvorăște și se întemeiază pe realitatea conform căreia, așa cum arată tovarășa Elena Ceaușescu în deschiderea Congresului, „hotărîrile Congresului al XIII-lea, Programul partidului se pot realiza numai pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general”.

În România socialistă, știința a fost ridicată la rangul unei politici de stat, recentul Congres aducînd un plus de consistență și de operaționalitate acestei eucerii fundamentale a anilor socialismului prin crearea Consiliului Național al Științei și Învățămîntului — organism de partid și de stat care asigură condițiile necesare unirii și mai strînsa a științei cu învățămîntul, întăririi conlucrării lor cu producția, în vederea înfăptuirii programelor de cercetare și formare a cadrelor, a introducerii și mai rapide a cuceririlor progresului tehnico-științific în toate domeniile de activitate. Iar desemnarea tovarășei Elena Ceaușescu, strălucit om politic, militant de seamă al partidului nostru, eminent om de știință și savant de renume mondial, în înalta funcție de președinte al Consiliului Național al Științei și Învățămîntului reprezintă, cum unanim au apreciat participanții la Congres și cum se arată în mesajele ce i-au fost adresate în aceste zile de pe tot cuprînsul țării, chează sigură a înfăptuirii la nivelul celor mai înalte exigențe, a programelor stabilite de cel de-al XIII-lea Congres al partidului în aceste domenii de activitate, a dezvoltării puternice, în continuare, a științei și învățămîntului în patria noastră.

Aceste mesaje se constituie într-un vibrant omagiu adus tovarășei academiciană doctor inginer Elena Ceaușescu pentru deosebita sa contribuție, de înaltă competență și răspundere comunistă, la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului, la perfecționarea neîntreruptă a organizării și conducerii societății, la întărirea continuă a democrației noastre socialiste, la transpunerea în viață a mărețului program de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de înaintare a României spre comunism.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

## Politica științei

a realității, a căilor și mijloacelor prin care putem înfăptui obiectivele fundamentale pe care ni le-am propus. Această mișcărie uriașă pe care o conține desfășurarea întregii noastre vieți social-politice pe coordonatele obiective ale științei și tehnicii contemporane legitimează încărcătura politică deosebită pe care a avut-o acest Congres al Științei și Învățămîntului, faptul că debaterile din acest forum nu s-au înscris într-o viziune îngust departamentalistă, ci, dimpotrivă, au avut conotații, deschideri și conexiuni cu întregul ansamblu socio-economic al societății noastre.

Beneficiind de înaltul gir politic, de sensurile clare și orientările precise date activității în acest domeniu prin Cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu în deschiderea Congresului, lucrările acestui prim forum al științei și învățămîntului au marcat dobîndirea unei mai puternice conștiințe a locului și responsabilităților ce revin școlii și cercetării științifice în ansamblul sistemului nostru social, evidențiind o amplificare a importanței de prim ordin pe care activitatea în aceste domenii o are în politica generală a partidului nostru în actuala etapă de dezvoltare a țării. Această importanță, continutul și dimensiunile ei reale sînt limpede sugere-

doptat în unanimitate Programul de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic în perioada 1986—1990 și Programul privind asigurarea forței de muncă, dezvoltarea învățămîntului și perfecționarea continuă a cadrelor, în aceeași perioadă. Elemente de referință ale politicii partidului nostru în domeniul științei și învățămîntului, aceste documente capătă o substanțială încărcătură politică prin includerea lor, ca parte integrantă, în Planul național unic de dezvoltare economică și socială a României pe perioada respectivă. Această incorporare explicită a dezvoltării științei și învățămîntului în dezvoltarea de ansamblu a țării consfințește nu numai atenția pe care partidul nostru o acordă acestor două domenii particulare în sine, ci și importanța pe care ele o au în realizarea obiectivelor generale ale societății noastre. Concepind știința și învățămîntul ca factori ai progresului, de la care se așteaptă o mai adîncă implicare în dezvoltarea generală a țării, partidul nostru reafirmă caracterul științific al politicii sale, în cadrul căreia este permanent luată în considerare corelația dintre scop și mijloc, dintre obiectivele dezvoltării și căile realizării lor, dintre finalitatea social-economică



# Congresul științei și învățămîntului

**Însuflețitor program de muncă  
pentru întreaga activitate  
de cercetare și de învățămînt**



## CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Cercetarea științifică și tehnologică trebuie să pornească permanent de la concepția revoluționară, materialist dialectică, de la faptul că procesul cunoașterii nu s-a încheiat și nu se va încheia niciodată, că există numai probleme necunoscute, dar care pot fi descoperite și cunoscute.

Știința românească trebuie să se angajeze cu toată hotărîrea în activitatea revoluționară de cercetare și descoperire a noi și noi taine ale naturii și universului, să-și aducă o contribuție tot mai însemnată la îmbogățirea tezaurului științific național și universal.

Să facem totul pentru ca toate cuceririle științei, tehnicii, ale cunoașterii umane să servească bunăstării poporului, a tuturor popoarelor, progresului lor economic și social, libertății și independenței fiecărei națiuni, cauzei colaborării internaționale și păcii în lume!

Cercetarea științifică trebuie să se angajeze cu toată hotărîrea în realizarea noului plan cincinal și a perspectivelor pînă în anul 2000, pentru soluționarea și introducerea mai rapidă a rezultatelor cercetării și a tehnologiilor celor mai avansate, în vederea ridicării calității și nivelului tehnic al tuturor produselor.

Pînă în 1990 produsele românești realizate trebuie să fie la nivelul celor mai bune produse similare pe plan mondial, iar în unele domenii, să se situeze pe primul loc.

O atenție deosebită se va acorda realizării programului energetic. În acest sens, cercetarea științifică trebuie să aibă un rol principal în perfecționarea și buna funcționare a sistemului național energetic, pentru creșterea randamentelor și reducerea pierderilor în transportul energiei.

Pornind de la cerințele noii revoluții agrare, cercetarea științifică din domeniul agriculturii trebuie să acorde o atenție deosebită creșterii potențialului productiv al pămîntului, creării de noi soiuri de semințe și plante mai productive, mai timpurii și rezistente la ger și secetă, precum și de noi rase de animale mai productive.

În domeniul economic, cercetarea științifică trebuie să studieze mai temeinic legile obiective economice, întreaga dezvoltare a forțelor de producție, pentru a contribui la realizarea unei concordanțe cit mai depline între diferitele sectoare, la perfecționarea continuă a conducerii și planificării economico-sociale.

Trebuie să se acorde o atenție deosebită autocon-

ducerii și autogestunii, aplicării ferme a noului mecanism economic, a principiilor socialiste de muncă și retribuție, de etică și echitate socială.

În întreaga dezvoltare economico-socială, schimburile economice internaționale, comerțul exterior, cooperarea în producție au o însemnătate deosebită. Pentru realizarea programelor de colaborare în C.A.E.R., este necesar să participăm activ și la realizarea Programului complex în domeniul cercetării și tehnologiei. În general considerăm că este necesar să se acționeze cu mai multă fermitate pentru perfecționarea activității C.A.E.R. în sensul hotărîrilor adoptate la nivel înalt, al programului privind extinderea colaborării și specializării în producție, satisfacerea într-o măsură mai însemnată, cu forțele proprii, a necesităților țărilor socialiste, cu materii prime, materiale, mașini și utilaje moderne, cu tehnologii.

În toate domeniile, dar mai cu seamă în cercetare, se cere un înalt spirit de răspundere, inițiativă, îndrăzneală și cutezanță revoluționară.

Cred că mai mult decît în alte sectoare se poate afirma că a fi om de știință, cercetător, înseamnă a fi revoluționar, a acționa întotdeauna împotriva a tot ce este vechi și perimat, pentru promovarea a tot ce este nou în toate sectoarele vieții economico-sociale. Să facem în așa fel încît știința românească să acționeze în spirit revoluționar, în toate domeniile!

Avem un sistem de învățămînt modern, care asigură pregătirea cadrelor și forței de muncă pentru toate domeniile. Acum este necesar să facem totul pentru ridicarea nivelului învățămîntului la cerințele noii revoluții tehnico-științifice, la cerințele societății socialiste multilateral dezvoltate.

Vorbind de educația comunistă trebuie să înțelegem, prin aceasta, înarmarea tineretului nu numai cu teze generale despre socialism și comunism, dar și cu cele mai noi cuceriri ale științei în toate domeniile. Numai un asemenea tineret și numai asemenea oameni pot fi cu adevărat comuniști, pot asigura victoria comunismului în țara noastră! Și numai pe această bază se poate asigura victoria comunismului în lume!

Atît în domeniul cercetării științifice cit și al învățămîntului dispunem de tot ce este necesar, avem o puternică bază materială, tehnică; dar, mai presus de toate, avem minunați cercetători, oameni de știință și savanți, minunate cadre didactice, care reprezintă suptrema garanție că vom realiza în cele mai bune condiții programele de cercetare și de pregătire a cadrelor, că cercetarea și învățămîntul vor ocupa un loc tot mai important în dezvoltarea socialistă și comunistă a României!

Viața, realitatea demonstrează că problemele grave ale epocii noastre nu pot fi soluționate decît cu participarea activă a tuturor statelor și națiunilor, indiferent de mărimea sau de orînduirea lor socială. Pacea poate fi asigurată numai prin acțiuni unite ale tuturor statelor și popoarelor lumii!

În actuala situație internațională se impune să se facă totul pentru oprirea conflictelor existente și trecerea la soluționarea lor numai pe calea tratativelor. Considerăm ca foarte importantă, în această privință, adoptarea, prin consens, de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a Apelului prezentat de România și alte state adresat tuturor statelor în conflict, pentru soluționarea problemelor prin tratative.

Este bine cunoscut că oamenii de știință au descoperit și au realizat, de fapt, arma de distrugere în masă — arma nucleară. Fără nici o îndoială că cei care au descoperit forța uriașă a atomului nu au avut probabil în vedere atunci să-l pună la îndemîna unor forțe care să-l folosească pentru distrugerea omenirii. Dar s-a întimplat, așa cum spune Goethe în Faust, că, de fapt, n-au reușit să stăpînească această uriașă forță și ea a dezlănțuit forțele răului, ale distrugerii.

Iată de ce tot oamenii de știință le revine rolul de a determina — și pot să determine — distrugerea armelor nucleare, să nu mai lucreze pentru război, să lucreze pentru pace, pentru libertatea și bunăstarea oamenilor!

Avem deplina convingere că forțele care se pronunță pentru pace — în rîndul cărora intelectualitatea ocupă un loc important — popoarele de pretutindeni dispun de forța necesară, acționînd unite, pentru a determina trecerea la dezarmare, și în primul rînd la dezarmarea nucleară, pentru excluderea definitivă a războaielor din viața omenirii, pentru a asigura colaborarea și pacea traică pe planeta noastră.

Învățămîntul trebuie să asigure educarea tinerii generații în spiritul concepțiilor revoluționare, pregătirea temeinică a tineretului pentru muncă și viață, pentru a fi un participant activ la edificarea socialismului și comunismului.

Trebuie să fim totdeauna pe deplin conștienți că dezvoltarea democrației muncitorești-revoluționare, participarea poporului la conducerea întregii societăți constituie un factor fundamental, fără de care nu putem realiza socialismul și comunismul. Socialismul și comunismul sînt nedespărțite de democrație, de participarea poporului la conducerea tuturor sectoarelor de activitate.



# Forum al spiritului revoluționar

## Realitatea viitorului

Sub ochii noștri, lumea trece într-o vîrstă nouă. Nu mai poate fi nici o îndoială: lumea viitorului trăiește aieva printre oamenii de azi, prin oamenii de azi.

Istoria se pregătește să înregistreze un timp de răscruce și niciodată n-a fost mai limpede că, în casa prezentului, stăpîn este astăzi viitorul. Niciodată n-a fost mai limpede că, așa cum spunea un gânditor la începutul epocii moderne, știința înseamnă putere. Astăzi este lesne de observat că posibilitățile științei intruchipează din ce în ce mai accentuat chiar această realitate a prezenței viitorului în viața noastră, în viața contemporanilor noștri. Cine nu înțelege acum, repede și bine, acest adevăr, se condamnă în perspectivă la o stare de dependență față de fructul muncii, vredniciei și inteligenței altora, riscînd să-și abandoneze propriul viitor dacă în plus nu aduce și dovada că a înțeles. În acest caz, înseamnă a faptui.

Congresul științei și învățămîntului, a prilejuit reafirmarea certitudinii că România se înscrie ca participant activ la demersul general prin care lumea, în această clipă fierbinte a devenirii ei, încearcă a-și călăuzi destinul după reperele durabile ale adevărului și științei este cel mai puternic factor de progres. Indiferent că este vorba despre dezvoltarea sectoarelor economice sau despre perfecționarea relațiilor de producție și sociale, promovarea noului apare ca o datoare primordială a tuturor celor ce lucrează în domeniul cercetării științifice și este de remarcat că, în același timp, se întreprind eforturi sistematice de a aplica neîntîrziat în practică rezultatele muncii lor, de a face din progresul științei o temelie solidă a progresului general.

Avem, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, peste 200.000 de cercetători, dispunem așadar de o forță redutabilă pe frontul cercetării științifice. Din perspectiva misiunii lor și în lumina concepției privind unitatea organică dintre socialism și știință, apelul cuprins în cuvîntarea pe care secretarul general al partidului a rostit-o în deschiderea Congresului științei și învățămîntului își dezvăluie o semnificație aparte: „În toate domeniile, dar mai cu seamă în cercetare, se cere un înalt spirit de răspundere, inițiativă, îndrăzneală și cetezanță revoluționară. Cred că mai mult decît în alte sectoare se poate afirma că a fi om de știință, cercetător, înseamnă a fi revoluționar, a acționa întotdeauna împotriva a tot ce este vechi și perimat, pentru promovarea a tot ce este nou în toate sectoarele vieții economico-sociale. Să facem în așa fel încît știința românească să acționeze în spirit revoluționar în toate domeniile!”

O imagine ce relevă dimensiunile unei veritabile strategii a noului, la scară națională, este cuprinsă în Raportul cu privire la realizarea planului de cercetare științifică pe perioada 1981-1985 și sarcinile ce revin cercetării pentru îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român privind dezvoltarea tehnologică și introducerea progresului tehnic. În perspectiva pe care o conturează acest Raport, preocupările conducerii partidului și statului nostru pentru fundamentarea bazelor unei adevărate politici în domeniul științei semnifică necesitatea ridicării la un nivel superior de calitate a muncii de cercetare, în toate laturile ei, fie că e vorba de cercetări aplicative sau de lărgirea în general a frontierelor cunoașterii prin realizarea unor cer-

cetări fundamentale.

Deosebit de tonică, în cuprinsul acestui Raport, apare diversitatea obiectivelor pe care și le propune cercetarea științifică românească în efortul său de a-și concentra atenția în direcții de însemnătate vitală pentru progresul țării. Prin rigoarea alcătuirii lui și prin concretețea obiectivelor pe care le stabilește, Raportul exprimă angajamentul celor ce lucrează în domeniul cercetării științifice de a munci inspirat și cu sîrguință pentru îndeplinirea proiectelor noastre, pentru îndeplinirea hotărîrilor de partid și de stat.

Aceste proiecte, aceste hotărîri orientează eforturile întregii națiuni în lumina exigențelor și priorităților viitorului.

Iar a concepe dezvoltarea, progresul, în acest spirit, înseamnă a lua o serioasă opțiune în competiția cu timpul.

Pe această certitudine se întemeiază însăși realitatea viitorului nostru.

DUMITRU ELIADE ■

## Cursul modernizării

Documentele Congresului științei și învățămîntului precizează că, în cincinalul următor, în programele și manualele școlare, în cursurile universitare vor fi introduse date referitoare la cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, îndeosebi ale celor cu aplicabilitate în activitatea economico-socială. Asta înseamnă, de fapt, continuarea unui îndelung proces de modernizare a învățămîntului românesc. Azi nu mai sînt rare facultățile noastre în care studenții lucrează pe calculator și muncesc alături de profesorii lor, de cercetători consacrați pentru realizarea unor contracte de cercetare cu aplicabilitate imediată în producție. La Facultatea de Automatică din București — și nu numai acolo — proiectarea asistată de calculator a devenit una din activitățile curente ale studenților. Ei, acești studenți, au participat, împreună cu cadrele didactice, la realizarea unor noi microcalculatoare concepute de ei, care deschid perspective deosebite modernizării învățămîntului. Avem posibilitatea să introducem asemenea auxiliare moderne ale învățării în întreg învățămîntul, chiar din clasele primare copiii fiind apă de familiarizarea cu calculatorul, pentru ca, mai tîrziu, asimilarea în plan psihologic a mijloacelor moderne de minuire ultrarapidă a informației să fie pentru tineri un lucru absolut firesc. Dacă ținem seama de faptul că elevii actuali ai claselor primare vor trăi într-o lume dominată de calculator — specialiștii spun că acesta se va instala autoritar în toate domeniile existenței, de la agricultură și viața casnică pînă la cele mai sofisticate programe industriale — atunci este limpede că familiarizarea de care vorbim nu mai este doar o oarecare posibilitate ambițioasă, ci o necesitate impusă de însăși evoluția certă a lumii. În societatea românească se manifestă dinamizator preocuparea partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a tovarășei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu, președinte al Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, pentru asigurarea tuturor condițiilor necesare dezvoltării științei și învățămîntului. Așa încît posibilitățile oferite deja de specialiștii noștri pentru a fi pasul cu evoluția de care vorbim înseamnă încă o garanție că învățămîntul românesc va putea să se dezvolte în continuare în așa fel încît generațiile viitoare să poată asigura competitivitatea activităților lor și a produselor noastre pe o piață internațională susținută

de un grad tot mai înalt al pregătirii oamenilor și al asimilării eficiente a tehnicilor de vîr.

DORIN GHERGHINESCU ■

## Știința în slujba păcii

În spiritul cuvîntării rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu, al tezelor cuprinse în cuvîntarea tovarășei Elena Ceaușescu, recentul Congres al Științei și Învățămîntului a adoptat, după cum este cunoscut, un Apel către oamenii de știință, de cultură și către cadrele didactice din întreaga lume pentru colaborare, dezarmare și pace.

În acest document se arată că oamenii de știință, de cultură și de învățămînt din România, avînd în vedere faptul că în momentul de față situația internațională continuă să fie deosebit de gravă ca urmare a intensificării cursei înarmărilor, îndeosebi a celor nucleare, adresează savanților, cercetătorilor, oamenilor de cultură și de învățămînt, intelectualilor de pretutindeni chemarea de a-și uni eforturile și a conlucra tot mai sbrîn, indiferent de convingerile politice, filosofice, religioase, pentru apărarea păcii, a vieții, împotriva tendințelor de militarizare a științei contemporane, pentru ca știința să fie utilizată numai potrivit vocației sale umaniste. Apelul cheamă pe oamenii de știință, de cultură și de învățămînt din întreaga lume să-și folosească toată puterea de convingere și forța de argumentare pentru a determina guvernele, parlamentele, oamenii politici să renunțe cu desăvîrsire la folosirea forței și a amenințării cu forța în relațiile internaționale și să asigure rezolvarea oricăror diferende, a tuturor conflictelor existente și potențiale, a tuturor problemelor litigioase, exclusiv pe cale pașnică, prin tratative, în scopul instaurării unor relații de pace și colaborare în toate zonele lumii, pe baza respectării independenței și suveranității naționale, a egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. Cei cărora li se adresează Apelul sînt chemați, de asemenea, să facă totul pentru ca de minunatele cuceriri ale științei și tehnicii să beneficieze larg toate popoarele, ca ele să devină cu adevărat un bun al întregii omeniri, pentru ca imensul potențial al științei și tehnicii moderne să fie folosit în scopul lichidării decalajelor dintre țările bogate și cele sărace, al eradicării foametei și mizeriei de pe glob, al descoperirii de noi resurse energetice și de materii prime, al combaterii unor boli și al protecției mediului înconjurător. Slujitorilor școlii li se adresează înflăcăratul apel de a-și sporii eforturile pentru educarea tinerelor vîlăstare în spiritul ideilor păcii și progresului, ale înțelegerii și conlucrării între popoare. În Apel se arată că, răspunzînd chemării președintelui său, academician doctor inginer Elena Ceaușescu, promotor activ al științei în folosul dezvoltării și păcii, Comitetul național român „Oamenii de știință și pacea” își va intensifica colaborarea cu organizații similare, cu alte foruri ale oamenilor de știință de pretutindeni, cu toate forțele progresiste din lume care militează pentru cauza păcii și securității mondiale.

Străbătut de idei generoase, pătruns de grijă pentru soarta locuitorilor globului, Apelul adoptat de Congresul Științei și Învățămîntului exprimă convingerea că știința, cultura, învățămîntul, prin unirea forțelor tuturor slujitorilor lor, vor deveni mijloace puternice pentru asigurarea păcii, securității și colaborării pe planeta noastră.

ION CODRU ■

(Urmare din pag. 1)

nonimul dascăl de școală elementară dintr-un singuratic cîntun de munte.

Căci — așa cum eu înaltă autoritate de savant și cu nobila grijă față de viitorul nației arăta tovarășa Elena Ceaușescu în Cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor Congresului — „o dată cu preocuparea de a forma cadre bine pregătite profesional, pentru toate domeniile de activitate, școala trebuie să-și îndeplinească, în condiții tot mai bune, marile răspunderi ce-i revin în educarea comunistă, revoluționară a tinerilor, a formării lor ca cetățeni conștienți, devotați patriei și poporului”.

Știința — conștiință, cunoaștere — spirit civic — sînt, așadar, ineluctabili termeni ce intră în ecuația personalității umane demne de veacul ei, exprimînd acest veac și desăvîrșindu-i lucrarea spre viitor.

Semnatarul acestor rînduri, într-un interviu luat cîndva marelui român om de știință care a fost Henri Coandă, și-a îngăduit să-l provoace pe distinsul său interlocutor la o discuție pe tema știință-conștiință și știință-patrie. „Patria oricărui savant al lumii (am zis noi, preluînd de fapt o idee în vogă pe alte meridiane) rămîne totuși, înainte de toate, știința. Așa se spune: „Știința are și ea o patrie” a replicat prompt Henri Coandă, explicîndu-ne că ideile mari au oriunde un trup și o țarină; că o idee „pură”, trecută numai prin filtrul rece al minții nu și prin cel fierbinte al inimii, al dorinței de bine pentru oamenii vetrei tale, ca primă verigă din lanțul umanității, va fi frustrată de ceva esențial din ființa ei. Adevăratul om de știință, a conchis ilustrul savant, e și un adevărat patriot.

Am cunoscut în acești ani, printre slujitorii școlii noastre, căci la ei vrem să ne referim

în aceste rînduri, nenumărați oameni care, trăind la cea mai înaltă temperatură adevărului îndemmurilor partidului, ale secretarului său general, au făcut din misiunea creșterii de specialiști, dar și de oameni, de oameni noi, de bravi și devotați cetățeni ai României socialiste, mai mult decît o profesie, o rațiune însăși a muncii și existenței lor. Îmi amintesc, printre alții, de marele nostru savant și dascăl Octav Onicescu, care, devenit profesor titular al Universității din București la vîrsta de 37 de ani, a continuat, octogenar fiind, să urce scările cetății de scaun a învățămîntului românesc, conducînd săptămînal nu mai puțin

dit-o în noi, ei și pentru calitatea umană, cetățenească pe care s-au străduit să ne-o dăruie. Fost-au acei dascăli, ca toți dascălii acestei țări, niște constințe, niște mari constințe. Erau niște oameni în pas nu numai cu extremele noutăți ale cunoașterii, dar și cu vremea, niște ardenti adepți ai marilor idealuri naționale și sociale, lucrarea lor asupra generațiilor tinere implicînd sensul spre care mergea istoria. Dascălii de la „Fratii Buzzești”, ca toți dascălii acestei țări, ne-au fost diriginți ai dragostei de patrie, de libertate, de demnitate. Și asta într-o epocă în care sîrguința propagării luminii, prin greutățile adesea insurmonta-

lui lui de a fi, prin însușirile-definiții ale portretului său!

Am stat de vorbă, cu citva timp în urmă, cu un dascăl de țară, un profesor dintr-un sat din munții Năsăudului. Sat răsfirat, întins pe vreo 30 km. în lung, pe vreo 16 în lat, eu case sau crînguri de case itindu-se printre arbori și stînci ca niște oaze într-o Sahară de cremeni. Satul însuși, Lesu pe numele lui, e izolat, cea mai apropiată așezare e la vreo 20 km., dar profesorul cu care am stat de vorbă, dascălul de română Mircea Cosbuc, învățător al copiilor locului de cînd a absolvit facultatea ca șef de promoție (și sînt ani buni de atunci, vreo

vatra lor, ca trup din trupul pămîntului românesc, față de istoria ei străveche și teafără (Lesu e pomenit în hrisoave încă din 1624), față de frumusețile naturii în care trăiesc, față de avuțiile ce nu lipsesc din solul acesta de cremeni. Avuții care miine vor fi ale lor, ale acestor copii, chemați să le scoată mai sus la lumină, să le dea valoare și strălucire, rost înalt pentru vatră și pentru țară. Rodele unei astfel de educații moral-politice se văd și în faptul că vîrstele tinere ale satului rămîn ale satului, ca să-și salte în civilizație satul. Firește, mi-a mai spus profesorul Cosbuc, că nu-i ținem legați de stîncile noastre pe cei în stare să zboare mai sus, la învățătură înaltă și la calificare înaltă. Dar ne-am străduit să stăvilim un exod spre oras fără legitimare și fără noimă. Și satul, economia lui, viața lui resimt această strădanie. Seacătem porumb din piatră seacă, dezvoltăm cum se cade septelul, durăm edificiul social-cultural și case robuste, frumoase, împodobite cu scumpe adaosuri de uz țirgoveț.

...Am pus pe birție aceste fapte și aceste gînduri — așa cum ne-au năpădit, cum s-au asternut sub condei dictate de fluxul memoriei, lăsat să curgă în voie — în după-amiaza zilei de 28 noiembrie, după ce am ascultat cuvîntarea secretarului general al partidului la marea forum național al cunoașterii și al educației. Cuvîntare care a reafirmat plenar adevărul că specialiștii de luminată știință, apt să realizeze grandioasele noastre proiecte desprinse din hotărîrile celui de-al XIII-lea forum al comunistilor României, trebuie să fie, deopotrivă, un om de luminată conștiință, un fervent al iubirii de patrie, un ostas credincios și viteaz al revoluției. Căci numai astfel va fi în stare ea din grandiosul proiectului să facă neabătut grandios de fapt.

Cu astfel de oameni, nădejdiile care din veac scinteiază pe chipul patriei vor fi împlinite și mai mult decît împlinite.

## A forma specialiști, a dăltui conștiințe

de 4-5 seminarii științifice. Am asistat la cîteva din aceste seminarii și n-am știut ce să admîr mai întîi: strălucirea dascălului de știință sau calda umanitate a cîtorului de oameni, grija ca în tînrul aluat uman din fața lui să imprime cit mai adînc trăsăturile civice ale specialiștilor unei noi României.

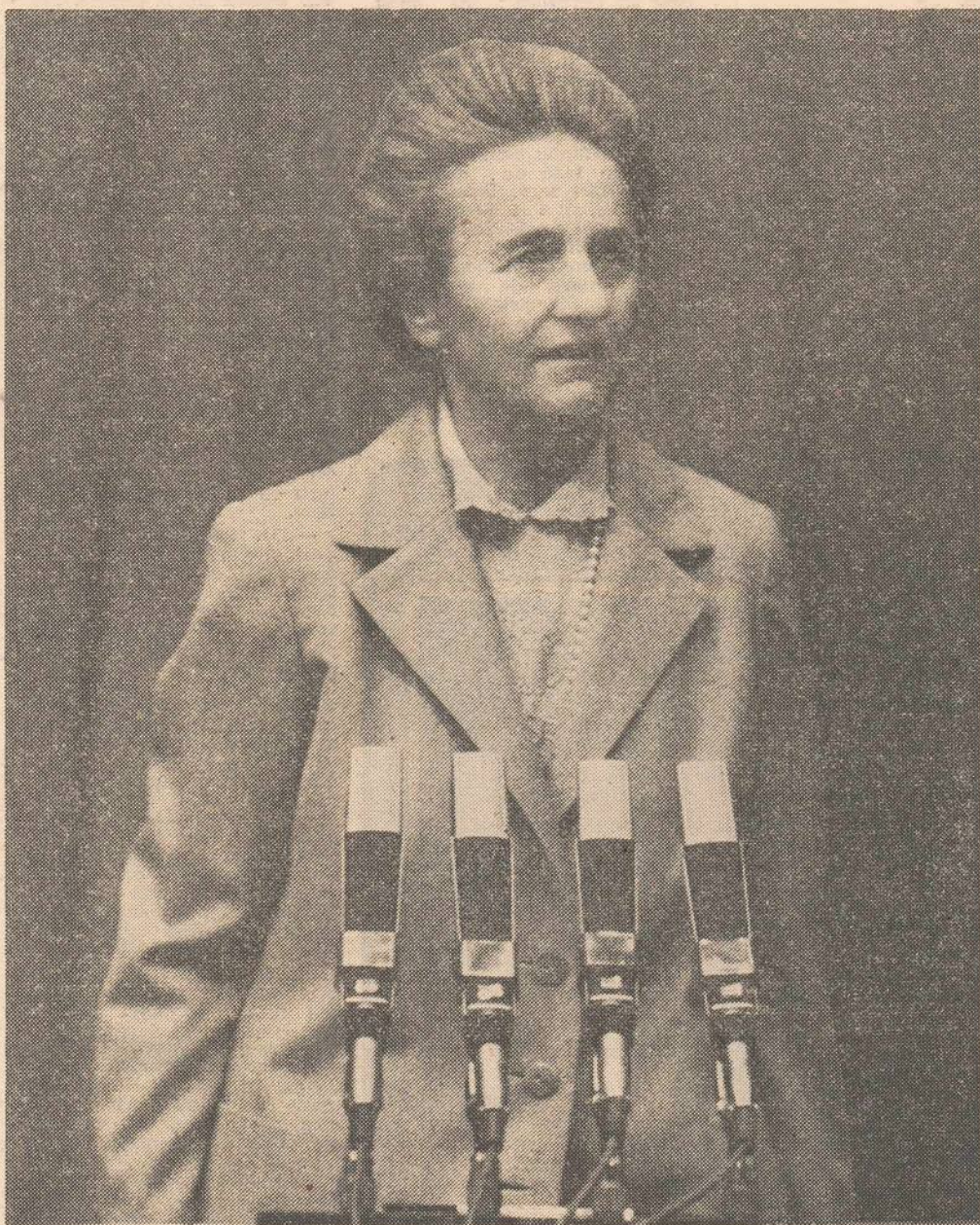
Dintotdeauna dascălii noștri, adevărații noștri dascăli, ne-au pus pe frunte nu doar cununa cunoașterii ci și lumina vie a înțelegerii rostului și a datoriilor noastre pe sfîntul pămînt de la Dunăre și Carpați. Cînd, cu trei ani în urmă, liceul „Fratii Buzzești” din Craiova, și-a celebrat veacul de existență — prilej de evocare a vechilor noștri profesori, mulți dintre ei trecuți în neființă — noi toți, elevii de ieri — ne-am dat seama înflorați cit de imens de mult le datoram acestor slujitori ai catedrei ce ne-au vegheat și ne-au îndrumat tinerețile; și nu doar pentru știința pe care au răsă-

bite ce-i stăteau în cale, materiale în primul rînd (greutăți pe care România socialistă, pentru întîia oară în istoria școlii noastre, nu numai că le-a înlăturat, dar le-a înlocuit cu condiții de nevisat!), trebuia să se cheme apostolat. Acest apostolat i-a conferit vechiului dascăl o autoritate înaltă, o autoritate pe care, într-un timp nu prea îndepărtat, am ignorat-o, dacă nu chiar am abolit-o, cu consecințele pe care le știm. O autoritate pe care România Epocii Ceaușescu, grație celui care numește această unică și glorioasă epocă, a restaurat-o, ba, mai mult, i-a dăruit prerogative și cîmp de desfășurare de o impresionantă anvergură. Truditorului școlii, făuritorului de oameni noi, i s-a dat mult, necerîndu-i-se în schimb decît — așa cum arăta cîndva secretarul general al partidului — „pasiune și entuziasm, spirit de dăruire revoluționară, o înaltă conștiință politică și patriotică”, Adică tocmai exercitarea rostu-

25!), mi-a vorbit despre munca lui și despre satisfacțiile ei ca și cum ar fi fost dirijorul unui centru școlar ultramodern, situat în inimă de metropolă și cu condiții de metropolă. Sigur, școlile satului, trei la număr, dintre care două de zece ani, sînt echipate material ca toate școlile noastre, frecvența la clase e bună (e chiar de sută la sută, în ciuda kilometrilor de muniți și codri pe care trebuie să-și străbată copiii), e bună și pregătirea copiilor, atestată chiar de niște premii la nivel județean. Dar dascălul nostru, ca și colegii lui, au de înfrunțat în truda lor obstacole mari ca aiurea; și ne gîndim doar la firescul rînd pe care trebuie să-l facă periodic pe la casele risipite prin muniți ca să vadă în ce condiții trăiesc și învață copiii! Osîrdia lui Mircea Cosbuc s-a îndreptat eu, deosebite, în toți acești ani, spre a cultiva în copii și ferwoatea cunoașterii, a iubirii de carte, dar și dragostea față de locul natal. Dragostea față de



# Congresul științei și învățămîntului



**Prețioase îndrumări și orientări**

**pentru intensificarea**

**cercetării științifice**

**și perfecționarea învățămîntului**

## CUVÎNTAREA TOVARĂȘEI

### ELENA CEAUȘESCU

*la încheierea  
lucrărilor Congresului*

Fără îndoială că rezultatele din cincinalul pe care îl încheiem ar fi fost și mai însemnate dacă toate programele de cercetare și introducere a progresului tehnic s-ar fi realizat în întregime, dacă s-ar fi asigurat aplicarea mai operativă în producție a rezultatelor cercetărilor.

Cercetarea științifică trebuie să aducă o contribuție importantă, prin elaborarea de noi soluții și tehnologii, care să asigure sporirea randamentelor centralelor electrice pe cărbune și hidro, să grăbească punerea în funcțiune a centralelor nucleare, intensificând, în același timp, studiile pentru trecerea la noile generații de reactori, inclusiv cu neutroni rapizi. O contribuție însemnată trebuie să aducă cercetarea la perfecționarea tehnologiilor pentru utilizarea surselor neconvenționale de energie, precum și la descoperirea și folosirea de noi resurse energetice.

O dată cu creșterea producției de energie, cercetarea trebuie să elaboreze cele mai raționale norme de consum energetic, să contribuie la perfecționarea instalațiilor de recuperare și refolosire, la înlocuirea tehnologiilor mari consumatoare de energie, încît să se asigure, pe această cale, reducerea consumului de energie și combustibil cu cel puțin 20 la sută.

Vor trebui extinse prospecțiunile pentru descoperirea de noi rezerve de hidrocarburi, de zăcăminte de cărbuni, de minereuri feroase și metale neferoase, precum și de substanțe nemetalifere.

Cercetarea științifică trebuie să contribuie activ la înfăptuirea în bune condiții a programelor de valorificare superioară a materiilor prime și materialelor, de realizare a noi materiale și tehnologii cu caracteristici superioare și de ridicare a parametrilor tehnici și calitativi ai produselor. Astfel, în metalurgie este necesar să fie lărgite și mai mult cercetările pentru perfecționarea tehnologiilor de elaborare a oțelurilor speciale și asigurarea unui coeficient de scoatere în producția de laminate de peste 90 la sută.

În chimie trebuie perfecționate tehnologiile existente și elaborate noi tehnologii care să ducă la creșterea gradului de valorificare a șteiului, gazului metan și gazelor de sondă, la chimizarea cărbunilor și gudroanelor de cocserie, la obținerea de hidrocarburi chimizabile din biomasă și alte surse nepetrolere.

În construcția de mașini — care are un rol important în introducerea tehnicii noi și modernizarea forțelor de producție — cercetarea va trebui să pună un accent deosebit pe realizarea de mașini, utilaje, echipamente, instalații și linii tehnologice cu performanțe ridicate de mare productivitate.

În toate ramurile se impune să fie promovată mai ferm, în conformitate cu prevederile legii, activitatea de tipizare, standardizare și normare tehnică. Va trebui să se asigure limitarea la strictul necesar a numărului tipurilor de bază și precizarea domeniilor de folosință a acestora, realizarea produselor într-o concepție modulară, unificarea constructivă a elementelor și subsansamblelor, a tuturor produselor, liniilor și instalațiilor tehnologice.

În horticultură se vor crea noi soiuri de mare productivitate care să conțină cantități tot mai mari de substanțe nutritive. În zootehnie, cercetarea va trebui să contribuie la ameliorarea genetică a raselor de animale și la crearea de noi specii care să asigure o producție sporită. De asemenea, va trebui intensificată cercetarea în vederea combaterii degradării solului, a sporirii fertilității și capacității sale productive.

Cercetarea trebuie să acorde o atenție deosebită problemelor legate de perfecționarea activității economice din industrie, agricultură, din toate ramurile economiei naționale.

Înfăptuirea revoluției tehnico-științifice cere din partea oamenilor de știință spirit revoluționar, îndrăzneală și inițiativă.

Trebuie dezvoltată și mai mult cercetarea fundamentală de perspectivă, în toate domeniile cunoașterii umane, pentru a deschide noi orizonturi cercetării aplicative și a spori aportul științei la progresul general al țării, la îmbogățirea tezaurului gândirii științifice universale.

Trebuie să folosim mai bine condițiile create învățămîntului, pentru ca el să-și poată îndeplini cu rezultate tot mai bune, marile sarcini ce îi revin, să țină în permanență pasul cu schimbările determinate de desfășurarea revoluției tehnico-științifice în țara noastră.

În activitatea școlii este necesar să se acorde cea mai mare atenție însușirii cunoștințelor de bază din disciplinele fundamentale — matematica, fizica, chimia, biologia — precum și științelor sociale și altor discipline cu o puternică înviorare educativă asupra tinerilor, cum sint limba și literatura română, istoria și geografia patriei.

La baza învățămîntului de toate gradele trebuie să stea cunoașterea și însușirea temeinică a concepției materialist-dialectice și istorice despre lume și viață, a teoriei revoluționare a partidului nostru, care aplică în mod creator adevărurile generale ale socialismului științific la condițiile concrete din țara noastră.

Școala trebuie să asigure pregătirea temeinică de muncitori și specialiști, cu un larg orizont de cunoștințe profesionale, de specialitate, capabili să stăpînească și să dezvolte tehnica modernă, să se integreze cu bune rezultate în munca întregului popor pentru dezvoltarea economică și socială a țării, pentru construirea orînduirii noi, socialiste.

În întreaga activitate de instruire și educare a tinerei generații, cadrele didactice trebuie să conlucreze strîns cu comitetele de părinți, cu familiile elevilor, asigurînd ca, prin întreaga comportare, la școală și acasă, tinerii să se formeze și să se afirme ca cetățeni demni și de nădejde ai României socialiste, ca oameni cu o morală și conștiință înaintate, pe deplin conștienți de răspunderile ce le revin în societate, în munca și lupta pentru edificarea societății noi, socialiste și comuniste, pe pămîntul României.

Înfăptuirea cu succes a planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială a patriei noastre, de înflorire a științei, învățămîntului și culturii este posibilă numai în condiții de pace și colaborare internațională. De aceea — în cadrul politicii generale de pace și colaborare a partidului și statului nostru — știința și învățămîntul românesc trebuie să participe tot mai activ la eforturile pentru apărarea păcii, pentru dezvoltarea cooperării și conlucrării internaționale, la schimbul mondial de valori tehnico-științifice și culturale.

În condițiile actuale, cînd o mare parte din cercirile științei și tehnicii moderne sint utilizate în scopuri de război, pentru producerea de arme de distrugere în masă, va trebui să facem totul pentru a întări continuu conlucrarea noastră cu oamenii de știință și învățămînt din întreaga lume în lupta pentru pace, pentru dezarmare, pentru înlăturarea primejdiei unui război nuclear, pentru ca știința și cultura să fie puse exclusiv în slujba păcii și înțelegerii între națiuni, a asigurării bunăstării și fericirii fiecărui popor.

În deplină concordanță cu prevederile planului de dezvoltare economică și socială a țării în perioada 1986-1990, cu realizările obținute în creșterea forțelor de producție, a avuției naționale, noul cincinal prevede un important program de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii, a calității vieții întregului popor. Cercetarea va trebui să contribuie într-o măsură însemnată la realizarea acestui program, prin adîncirea studiilor în domeniul creșterii și diversificării producției bunurilor de consum destinate populației, al sănătății publice, al urbanizării și sistematizării localităților patriei, al combaterii poluării și asigurării calității mediului înconjurător.



## Fereastra deschisă spre al treilea deceniu

Trecem din nou prin dreptul acestei borne calendaristice pe care o reprezintă pentru fiecare dintre noi, pentru viața fiecăruia dintre noi luna decembrie, orice lună decembrie a fiecărui an. Fundalul pe care se proiectează în acest an gândurile noastre tradiționale despre decembrie și sfârșitul de an, sentimentele noastre intime care ne însoțesc dintotdeauna ultimii pași spre un nou an, încorporează pentru poporul român plusul de răspundere și de trăire istorică pe care-l emană particularitatea acestei perioade de a se situa la confluența a două importante etape din devenirea socialistă a patriei. Însași această etapizare programatică, această jalonare în acade succesive de cîte un lustru de timp întinse peste procesul neîntrerupt, continuu al dezvoltării patriei reprezintă nevoia noastră de oameni conștienți angajați în edificarea unei opere de amploare istorică, de a putea evalua drumul parcurs și de a scruta orizontul spre care ne îndreptăm.

Un astfel de moment acoperă decembrie al acestui an — punte de legătură între două cincinale, fereastra deschisă spre al treilea deceniu al celei mai dense epoci din istoria contemporană a României. Din vocea cea mai autorizată a națiunii noastre socialiste, prin cuvintele rostite recent de secretarul general al partidului, **tovarășul Nicolae Ceaușescu**, poporul român a putut lua cunoștință cu satisfacție că cincinalul care se va încheia odată cu acest decembrie a înregistrat în cronică vieții națiunii noastre rezultate însemnate în dezvoltarea economică și socială a patriei, în ridicarea gradului de civilizație și bunăstare a întregului popor. Aceste remarcabile înfăptuiri, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, obținute în condițiile unor „greutăți provocate de criza economică mondială și de unele contradicții și lipsuri interne”, „demonstrează cu puterea faptelor, a realităților, superioritatea orinduirii noastre socialiste, forța unui popor liber, stăpîn pe destinele sale, care își faurește în mod conștient viitorul socialist și comunist”.

Confluența de timp social și istoric pe care o marchează acest decembrie este între o perioadă de un deceniu, de consolidare a rezultatelor obținute în întreaga construcție socialistă a țării și o alta — de un cincinal, în cursul căreia țara noastră va trece de la stadiul de țară în curs de dezvoltare la unul superior, de țară mediu dezvoltată.

Privind de la înălțimea unei lucidități istorice cum aceste cincinale, aceste perioade, aceste etape trecuna spre alta pe calea neîntreruptă a unui continuu proces revoluționar, vom putea privi mai bine, și gândi mai bine că întreaga această continuitate este compusă din faptele concrete și individuale și cotidiene ale fiecărui dintre noi. Compunerea lor vectorială pe axa unică a devenirii istorice, sinteza și „comprimarea” lor în cifrele care fac inscripțiile reci de pe borma convențională așezată în dreptul acestei confluențe pornesc de la măsura faptelor și conștiinței fiecăruia dintre noi, de la conținutul pe care-l dăm fiecare aceluși timp care trece tot mai mult prin noi și nu pe lângă noi. Un astfel de timp este și acest decembrie — un etern „finis coronat opus” al muncii noastre de un an de zile.

OCTAVIAN IONAȘC

Mă aflu în fața unui munte, la oarecare depărtare de el, așa încît să-l pot privi într-un fel de ansamblu, să-l contempiez cît de cît, să-l radiografiez cu privirea, dar și cu ochiul minții. Nu-s om de munte, ci om de apă, de aceea observația mea se vrea mai penetrantă, gîndul se vrea un fel de săgeată care să-l străpungă.

Ce văd, deci eu, neșpecialistul în universul lui ?

Pădure, păsări și animale, jerburi și ferizi, pe dedesubtul lor gîndăcei și alte microorganisme, izvoare și riuri repezi, în ele văd pești; un copac, iată, cade, va putrezi, va îngîrșa iucul, o sămîntă a încolțit, se ridică firavă cu muntele în cap, un copac se naste în locul celui care nu mai este. Cu toată lumina muntelui se întîmplă la fel. Dar mai văd ceva: un abur, o cămașă groasă de ceață care învăluie muntele. Un cazan în care fierb energiile și se pierd, se dizolvă în înaltul cerului.

economic, iar mai spre finalul acțiunii vor trece la amenajarea integrală a potențialului hidroenergetic.

— Cîte s-au construit pînă la ora asta ? îl întreb pe inginerul Ion Cernucan, directorul întreprinderii.

— Pe apa Tirlungului am dat în exploatare microhidrocentrala Tirlung 1 și sint terminate lucrările la Tirlung 2. Prima are o putere de 800 kW, dar în prezent, din cauza debitului de apă scăzut, funcționează la jumătate de capacitate. Folosește debitul din conducta de alimentare cu apă a orasului. La Tirlung 2, care are trei grupuri de 800 kW, și folosește debitul ce deversează din barajul Tirlung, am făcut probele la două grupuri.

— Ce au evidențiat probele ? îl întreb de data asta pe Orși Arpad, omul care supraveghează acum microhidrocentralele Tirlung 1 și 2.

sînt receptivi, au venit la noi ne-au acordat asistență tehnică au luat chiar unele agregate înapoi, pentru echilibrarea dinamică, centrare și cromare”.

La Brașov, alte microhidrocentrale se află în probe de dare în funcțiune: de pildă, cea de la Bran 1. Are o putere de 600 kW, folosește debitul pîriului Turcu și pe acela al Porții Branului. Altele, cum sint cele de pe Bran 2 (1500 kW), Codlea 2 (160 kW), pe canalul Vulcănița, au termen de punere în funcțiune anul 1986. Iar altele, în fază de proiectare acum, Bran zero, Bran 3, Tohan 3, Tohan 4 și altele se vor construi în cincinalul următor. Constructorii, Trustul de antrepriză construcții-montaj Brașov și Trustul de antrepriză construcții industriale Brașov stăpînesc acum în amănunt tehnicile, tehnologiile și toate celelalte secrete de construcție aleg soluțiile cele mai bune și mai eficiente. Ne găsim, iată

peau probele de punere în funcțiune. Soluția întrebuintă aici e una dintre cele mai economice: clădirea centralei, o singură încăpere, este construită în întregime din piatră de riu. Acoperișul este ușor demontabil, pentru ca, la nevoie, agregatele să poată fi scoase și reparate. De la Bran 1, apa va cădea pe conductă, în cascadă, și va lovi turbinele de la Bran 2, iar de aici, tot în cascadă, va lovi turbinele microhidrocentralelor Tohan 1 — 2 și 3. Construcția asta mai rezolvă o problemă: asigură cu apă potabilă și industrială satele din jur, turmele de animale etc. Cum ? În primul rînd, conducta nu preia toată apa care se dirijează spre aceste albi. În plus, din loc în loc, pe această conductă, se amenajează niște cămine, cu robinete, de unde tot omul poate lua apă. Și tot prin această lucrare (conductă) se asigură apa industrială, la un necesar de 0,6 mc pe secundă, pentru întreprinderea Colorom Codlea.

— Dar apa va fi asigurată în orice perioadă a anului ? îl întreb eu pe inginerul Mihail Zisu.

— Da, zice dînsul, fiindcă fiecare microhidrocentrală, fiecare amenajare de acest fel, are un bazin compensator de pînă la 5000 mc. Apoi, pe cursurile acestea de apă, ne completează imaginea inginerul Zisu, se mai pot amenaja și microhidrocentrale de puteri mai mici, de pînă la doi kW, pentru folosirea exclusivă a unei gospodării ori a unui grup de gospodării. Ele or să stea, în viitor, în atenția noastră, a consiliilor populare, dar pînă atunci trebuie rezolvată o problemă de industrie: trebuie rezolvată la scară națională problema tipizării microhidroagregatelor; să se poată procura la un pret accesibil. Numai astfel vom putea folosi întregul potențial hidroenergetic al munților noștri !

Inginerul acesta, cu o viziune mai completă asupra muntelui, are multă dreptate. Fiindcă, așa cum ne este indicat să folosim fiecare palmă de pămînt, așa trebuie să folosim fiecare cădere de apă, fie ea mică sau mare, să învățăm să producem, dar și să drămăm energia. Chestiunea, privită astfel, nu mai cade în sarcina exclusivă a tehnicianului, a energotehnicianului, ci devine o chestiune mai nuanțată, adică și una de gîndire, de chiverniseală națională, de morală.

— Eu, ne spunea în continuare inginerul-sef Mihail Zisu, am fost studentul profesorului Dorin Pavel. Dînsul ne-a însușit nouă, celor de la facultatea de energetică, această dragoste pentru truda de a amenaja și utiliza potențialul hidroenergetic al țării.

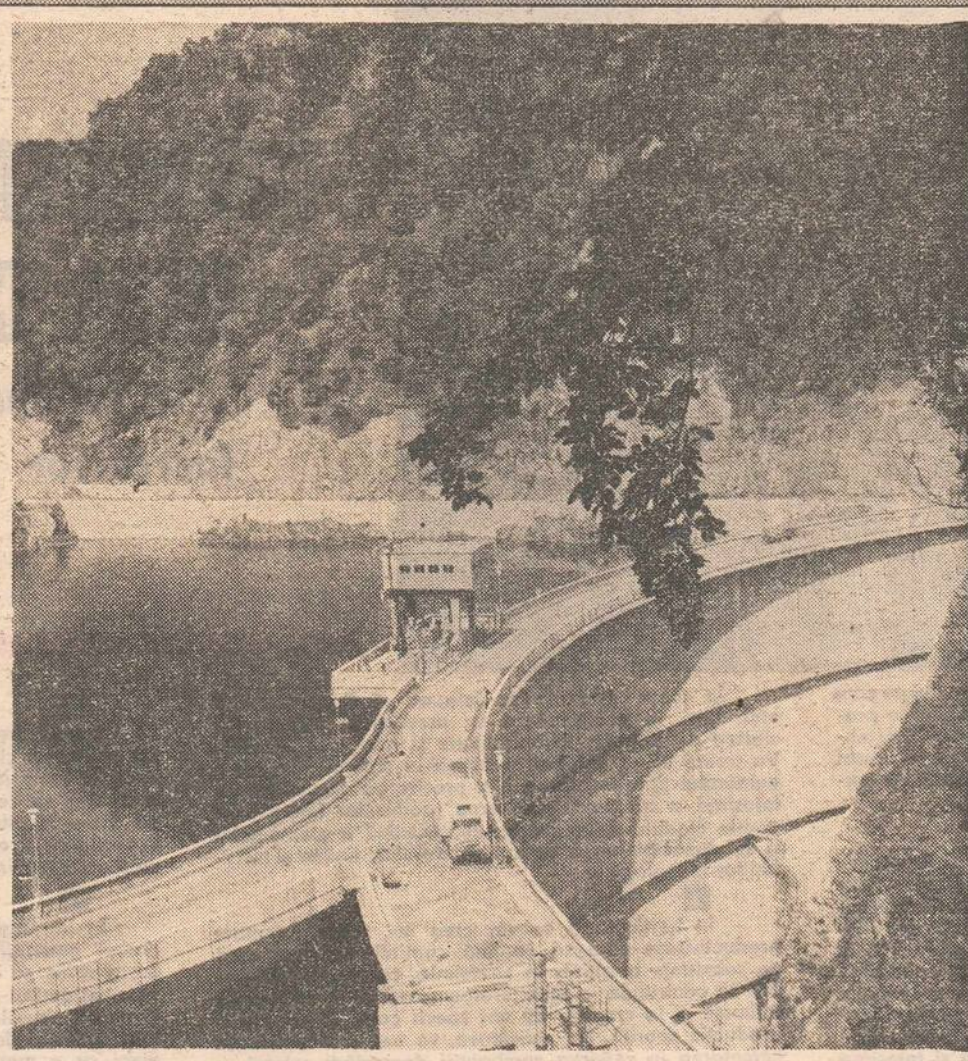
— Profesorul v-a insuflat o dragoste ! Dumneavoastră cum ati cultivat-o în teren ?

— După cum am nimerit fiecare: unii la întreprinderile de centrale electrice, alții la întreprinderile de rețele. Noi, de la rețele, de prin 1981 ne ocupăm de amenajarea de microhidrocentrale, avem sarcina asta grea și de onoare. E bine că ni s-a repartizat nouă. Sistem unități economice județene, putem inventaria potențialul hidro la nivel de județ și, fiind vorba de microhidrocentrale, deci de unități mici, le putem amenaja și exploata mai ușor, mai bine. În felul acesta, orice microhidrocentrală rentabilă se poate amortiza în cel mult șapte ani, timp după care avem energia în mod gratuit. Noi, după calculele făcute, vom construi într-o primă etapă mai lungă, 186 de asemenea microhidrocentrale care, în final, ne vor furniza o energie posibilă de 231 GWh (gigawatt-oră). E o bogăție pe care va trebui să i-o smulgem muntelui !

Privesc, acum la plecarea din MUNTE, muntele din fața mea. După această lectie, despre tehnica și eficiența microhidrocentralelor și despre dragostea anumitei categorii de specialiști pentru potențialul hidroenergetic, am învățat și eu, cît se poate învăța într-o documentare, să privesc muntele într-un fel mai complementar și mai cu dragoste. Va trebui să învățăm mereu, tot mai mereu să privim muntele, întreaga Natură, mai cu dragoste. Să o privim așa cum este Ea în esențele cele mai profunde, adică o REALITATE care lucrează pentru OM. Am vieții, cred, mai optimiști și mai îndestulător...

N. GRIGORE MARAȘANU

## FIECARE CĂDERE DE APĂ SĂ PRODUCĂ ENERGIE !



## Privind prin ecranul unui munte

Energii ? Dar cuvîntul ăsta a început cam de mult să ne obsedeze !

— Muntele, îmi zice un om de lingă mine, e o uzină de energie. Din tot ce se întîmplă acolo se degajă energie. Fiecare izvor, pîriu, riu, fiecare cădere de apă are, pe lingă viața din el, și un potențial de energie.

— Cîtă energie degajă un munte ?

— Multă, foarte multă. Noi, în județul Brașov, am inventariat aproape întreg potențialul energetic al căderilor de apă și am ajuns la concluzia că el poate ajunge la 80—90 MW. Am studiat, cercetat peste o mie și o sută de kilometri de cursuri de apă și am stabilit locurile în care am putea construi microhidrocentrale. Se pot construi, în tot județul, 290 microhidrocentrale cu puteri de la 160 la 1500 kW. Ar fi vorba, deci, de o putere totală de 113 MW, echivalentă cu o hidrocentrală de putere milioie : Bicazul, de pildă, are o putere de 210 MW.

Punctul de vedere al celor de la Întreprinderea de rețele energetice din Brașov a fost acela de a executa mai întii microhidrocentralele cu puteri între 500 kW și un MW, acestea fiind și cele mai eficiente

— La Tirlung 1, agregatele funcționează bine, de mai mult de o săptămînă nu s-au oprit; lagărele sint încă în rodaj. La 800 kW, poate ilumina o comună mai mare sau un orășel cît Predealul. Nu e puțin lucru ăsta ! La Tirlung 2, turbina a funcționat bine, dar la grupul trei, la probe, s-a încălzit generatorul. Au venit însă mecanicii de la Reșița, de la întreprinderea mecanică și au remediat defecțiunea. Am avut necazuri, apoi, cu sistemul de etanșare a lagărului axial: intra apă în lagăr. L-au luat la Reșița și trebuie să aducă altul. Acum nu e însă apă. După to-pirea zăpezilor din ultimul timp, vom avea apă, cred eu, din belșug.

Necazurile, am aflat, au apărut din cauză că furnizorul, Întreprinderea mecanică Reșița, n-a probat și rodat agregatele pe bancuri de probă. În viitor însă, aveam să aflăm tot de la oamenii de aici, nu se vor mai întîmpla astfel de neajunsuri: constructorii de agregate de la Reșița au luat, se pare, măsurile ce se impuneau mai de mult și vor proba agregatele în sarcină, le vor livra, sperăm, după remedieri. „Oamenii, spunea directorul Ion Cernucan,

în zona Branului și aflăm de la Mihail Zisu, inginerul-sef al întreprinderii rețele energetice, că, în final, se vor construi, aici și pe Tohan, nu mai puțin de șase microhidrocentrale, cu o putere instalată de 4 MW, cu un punct centralizat de supraveghere și exploatare.

— Soluția ?

— Aici, la microhidrocentrala Bran 2, care va folosi debitele pîraielor Poarta și Turcu, debite mari, în jur de 5 mc pe secundă, am ales, zice inginerul-sef Mihail Zisu, o soluție mai specială: apa e captată, de pe o zonă mai întinsă, într-o tolă, un tub cu diametrul de doi metri, îmbrăcat într-un inel de beton slab armat, pe o lungime de 2,3 kilometri. Pe măsura pozării, această conductă, să-i zicem astfel, este astupată cu pămînt și ea va imprima apei o viteză de lovire mai mare a turbinelor; în anul 1986 va fi dată în funcțiune și, cînd va funcționa la capacitate, ar putea alimenta cu energie electrică toată zona rurală din Rîșnov pînă la Fundata. E o realizare !

O realizare importantă este, de asemenea, și microhidrocentrala de la Bran 1, la care, la data documentării noastre, înce-



# CONSTRUCTORII

## Nimic nu e in om din ce n-a fost

Se numește Dumitru Bucur și poate fi găsit în Ansamblul Sud-Păcii-Linie, adică undeva între Drumul Taberei și Militari, lângă două blocuri care trebuie date în folosință până la sfârșitul anului. Are 26 de ani de când e șef de echipă, atâți ani câți are și Interprimerea de antreprize și construcții prefabricate de beton București, dar nu lucrează de la început aici, „m-a prins întreprinderea pe Magheru prin '62". Făcea niște plombe, adică niște construcții mici între construcțiile vechi. A învățat meserie de la un bătrîn. Se numea moș Alecă Baraboi. Acesta fusese pe front prin 1916—1917. Când s-a schimbat frontul, nu voise să lupte împotriva celor de-un neam cu el. Dezertase. Fusese prins și făcuse închisoare la Brașov. Acolo învățase nea Alecă toate meseriile. Se întorsese în sat (acum îmi dau seama că nu am întrebât în care sat, atît mi s-a părut de tipică, pentru țărâni români, atitudinea lui nea Alecă) și se apucase să facă oamenilor case. Făcea o casă de sus și pină jos. Le făcea sobe de zid, puțuri. Repara secerătoarele, broaștele, coșurile. Spunea: „să-i pui gaz, neică, gaz mult, juma de meserie e gazul".

Dumitru Bucur fugise de mic de acasă și începuse să lucreze cu Alecă Baraboi. Nimeni nu a putut să-l depărteze, Alecă a murit de bătrîn, trecuse de 90 de ani. Și asta Dumitru mi-a spus-o atît de frumos, încît mi-am dat seama că a trăi lung e unul dintre idealurile lui și dintre idealurile țărâniimii din care vine. Că a trăi mult poate fi pus în meseria lui în legătură cu a dura mult, adică să trăiești într-o casă care să dureze cit tine sau cit ai trăi.

Prin '56, cînd terminase armata, Dumitru avea 24 de ani, și mai făcuse o meserie, aceea de șofer. Venise să lucreze în București, și, cînd i s-a dat o mașină în stare proastă, a refuzat și s-a angajat în construcții, meserie pentru care îl pregătise nea Alecă. Se vede că nimio nu e în om din ce n-a fost.

## Copii de țărani

Pînă în '59, a lucrat cu unul Grigore Mortiniuc, care s-a îmbolnăvit și a ieșit din meserie. Atunci, la trei ani după ce se angajase, ajunsese șef. Aceeași meserie și aceeași șefie le are și azi. L-am întrebat ce a construit în București. N-a știut să-mi spună decît luîndu-se după timp și cu detașările pe care le-a făcut. A știut să spună pînă la un punct: Centrul de mecanică Otopeni, velodromul Dinamo, citeva blocuri în Pițești, „că-i prinsese p-ăia larna," Studiul Buftea, Fabrica de argilă expandată din Buftea, sediul pompierilor de acolo, renovarea castelului lui Știrbei Vodă, Filatura „Dacia" din București Noi, cite ceva în Piața Romană, întreprinderea de confecții-București, blocul din fața Circului de Stat, Palatul Primăverii, blocurile de la Arcul de Triumf... Aici s-a oprit. Numai știa exact ce mai făcuse. Lucrările începuseră să semene unele cu altele.

Pe Giurgiuului, îl prinsese schimbarea blocurilor glisante cu blocurile de prefabricate. A făcut „de toate felurile de blocuri". L-am întrebat cum era Bucureștiul în '59 și cum e azi. Diferența e enormă. Păi, ce, erau citeva blocuri în centru. La margine, cartiere muncitorești, case sărace. Veniam în doi pe Rahova și lucram simbăta după-amiază și duminica pînă la prînz, să facem acoperișul la cite un amărit. Și terminam, dom'le. Il lăsam p-ăia cu acoperișul făcut. Da' nu pot să nu zic, continuă nea Dumitru, că unele străzi de-acum îmi pare că au mai multe gropi. Vine și-l sparge te miri cîne și n-are nici o obligație. Păi, înainte, cînd spărgea unu strada, îl lua mama dracu' dacă n-o făcea la loc. Echipa lui are 25 de oameni. Toți sint copii de țărani. Din toate zonele. Echipa lui e o hartă prescurtată a țării. Stăm și ne mirăm împreună cum a fost construită Capitala, fără ca oamenii din ea să muncească în construcții. În echipa acestui om, care a construit de-a lungul timpului peste 17 000 de apartamente, se intră foarte greu. Toți oamenii din echipă au învățat meserie de la el.

Au venit așa, de cine știe unde, s-au angajat și au rămas. Unii (Dumitru Voicu, Anton Mereacre, Ion Gurgu, Gheorghe Iordache) sint vechi. Alții sint mai noi. Dar el reprezintă pentru toți ce a reprezentat nea Alecă Baraboi pentru el. Si nu pot să-l lase, deși ficcare e azi un meseriaș foarte bun și ar putea avea loc oriunde. Meseria se vede pe șantier cînd se schimbă proiectul. „Pînă cînd îl dai pe brazdă, spune același țărani din construcții, îți trebuie 2-3 luni. Altoră le trebuie mai mult".

## Șeful

Inginerul George Moșinoiu este de peste 30 de ani director și întreprinderea are 25. Se spune despre el că este un director înnăscut. Este un bărbat foarte puternic. Am avut impresia că a boxat cîndva. Dar mi-a spus că a făcut rugby. După primele clipe în care ne-am cunoscut am fost sigur că îi place meseria și l-am întrebat dacă e greu să fi șef în construcții. Nu mi-a spus. Mi-a clarificat niște vechi bănuieii. În consecință, omul vine de oriunde. Calul de dar nu se caută la dinți. Cel care vine este deseori un inadaptabil. A schimbat, probabil, mai multe meserii, uneori poate și din pricina faptului că nu se înțelegea cu șefii. Acolo unde se muncește greu, șeful e de obicei mai moale, sau e dintre cei care îi înțelege dintr-o privire.

Aflasem cu o zi înainte de a ne cunoaște că întreprinderea pe care o conduce este întotdeauna fruntașă. Că Moșinoiu își asumă orice risc și orice pedeapsă, dar nu acceptă ca, din punct de vedere administrativ, să aibă altcineva putere de decizie asupra oamenilor cu care lucrează. Tipă la el, jumătate în glumă, jumătate în serios, el, cînd fac treaba bine își permite să-i răspundă tipînd ceea ce e un fel de ritual al muncii care ține de cultul bărbăției. Se joacă cu ei, acolo, în șantier, și e foarte frumos să vezi cum bărbaii aceștia cu multă forță fizică își lovesc palmele, rostesc cuvinte cu gura plină și rid puternic. Directorul spune că Dumitru Bucur a făcut din el „manipulantul" lui. Dumitru care, dacă nu-i dai, urlă. Dacă-l întrebi pe Dumitru care e ocupația directorului, el răspunde: „ne rezolvă niște treburile. Ieri cînd a venit la mine mi-a cerut lista. Adică ce n-am. Eu îi dau lista, el are grijă să ajungă materialele la timp". După mintea lui Dumitru, clădirea întreprinderii e un fel de sediu pentru telefoanele care îl rezolvă lui problema materialelor pe șantier.

## Încrederea

Corneliu Pagu, șeful brigăzii numărul 4, brigada în care lucrează și Dumitru, a avut și el la viața lui un Alecă Baraboi, care se numea Aurel Beleş, cel mai mare specialist al țării în construcții-civile, profesor universitar, singurul care, la expertiza făcută blocurilor construite integral cu prefabricate. și-a exprimat încrederea în durabilitatea acestora. Directorul

Moșinoiu l-a recrutat de cînd tînărul inginer lucra în cercetare. L-a format încetul cu încetul, astfel încît acum, Corneliiu Pagu ocupă cu brigada sa locul întii în întreprindere, fiind păstrat pentru lucrurile cele mai grele. Cînd s-a hotărît construirea în numai citeva luni a celor 208 de apartamente dintre Militari și Drumul Taberei, Moșinoiu s-a gîndit că trebuie făcute de Pagu și de Bucur. Cei doi, după ce s-au sfătuit îndelung cu ceilalți muncitori și cu specialiștii șantierului, au ajuns la soluțiile tehnice prin care să elimine timpul morții și să asigure, la vreme de iarnă, un ritm de lucru apropiat de montarea de către o echipă a 2, 5 apartamente pe zi. Echipele sint mixte. Lucrează într-o echipă oameni de mai multe meserii. Dar, după o vreme, fură unii de la alții meserie și se policifică, deși nu se îngrijesc să-și facă acte și pentru noua meserie învățată.

Pagu și Bucur au eliminat zidăria care luau foarte mult timp cu pregătirea apartamentelor pentru zugrăvit, hotărînd împreună cu zugravii să facă aceștia și treaba zidarilor. Se lucrează pînă sub placă. Adică, dacă se lucrează la etajul 7, și, deci etajul 8 nu există, la etajul 6, zugravii pregătesc apartamentul pentru a fi recepționat. Toți au cuvinte de bine despre inginerul Pagu. Am aflat de la el ceva. Cu doi ani în urmă, a avut, pentru citeva luni, un diagnostic care punea sub semnul întrebării activitatea sa de constructor. Directorul a venit după el în spital, așa cum face cu toți oamenii lui cînd sint la necaz cu sănătatea, una dintre primele lui griji fiind să cunoască pe toți medicii mari din București, l-a încurajat, l-a întrebat dacă poate să se întoarcă și l-a pus iar șef. Acum, inginerul Corneliiu Pagu conduce cea mai bună echipă de lucru din întreprindere, fiind un apreciat specialist.

## În șantier

Am stat citeva ceasuri cu nea Dumitru. În prima jumătate de ceas mi-a întins de citeva ori mina spunînd: „hai, eu am terminat de spus ce-am avut de spus, vă salut". I-am propus să tăcem împreună și să uite că-l stau în preajmă. N-avea nevoie să vorbească oamenilor lui pentru că el îl simțeau acolo și știau ce au de făcut.

Așa, după o oră, a început să se întoarcă mai des cu fața spre mine și să-mi spună de fiecare dată: „Vezi, sint calm. N-am nevoie să mă enervez. Treaba merge". Adică putea să fie și el calm așa cum sint șefii ceilalți. Dar poate să fie dacă vrea. Și dacă nu vrea? Dacă nu vrea, o să fie gălăgios cum îi place lui și cum le place băieților. Este dulgher montor, dar oamenii îl stigă „meștere". L-am întrebat pe unul mai tînăr cum se numește echipa în care lucrează și mi-a răspuns că, în șantier, echipa poartă numele maistrului.

TITU DUMITRESCU



## O nouă stație de metrou: I. M. G. B.

Vizavi de întreprinderea de mașini grele București, nu departe de Popești Leordeni, un fel de gară mică și cochetă privește fără șfială la colosul industrial din apropiere vrînd parcă să ne convingă că lumea nu-i doar pentru uriași: stația de metrou I.M.G.B.

Un decembrie care înregistrează cotidian eforturi menite să implinească succesele unui an, ale unui cincinal, se dovedește a fi la fel de bogat și pentru constructorii metroului care se străduiesc să-și respecte promisiunea făcută renumiților constructori de mașini grele și să le ofere cit mai repede ceea ce aceștia așteaptă cu nerăbdare: metroul la scară. Peste puțină vreme, oamenii I.M.G.B.-ului, primii bucureșteni care vor vedea metroul la lumina zilei (una dintre noutățile trenului subteran), vor ajunge și mai devreme și mai veseli la casele lor, despărțindu-se fără nostalgie de tramvaiele 22 și 34.

Pentru că am invocat noutățile, să începem cu prima. Stația de la Poarta 1 este o stație ridicată „în cîmp", din beton și sticlă, o construcție neostentativă, „la scara omului", înconjurată de verdețată, o adevărată insulă, dar o stație surpriză, jumătate din ea aflîndu-se la suprafața pămîntului, cu vestibul suprateran, cum spun arhitecții. Il descoperim aici pe colaboratorul nostru, arhitectul Cătălin Stanciu, proiectantul stației. „Este prima de acest fel, ne explică el, o stație pe care n-am „îngropat-o", fapt care are multiple avantaje. Nu s-a mai săpat în adîncime, ceea ce a condus la scurtarea timpului de execuție și la costuri mai reduse. De asemenea, s-a redus foarte mult iluminatul artificial și s-a eliminat ventilația, s-au scutit traseele cablurilor și s-au eliminat scările, rămînd doar cele de acces care distribuie călătorii direct pe eroane, la mijlocul și nu la capetele lor".

„Clou"-ul construcției este curtea interioară care favorizează pătrunderea luminii naturale și agrementează spațiul. În curte, pe o suprafață cu mici denivelări, cit mai aproape de un cadru natural, vor fi plantate flori și, prin străduința arhitectului Cătălin Stanciu, vor fi așezate două coloane de piatră, păstrate de la o casă demolată, coloane ce vor da o notă inedită peisajului „de buzunar", subliniind, în același timp, caracterul de arhitectură civilă al construcției. „Curtea interioară, adaugă proiectantul, este descoperită, deci, aici va ploua, va ninge, sporînd farmecul acestui spa-

țiu, terenul fiind, desigur, drenat. Pereții de sticlă al vestibulului, unde se vor afla și turnicheții, vor oferi vara frumoase panorame ale cîmpului verde aparținînd C.A.P.-ului Popești-Leordeni".

Scările spre peroane, în buna tradiție a metroului, sint realizate tot din granit, pentru a rezista fluxului de călători, iar, peroanele, stîlpii și pereții stației sint din travertin, strop de vinarom, praf de cretă, gresie de pardoseli. Culorile deschise „anulează senzația de subteran", în vreme ce jucarea fronturilor înlătură monotonia. Pe pereți, păsări stilizate redau ideea de mișcare. Capacitatea stației: 18 000 de călători pe oră și sens.

Beneficiarul a făcut deja recepția. Se amenajează trotuarul din fața intrării și se face curățenie. În fiecare zi, 50 de oameni ai muncii de la întreprinderea de mașini grele, comunisti, uteciști, membri O.D.U.S. dau o mină de ajutor constructorului, la evacuarea materialelor, a molozului, la curățenie, nerăbdători să intre „în posesia" mijlocului de transport care, după opinia lor, le va schimba o bună parte din viață, cea petrecută prin stațiile tramvaletor amintite, dărîndu-le mai multă prospectivă la treabă și mai mult timp liber.

Apoi, metroul va ieși la suprafață insoțind pe mai bine de un kilometru lanurile cooperativei din Popești-Leordeni, pentru a ajunge la depoul 2, complex proiectat de arhitectul Ioan Marineci. „Este prima stație supraterană, ne lămură proiectantul, fiind realizată din prefabricate și avînd două peroane. O altă noutate, depoul și hala de parcare sint suprapuse, astfel încît s-a obținut o importantă economie de spațiu, mîscarea mecanicilor, a personalului între depou și parcare făcîndu-se pe verticală. În ceea ce privește materialele folosite la finisare ele sint aceleași ca la stația anterioară, realizînd un spațiu plăcut, care să nu obosească ochiul".

Stațiile sint gîndite și lucrate, așa cum se observă și din fotografie, cu bun gust, cu aceeași imaginație, și același respect pentru călător, în frumoasa tradiție a constructorilor metroului, adevărate bijuterii care îi vor face și în continuare pe călători să-și scoată pălăria și să se șteargă pe pictoare la intrare.

RĂZVAN BĂRBULESCU

## Biogazul — un spor de civilizație pentru satul românesc

sint tot atitea surse de energie potențială care poate fi cooptată cu ajutorul instalațiilor de biogaz. Inginerul Petre Buleci se oferă, ne mărturisca nu demult, să acorde proiecte și asistență tehnică specială tuturor acelor locuitori ai Insulei Mari a Brăilei care vor să-și construiască instalații de biogaz. Această asistență, aceste proiecte le oferă gratuit, indemnînd doar de un statornic și puternic sentiment patriotic, de credință că atunci cînd țăraniul român va cuprinde în deprinderea lui, în morala lui, în felul său de a trăi folosirea biogazului, din acel moment el va face un salt în civilizație. Iși va asigura independența energetică.

Eram în Insulă, ascultam cîi-

va locuitori care ne mărturiseau că au fost zile cînd brutăria din satul Mărașul, sat oarecum mai izolat, nu reușise să coacă o piine, firește din cauza greutăților în aprovizionarea cu combustibil, și mă gîndeam la posibilitățile care le stau în jur, dar pe care el nu le pun încă în valoare. Le-am vorbit despre aceste posibilități președintelui cooperativei agricole de producție, primarului din comună și au rămas cumva cu ochii în gol, iarăși, fiindcă pădurea din insulă a dispărut, nu prea mai are cu ce să-și coacă piinea, cu ce să încălzească soba și apa. Ca

să nu mai pomenim și faptul că biomasa rezultată din fermentare devine cel mai bun îngrășămint natural, îngrășămint de care pămîntul Insulei, pe cale de a mai obosi și el, are atîta nevoie! La urmă, președintele cooperativei agricole de producție, Gheorghe Pană, un gospodar localnic, a rostit cu o nestrămutată convingere: „Vom construi urgent o instalație de biogaz pentru brutărie!"

Rămîne însă ca un astfel de gînd frumos, încercat de certe promisiuni pentru oamenii satelor de aici, să devină realitate. Fiindcă o astfel de realitate poate convinge oamenii, îi poate determina la alte asemenea acțiuni. Iar cînd o instalație de biogaz ar putea să convingă un sat întreg că energia necesară unei gospodării depînde în ultimă instanță de propriul gospodar, atunci e semn că o instalație de biogaz poate aduce acolo un spor de civilizație.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU



## La Timboiești, știința e așteptată cu piine și sare

„Agricultura noastră, ne spune ing. Ion Davidoiu, devine tot mai mult — trebuie să devină! — o mare școală activă de știință. La recentul congres, tovarășul Nicolae Ceaușescu a răspicat din nou acest adevăr, pus sub semnul acutelor exigențe ale noii revoluții agrare. L-a reafirmat cu pregnanță și claritate, în cuvântarea rostită la încheierea lucrărilor congresului, tovarășa Elena Ceaușescu, l-au comentat numeroși vorbitori. Avem în față, și nu de ieri, un vast, un gigantic program de integrare a științei în viața pământului, care ne pune în față obligații covârșitoare. De fapt, ne pune în față unica șansă de progres a agriculturii, singura cale de a ieși la lumina felurilor pe care ni le propunem.”

Cel ce ne spune aceste cuvinte este un practicant al agriculturii dublat de un redutabil cercetător. Ing. Ion Davidoiu, om încă tânăr, abia trecut de 40 de ani, dar de vreo 17 președintele C.A.P. Timboiești din județul Vrancea, este membru corespondent al Academiei de științe agricole și silvice. Titlu care, firește, nu i s-a dat ca un cadou pentru ochii lui negri, nici ca o scilpicioasă eșarfă cu care să-și decoreze aspra dimie a trudei lui zilnice, pentru recoltă. E autorul unor cercetări într-ale pământului care, datorite pământului, au răsplătit cu dobindă asprele zile și nopți investite în ele. C.A.P.-ul Timboieștilor a cucerit, și grație acestor cercetări, tot felul de lauri pentru porumb, pentru griu, pentru vite și pentru struguri. La ultimii a ocupat, în anii din urmă, locuri I, II și III pe țară, prin producții la rivalitate cu cele oferite de vechi blazoane ale podgoriilor Vrancei, ca Odobestii, Coteștii sau Panciul. Ing. Maria Davidoiu, soția președintelui și șefa fermei nr. 4 (o fer-

mă viticolă de peste 200 ha, printre puținele, dacă nu singura în țară de asemenea proporții!), conduce și o „școală de viață” care altoiește anual câte 2—2.500.000 de plante. O „școală” care-și trimite firele altoite și își exportă experiența (deopotrivă practică și științifică) oricui are nevoie de ele. Și au destul. Iar dacă unii dintre vecini ignoră această experiență fiind și ei vechi podgoreni, tufași pe ce știu (sau cred că știu), se găsesc unde nu te-ăștepți amatori de ea. Nu mai departe decât acum cîțiva ani, vreo 15 dintre „profesorii” școlii din Timboiești și-au urcat în avion catrafusele și unelele lor țărănești și au descins tocmai în Libia, trimisi de statul român, în cadrul unui acord de cooperare, ca să întemeieze acolo viticultură. Au plecat cu ei și nevetele, căci pe-aici și femeile, toate femeile, se pricep la altoiul viței. Și după veștile ce-au venit încoace nu de la „detasași”, ci de la gazdele lor, se pare că prin acele îndepărtate locuri în care vacile au cocoșe și se cheamă cămile, țărani noștri, prinși în întrecere cu altoitori din alte țări, s-au așezat destul de comod pe primul loc.

Stăm de vorbă despre toate astea în hala „școlii de viață”, care-i chiar ca o hală, ca o mare hală industrială, loc de iernat al gîngășilor fire, vegheate și ajutate în creșterea lor de niște inși care se numesc Dobre Mihăileanu, Vasile Panțuru, Ghiță Popovici sau Ioniță Olăreanu, toți cu sarea vremii la timple (ultimul are 80 de ani!). Niște inși care de mult au uitat de Libia, neavînd ei decât grija pământului lor, prea legați de el cu pripoane istorice ca să-l fi scăpat — chiar aflîndu-se peste țări și mări — din această grijă. Dovadă, răvașele pe care le trimiteau

de-acolo acasă și în care cereau totdeauna vești despre starea casei, a pământului și a obștii.

Cercetăm hala, hală industrială (cu arhitectură industrială, cu echipamente industriale și cu regim de lucru în „foc continuu”), dar și hală-grădină, cu surizătoare și tandre culori vegetale, tot atât de nepăsătoare la iarna de-afară ca și soarele Libiei la problemele Groenlandei. Adunăm și imaginile și datele pe care le-am cules pînă aici (grajdurile moderne, recoltele atacind metodic, de ani și ani, tiparele înghețate ale naturii, eliberînd din ele mereu proaspete energii) și îi spunem inginerului Davidoiu că parcă nu ne-am afla într-un C.A.P., ci într-o stațiune de cercetări. Într-un fel de Fundule, mai mică desigur decât Fundulea, dar în care creația, știința, noul par a fi căpătat statutul practicii curente. Inginerul ar fi și n-ar prea fi de acord cu noi. Legea C.A.P.-ului Timboieștilor, ne explică, este, ca legea oricărui C.A.P., nu creația, ci producția, chiar dacă actul creator nu lipsește, dovadă „școala de viață” și firele altoite de ea. Mai sînt și alte dovezi, între care ameliorarea continuă a raselor proprii de animale și perfecționarea, cu cartea de știință în mînă și cu somațiile vremii resimțite de-a dreptul cu inima, a unui sistem eficace de luptă cu buruienile și dăunătorii, care în anul acesta de cruntă secetă și-au făcut de cap. Este vorba de ceea ce-în limbajul specialiștilor se numește „sistem integrat”, împletind forțe de luptă multiple, astfel ca apa puțină, hrana frugală pe care o dă cîteodată natura plantei (căci aici apa o dă numai natura, pământul nu-l irigat), să fie consumată numai de plantă, nu și de parazitii ei. Potrivit cărții, un răstimp de numai 14 zile fără

ploaie e deajuns ca să se proclame „starea de secetă”, deci „starea de buruien”, deci „starea de luptă” în plinul ei. Fertilizarea zisă „fazălă”, prin care soluția hrănitoare e administrată concomitent cu stropitul viei, e numai una din armele care, la Timboiești, vin rezoluit și masiv în întimpinarea secetei și a consecințelor ei. Deci forțele cele mai prețioase ale „sistemului” de care vorbeam sînt cele cu efect preventiv, cele ce fac ca butucul de vie să intre în lupta lui pentru rod cu maximum de vigoare, avînd în el tot ce-i trebuie, ba și niște substanțe de rezervă, care să-l facă apt să înfrunte orice potrivnicii ale vremii. Am insistat asupra podgoriei, continuă inginerul, fiindcă, deși ea ocupă doar 27 la sută (vreo 850 de hectare) din moșia noastră arabilă, aduce cam 70—80 la sută din venitul unității. Am mai putea vorbi și despre porumb, care la Timboiești e din soiul „Fundulea 426”. Soi bun, căci Fundulea știe să fabrice soiuri alese (să nu uităm, a creat și hibridi cu un potențial productiv de 18—20.000 kg. boabe la hectar!). Dar la Timboiești, care e inimă de rece și slabă Vrancea, nu de fierbinte și gras Bărăgan, cel mai bine dă „Pioneerul” (mai anii trecuți a dat 14.000 kg boabe!); păcat însă că soiul ăsta, prolific și răbdător cu solul aspru și cu clima aspră a Vrancei, nu prea mai vizitează locul. Cerința „creării de noi soiuri de semințe și plante mai productive, mai timpurii și rezistente la ger și secetă” — pusă de secretarul general al partidului la recentul forum — se menține vie și arzătoare.

Agricultura românească, e de părere președintele-cercetător Ion Davidoiu, poate înainta fie și numai pe baza propriei ei tradiții, a cuceririlor de pînă acum, civilizația porumbului sau a viței de vie fiind la noi, la români, arhicristalizată prin străvechime și faimoasă prin vîndicția și iscusința oamenilor. Căci dacă cultura reprezintă, cum spunea cineva, compartimentul cel mai de sus al unei civilizații, agri-cultura, pe care o practicăm din veac, se constituie, chiar rămasă la capul de jos al scării, ea însăși ca o robustă civilizație, cu virtualități

și resurse încă vii și viabile. Deci de înaintat am înainta chiar și fără „nou”, dar numai ca mod de a perpetua trecutul. Satisfacă un asemenea mod o societate ca a noastră, aflată în plină expansiune spre viitor, cu ampla și temerara deschidere de perspective a celui de-al optulea cincinal? Firește că nu, un astfel de mod reprezentînd o strategie închisă, o strategie care asigură doar o „înaintare” în cerc. Adică învîrtirea la infinit a caruselului generației, astfel încît agricultorul de azi să repete experiențele și mentalitatea despre jocul și rostul lui proprii strămoșului. Este nevoie de știință, de nouătea extremă a veacului, de tehnici și de tehnologii moderne, este nevoie de o agricultură-industrie, cu producții înalte și slabile, care să dea acestui pămînt (nu o dată secet de o exploatare empirică, nu o dată hrănit doar cu promisiuni și iluzii) o forță nouă, un inedit și mereu mai puternic geniu zămislitor pe metru pătrat. Este nevoie de știință, de știință profund integrată producției, pentru schimbarea chipului în care omul pămîntului își concepe și își pune în rosturi truda. Calculat preliminar sau apreciat științific, fiecare gest al muncii, chiar și cel al vechiului viticultor cu secretele viei la degetul mic, își dezvăluie fie nebanuite consecințe, fie dimensiuni inedite.

În ce-i privește, conchide inginerul Davidoiu, timboieștenii fac tot ce pot ca să-și asume noul, ba chiar, după puterile lor, să creeze ei înșiși nou. În „nou” al lor, un „nou” care, izvorit din experiența lor, e aplicabil, poate, doar în ograda lor (mă rog, dacă e nevoie chiar și prin Libii!), care ogradă e doar o celulă dintr-un vast organism. Dar o celulă ce se vrea — și trebuie să se vrea! — pururi vie, deci au aportul ei leafă la înfăptuirea marilor sarcini trasate de secretarul general al partidului pentru ridicarea agriculturii române la rivnita nouă calitate, întemeiată pe știință și întemeiată pe vîndicție.

Afară vremuște cu zăpadă și viscol, dar în hala-grădină a Timboieștilor lăstăresc idei și proiecte fierbinți. Lăstăresc cu viitor.

ILIE PURCARU ■

### Șerban Dragomirescu:

## „Distincțiile academice încununează eforturile și meritele unei școli științifice de cea mai aleasă ținută”



Laureați al premiului „Gheorghe Murgoci”, cercetătorii Institutului de geografie din București (autori ai primului volum dintr-o monumentală „Geografia României”) alcătuiesc un grup ce-și consumă în liniște emoția momentului... Între ei — Șerban Dragomirescu, secretarul științific al revistelor „Studii și cercetări de geologie, geografică și geografie” și „Revue romaine de géologie, géophysique et géographie”. Discuția nu se leagă, clipele de prea mare bucurie au un efect inhibant, așa încît amînăm interviul pentru a doua zi. Zi de duminică pe care noimbră a cedat-o generos toamnei celei adevărate. Ziua în care, de obicei, Șerban Dragomirescu se dăruiește unei odihne aparte: se așează la birou, pune unul dintre discursurile dragi și scrie. Îi răpesc ziua. În camera de la etajul unei case de pe strada Galați — casa unde interlocutorul trăiește de cînd s-a născut —, printre nemăsurate cărți și reviste de specialitate, într-o liniște tulburată doar arareori de trecerea vreunui tramvai, conversația demarcază repede, punctul de pornire fiind lucrarea premiată.

— Din cite volume va fi alcătuită, în final, „Geografia României”?

— Primul volum, cel premiat de Academie — „Geografia fizică” — a apărut în 1983. Un an mai tîrziu a fost tipărit cel de-al doilea — „Geografia umană și economică”...

— Geografie umană?

— Exact. Prețind tradiția marii noastre școli naționale de geografie, știința actuală a încercat să corijeze o eroare a trecutului nu tocmai îndepărtat, o exagerare, de fapt, constînd în subsumarea tuturor

problemelor umane economiei, elanului producției. Or, în ultima vreme, geografia și-a lărgit preocupările — nu doar frontispiciul —, îndreptîndu-și privirea și asupra laturii umane a lucrurilor, vizînd și probleme de dinamică a populației, de geografie a așezărilor etc. Lucrul mi se pare intru totul normal în cadrul eforturilor integratoare ale științei pe care o slujim. Dar, asupra acestei idei — foarte iubite de Simion Mehedinți — se cuvine să poposim ceva mai mult, adîncînd-o. Revin acum la celelalte volume ale marelui tratat de geografie a României. Volumele III—V vor prezenta unitățile geografice ale țării. Primul dintre ele, care urmează să apară anul viitor, se referă la Carpați și la depresiunea Transilvaniei, zonă pe care o considerăm, după spusa lui Bălcescu, o „țară” intracarpatică, up fel de „țară a Birsei” de proporții mult mai mari. Volumul al IV-lea studiază dealurile subcarpatice, podișul Moldovei și cel getic, dealurile vestice și cîmpia banato-crisană. Observați și numai din această înșiruire că dorim să propunem denumiri geografice mai apropiate de cele ale provinciilor istorice românești, revitalizînd aceste frumoase denumiri tradiționale. În fine, volumul al V-lea se ocupă de Cîmpia Română, de podișul Dobrogei și, ca o unitate aparte, de Dunăre și de Delta Dunării. Pe scurt, actuala „Geografie a României” va prezenta pentru prima dată adevărat această problemă. În sfîrșit, ultimul volum, al VI-lea, se ocupă de organizarea geografică a spațiului românesc.

— Nu cumva geografia tinde să-și cam depășească atribuțiile

clasele, dînd iama prin domeniile de studiu ale altor științe?

— Acum este cazul să discutăm despre geograful integrator, ca ideal al omului de știință din acest domeniu, ideal formulat și explicitat de către Simion Mehedinți. Pe acest tip de geograf — pe care-l putem numi deja al viitorului apropiat — nu-l interesează simpla însumare a datelor oferite de științele particulare, ci numai ceea ce este cu adevărat relevant, semnificativ pentru teritoriul în discuție. Geografia de astăzi nu mai privește natura ca pe un simplu peisaj pitoresc, ci caută să-i descifreze funcțiunile și funcționalitățile, dezideratele timpului, se preocupă și de gospodărirea teritoriului, dacă vrei, de activitatea omului în direcția dirijării unor procese naturale pentru raționalizarea și optimizarea lor.

— Cînd s-a născut ideea unei asemenea ample „Geografii”?

— Ideea e destul de veche, datînd chiar de la înființarea Institutului de geografie, eveniment petrecut în condiții cu totul excepționale. Primul director al acestui institut, academișianul Vintilă Mihăilescu, a obținut decizia de înființare de la ministrul învățămîntului din 1944, Ion Petrovici, în situația cînd problemele țării erau cu totul altele. Dar, la 1 aprilie '44, cu numai trei zile înainte de marelui bombardament, institutul a luat ființă. El avea două sarcini majore — să realizeze un Atlas geografic național și un tratat de geografie a României.

— Dacă nu mă înșel, și această lucrare a fost premiată de către Academie.

— Da, a primit tot premiul „Gh. Murgoci”, în 1980. Dar acest premiu a revenit, de fapt, colectivului Institutului de geo-

grafie, forul coordonator al unei munci la care au participat 192 de cercetători din toată țara, geografi din învățămîntul superior și din alte domenii, realizatori ai acestei lucrări cu adevărat impresionante, avînd formatul de 765 pe 555 milimetri, hărți cu scara de 1 la 1.000.000 și ilustrînd, în definitiv, cum spuneam, contribuția unei întregi generații de geografi, a unui întreg front științific.

— În acest an, deși „Geografia României” e tot o lucrare colectivă, s-a hotărît ca premiile să fie decernate, totuși, autorilor.

— Formula este, fără îndoială, mai stimulativă. Dar, vedeți există un „dar”... Cei șapte premiați sînt Ana Popova-Cucu, Octavia Bogdan, Cristina Muică, Elena Mihai, Constantin Drugescu, Mircea Buza și eu. Ceilalți autori n-au putut fi nominalizați intrucît regulamentul de decernare a premiilor Academiei nu permite — decît în situații cu totul excepționale — acordarea de două ori a unui premiu aceleiași persoane. Or, ceilalți autori fuseseră premiați în anii precedenți. Orișum, se cuvine să-i menționăm pe coordonatorii acestui prim volum — dr. Lucian Badea, dr. doc. Petre Găstescu și prof. dr. Valeria Velcea.

— Am constatat că multe premii ale Academiei au fost acordate unor volume colective. Cum e munca la asemenea lucrări?

— E necesară o disciplină fermă a muncii colective — de la faza de cercetare pe teren și pînă la aceea a elaborării definitive. Noi — lucrînd de mult împreună, avînd experiența atlasului și pe aceea a unei activități îndrumate o vreme cu știința-i energie și competența de profesorul Virgil Ivanovici — am reușit să alcătuiim o echipă adevărată.

— E timpul să vă adresez și întrebarea de la care trebuia, de fapt, să pornim discuția, dar pe care am amînat-o simțînd că încă sînteți sub imperiul emoției: cum vă simțiți ca proaspăt premiați la Academie?

— Distincțiile academice încununează eforturile și meritele unei școli științifice — școala românească — de cea mai aleasă ținută. În ceea ce-i privește strict pe geografi,

trebuie spus că întotdeauna au fost onorați de Academie și că, la rîndul lor, au onorat-o. În 1915, S. Mehedinți era membru titular, în 1919, la numai 34 de ani, G. Vălsan era cel mai tînăr membru al Academiei în acel moment, în fine, al treilea membru titular a fost, din 1974, Vintilă Mihăilescu, distins, în 1963, cu premiul Academiei. Noi — continuăm, după cum ne lasă puterile, activitatea acestor mari patrioți și împătimiti de geografie, de pămîntul românesc, Simion Mehedinți, pe care-l-am mai invocat — creatorul, în 1900, a primei catedre de geografie în învățămîntul românesc — spunea că geografia se măsoară cu pasul. Astăzi, acest adevăr este deja un bun cîștigat al geografiei noastre. Cît despre premiul acordat cercetătorilor de la institutul nostru, el, se datorează, în esență, îndemururilor primite din partea conducerii de partid privind realizarea unor cuprinzătoare sinteze în cadrul tuturor disciplinelor științifice. „Geografia României” este răspunsul prompt al geografilor, cei care ne-am străduit să oferim un tratat de cit mai mare acuratețe științifică, un semn — care să rămînă — al trecerii noastre prin timp.

— Care ar fi cele mai de seamă contribuții originale pe care acest tratat le-a adus cunoașterii geografice?

— Atît tratatul, cît și atlasul au cel puțin cîteva merite ce nu pot fi trecute cu vederea. Începînd cu o firească îmbogățire a bîncii de date a domeniului, continuînd cu valorificarea progreselor însemnate din ultimul timp ale cartografiei, cu standardizarea — în concordanță cu adevărul istoric și spiritul locului — a numelor geografice, sfîrșînd cu atenuearea sensibilă a diferențelor de cunoaștere dintre regiuni și culminînd cu întemeierea unei noi viziuni geografice, avînd ca țel final aflarea de răspunsuri cit mai corecte și complexe unor stringente cerințe sociale, adică ieșirea din starea de pură contemplație pentru a viza chiar prognoze întemeiate științific, geografia românească de azi este, mai mult ca oricînd, o disciplină activă, contribuînd direct la progresul țării.

DAN MUCENIC ■



# flacăra

## PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

— Maestre Zeno Vancea, tocmai ai împlinit 85 de ani, mulți înainte!, și așa vrea să vă întreb dacă mai compuneți, dar mă abțin, v-ați putea simți jignit, așa că...

— Jignit, de ce? Vîrsta asta vine pentru fiecare, dacă viața. Mai compun. Mai rar, dar compun, mai am încă ceva de spus. În restul timpului scriu și-mi văd de obligațiile de vicepreședinte al Uniunii Compozitorilor. Și mă plimb, și visez, trăiesc.

— De cînd compuneți?

— Pe cînd eram elev la Lugoj, la 15 ani, la cererea a 2 colegi care urmau să participe la o serbare, am creat câteva variațiuni pentru 2 flauti, pe un cîntec popular bănățean. Deși n-aveam, logic, cunoștințe teoretice, fiind numai intuitiv, m-a remarcat Ion Vidu, care era învățător la școala primară românească și dirigior al corului „Reuniunea de cîntări”, cor vechi, înființat, dacă nu greșesc, în 1869. Ca să înțelegi, trebuie să spun că, în anii aceia, ambiția muzicală a locului, era extraordinară, muzica populară specifică locului, de fapt una orășenească rezultată din întâlnirea muzicii autentice țărănești din jur cu cultura citadină, fiind pe buzele tuturor.

— Datorită lui Vidu?

— Și lui, dar cultivarea muzicii românești era pentru noi, românii aflați vremelnic sub stăpînire austro-ungară, un mod de a face politică. Dealtfel, în primul rînd prin asta a rămas Vidu, prin marile său pașos național, sentimentul dominant al corurilor sale, „Ștefan și Dunărea” sau „Răsunetul Ardealului” bunăoară, fiind năzuința Unității Banatului și Transilvaniei cu Țara. A și suferit pentru creațiile și acțiunile sale, în timpul primului război mondial autoritățile maghiare întîrnindu-l într-un lagăr de prizonieri politici.

— Cum era ca muzician, ce înțiruire a avut asupra dezvoltării dumneavoastră?

— Invenția lui melodică era foarte bogată, dar nu stăpînea prea bine, judecînd cu ochii de-acum, nici contranuntul, nici orchestrația. Abia mai tîrziu, invitat de Gavril Muzicescu la Iași, Vidu a învățat armonia. Pe mine însă m-a influențat serios, pe adolescentul care eram, dezvoltîndu-mi bucuriile și, în parte, secretele muzicii. Pe care, trebuie să precizez, le descoperisem în familie, bunica și mama mea iubind și cunoscînd muzica. Copil fiind, pe la 6-7 ani, cîntam cu bunica simfoniele lui Haydn și Mozart la 4 mîini.

— La pian?

— Firește că la pian. Mama a fost chiar profesoară de pian.

— Ai fost un copil minune?

— Mai talentat decît alții, da, dar atît. Să-ți mărturisesc ceva: termenul pe care l-ai folosit nu-mi place. Unii rîmin copiii pină la așinci bătrîneți.

— Nu-i genial, maestre, o puertate repetată?

— Lasă-l pe Goethe! Nu-mi vorbi despre geniu, nu mă face să mă simt într-adevăr jenat! Eu am fost și sint ce vrei, profesor, compozitor etc, numai

ocazia să aud! De nenumărate ori în timpul vizitelor acelea am discutat cu Enescu, mai ales despre Viena, unde studiasem amîndoi. Odată, la o reuniune, i-am spus că sint adept al școlii naționale și că doresc să compun într-un spirit românesc cit mai autentic. M-a ascultat și m-a încurajat, fiind și el de părere că muzica populară reprezintă un izvor nesecat de inspirație. A adăugat însă că, dacă urmăresc mai mult, trebuie să vreau mai mult,

țional. Da, mi-a răspuns, ai dreptate dacă te referi la Boris Godunov sau la Hovanscina, dar trebuie să accepți că, scriind Tablouri dintr-o expoziție sau suita de liederuri intitulată Fără soare, și Musorgski a luat, din necesități expresive, numeroase elemente din muzica universală.

— Și?

— Am tăcut: avea dreptate. Creînd sau predînd studenților, vreme de mai bine de 4 decenii, asta am încercat să fac și eu, o

de Carpați pe zi, așa că doctorii mă sfătuesc să nu renunț, ca să nu mi se schimbe metabolismul. Dacă mă mint ei, te mint și eu.

— Cînd v-ați apucat?

— În toamna lui 1919, s-a înființat la Cluj, la inițiativa lui Tiberiu Brediceanu, și el lugojan, Opera Română, la care am fost angajat coropetitor, în aceeași zi cu marele cîntăreț Traian Grozăvescu, el ca solist comprimari. Adică membru al corului, dar și cu unele roluri mai mici. Înainte însă, căci actual Marij Uniri, visul din totdeauna al nostru, al românilor, m-a prins la Budapesta ca student la Conservator și la Drept, la începutul lui 1919, am staț câteva luni la București, într-un internat pentru studenții ardeleni. Fusese războiul și nu era nimic de mîncare. Ne țineam cu mămăliga mucegăită și ulei rîncea, ca s-o mai dregă. N-o dregea, rămîneau cu un gust de codeală, de care cineva m-a învățat să scap cu o țigară. Azi una, miine alta, am devenit fumător.

— Ce făceați dumneavoastră, iertați-mă că mă mir, la Drept?

— Pe vremea aceea, poate că știi, nu era prea onorabil să fii artist. Nu erau condițiile de azi cînd, prin grija partidului și a statului, meseria asta e privită cu respect, sprijinită și ajutată. Un compozitor aproape, că nu putea, așa era mentalitatea burgheză, să-și asigure existența, de aceea m-am îndreptat și spre Drept. Cînd s-a prăbușit monarhia austro-ungară, în 2 noiembrie 1918, după două luni și 18 zile petrecute la Budapesta, am plecat în țară. Cu primul tren.

— Un singur lucru îmi scapă: cînd ai terminat conservatorul? Unde?

— La Cluj, pe cînd lucram coropetitor la Opera Română, pentru că se înființase și Conservatorul, sub conducerea lui Gheorghe Dima. Am intrat, prin examen, direct în anul III, la secția pedagogică. Nu exista clasă de compoziție, doar de teorie, de armonie și de istoria muzicii.

— Documentîndu-mă pentru acest dialog, am descoperit că, pe timpul studiilor, l-ai avut profesor și pe Dimitrie Cuclin. Cînd v-a mearc contractul cu el?

— O să te dezamăgesc, dar nu m-a mearc. A fost și vreme puțînă, 6 luni, dar nici lanțențe deosebite n-am avut. Cuclin nu era practician, ci mai mult filozof.

(Continuare în pag. 15)

OVIDIU IOANIȚOIA ■



Zeno Vancea:

„Dacă-ăș putea, mi-aș rescrie toată opera, dar cine mi-ar oferi garanția că ar ieși mai bună?!“

geniu nu. Geniu a fost, de pildă, Enescu.

— Pe care l-ați cunoscut, da? Povestiți-mi, vă rog, una din întîlnirile dumneavoastră cu George Enescu.

— Pe cînd eram la Tîrgu Mureș, unde am lucrat o bună bucată de vreme, mai întîi la catedra de pian a Liceului militar, apoi la Conservatorul municipal, al cărui director am și fost mai tîrziu, din '45 în '48, l-am întîlnit adesea pe Enescu. Venea și cînta la vioară și la violoncel, ba chiar improviză și la orgă. Se afla pe atunci, ca profesor, Laszlo Arpad, cîndva elev al lui Liszt și fost profesor de pian la New York, pe cînd Conservatorul de acolo era condus de celebrul Antonin Dvorjak. Ei bine, într-o seară, Enescu și Laszlo au interpretat o Sonată Kreutzer cum rareori am mai avut

subliniind că marile creații ale muzicii universale au fost compuse într-un limbaj la a cărui dezvoltare au contribuit toate popoarele europene, pe baza aportului fiecărui, național, caracteristic, formîndu-se un limbaj foarte liber, care a permis afirmarea personalității artistice a diversilor compozitori în parte.

— Diferind, dacă înțeleg bine, continutul emoțional.

— Exact. Deși limbajul e, cum să mă exprim? universalist, nimeni nu confundă muzica germană, mai robustă, cu ardoarea italiană. Sau eleganta franceză cu patosul nordic. Toate contrargumentele mele, ca să mă întorc, au fost risipite de Enescu.

— Cum l-ați contrazis?

— Am făcut trimiteri la compozitorii ruși, la Musorgski indeobște, care e eminentamente na-

sinteză între național și universal, căutînd să exprim în muzica mea nu doar propria sensibilitate, ci și cîteva din trăsăturile principale ale modului de simțire al poporului ărauia, cu trup și suflet, îi aparțin.

— Credeți că ați reușit?

— E treaba muzicologilor, nu le pot încălca teritoriul.

— La 85 de ani, nu puteți avea o privire critică asupra creației dumneavoastră?

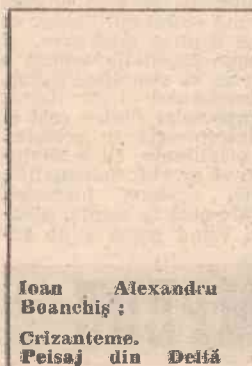
— Pot, sigur că pot, dar te asigur că e subiectivă. Nici un părinte nu-și va vorbi de rău copilul, cit ar fi acesta de ne-realizat!

— Nu vă supărați, maestre, nu cumva fumați prea mult? A-prindeți țigară de la țigară, ce zic medicii?

— Să nu mă las.

— Cum așa?!

— Fumez cel puțin un pachet



Ioan Alexandru Boanchiș:  
Crizanteme.  
Peisaj din Delta

## Hoț de Dunăre bogată

Doctorul Alexandru Boanchiș și-a căutat sau și-a născocit un nume de artist — Bia — și din clipa aceea trage să-l aurească, alăturîndu-l pe pereți, muindu-l în pumnalele curcubeului, suindu-l, sau mai bine spus, lăsîndu-l să umble pînă, melancolic și uluit de sine însuși prin Marele Palat al Apelor Dulci care este Delta Dunării. Bia, construindu-se din două vocale și toate culorile, are tendința pe care-o încearcă trestia: aceea de-a se reflecta pînă de puteri ostenite, căci din asta ne tragem noi drumul și darurile, din apele asfințitului de vară și din cerul fluid pe care alunecă lebede, luntrii, plauri, scintile lucide, zădărnici speranței, cîntecul împins mai mult în pulsația trecutului decît în adevărul, prea puțin cunoscut și prea puțin al sufletului, din viitor. Noi sintem o țară cu odihna fîntei în cîmpie, în dealuri domoale, în vii tonmatice, în drumuri de apă. Artistul român nu se îndatorează preciziei elaborate, el tremură în linii de omăt, oasele lui au fragilitatea, mîlădierea și

milenara plîngere a salciei, ingenunchierea călinului purpuriu, suplețea unei treceri stînsă de-a curmezișul pe calea corozilor. Ceea ce e de salcim în fluturii melancoliei noastre ține de culori superbe: albul virginal al iernilor, galbenul lunecării grîului spre moară, roșul adăpostind vestea dimineților frumoase. Bia — îl denuț ca hoț de Dunăre bogată — ne-a luat din bălți mari frînturi de soare și de umbră spre a ne dărui miresmele caselor noastre mici, cu ferestre deschise spre eternitate. Numai artiștii autentici se pricep să răpească din latentele noastre aspirații ramura pe care nu știam s-o scoatem singuri pe drumul trecerii. Mîna care zăbovește pe pinză ca s-o schimbe-n naștere, adică în miracol, amăgiri tîmăduitoare și ziceri de inimă iubind, se cuvine întîmpinată senin, cu mîna la fel de binecuvîntată, așa cum se întîmpină pîinea cu vinul, pragul cu oaspetele, mîngîierea cu dragoste.

FĂNUȘ NEAGU ■

## Efigia Labiș

În urmă cu cîteva zile a avut loc într-o casă primitoare din vechii București o sîrbătoare ciudată: un tînar de numai „Douăzeci de ani și încă unul” era evocat de familie și prieteni la umplerea a jumătate de veac de la naștere.

Abia ieșitul din adolescență Nicolae Labiș ar avea acum cincizeci de ani!

E o imagine cu care greu ne-am deprinde și a fost nevoie de oglinzi pentru ca noi, cei ce i-am fost în preajmă să ne inchipuim cum ar arăta marele poet, azi, în decembrie 1985. Și „oglinzile” s-au numit Lucian Raicu, Aurel Covaci, Fănuș Neagu, Alexandru Andrișoiu, Doina Sălăjan, Sonia Larian, Stela Pogorilovschi. Nu l-am regăsit pe Nicolae Labiș în — mărturisita — noastră bătrînețe. Nu l-am regăsit în frazele noastre emoționate (dar fraze!), în puțina noastră inspirație, în fatala conveniență a clipei.

Ne-a fost mai ușor să parcurgem un drum invers: să încercăm a ne citi pe noi în dîra de singe și fum a puținelor zile pe care a apucat să le trăiască. Și am izbutit: ne-am regăsit în deseanel incizat cu sare de lacrimă pe plăcile memoriei al Efigiei Labiș.

Am înțeles că nu ne putem abstrage forței reprezentate de acest simbol benefic grație căruia, cumva, existăm.

Efigia Labiș nu innobilează doar fruntea unei singure generații ci, sigur, ea marchează un timp al literaturii române aflată, etern, „după război” și „între războaie” și năzuind la o oră rotundă de pace. Oră de iubire.

Marele poet a ars pe cerul poeziei cu fulgerare

(Continuare în pag. 14)

GHEORGHE TOMOZEI ■



În direct, cu Teatrul „Mihai Eminescu“

## Priorități de natură artistică

Într-un fel, Teatrul „Mihai Eminescu“ din Botoșani poate sluji drept exemplu tipic pentru condiția actuală a teatrului de provincie. Cîndva, în urmă cu mai mulți ani, revista noastră alcătua un grupaj a cărui temă era tocmai condiția provinciei culturale și ale cărui concluzii descopereau, cu satisfacție, efervescența specifică a vieții culturale în diferite zone ale țării, alături de, paradoxal, avantajele provinciei...

Un dialog pe o temă apropiată am purtat, cu câteva zile în urmă, la Botoșani, în ideea, simplă, prietenească, de a afla ce mai face Teatrul „Mihai Eminescu“. „Teatrul înseamnă în primul rînd actori. Aici la Botoșani, ideea aceasta e la mare preț și cred că nu greșim. Așa că, avînd în prezent douăzeci și trei de actori toți dornici să joace, să fie aplaudați, toți foarte atașați instituției noastre și programului ei din acest moment — putem răspunde la întrebarea dumneavoastră: BINE“.

Așadar un teatru nu prea mare, potrivit însă cu un oraș nici el foarte mare, dar în plină ascensiune. La Botoșani sînt încă multe familii în care a veni la teatru înseamnă o obișnuință de generații. Sînt însă și multe altele care trebuie cîștigate pentru teatru. Ce fel de teatru jucăm? Pentru cine montăm spectacole? Care este temperatura interesului pe care publicul botoșănean o arată teatrului? Iată întrebările pe care colectivul de aici și le pune zi de zi — și, cum se va vedea, și cu folos — de o vreme încoace.

De ce „de o vreme încoace“? „Firește, teatrul nu e o întreprindere propriu-zisă, dar anumite rațiuni economice trebuie avute în vedere. De modul în care un teatru (fie el bucureștean sau din țară) înțelege ideea eficienței muncii artistice depinde, la urma urmelor, reușita adevărată a activității sale. Autofinanțarea nu este neîndecum o piedică. Evident, trecerea la acest nou sistem nu s-a făcut fără unele greutăți. A trebuit să schimbăm în primul rînd optica asupra trebuirilor noastre financiare și gospodărești. Nou mecanic nu-și poate afla legitimitatea decît în momentul în care prioritățile rămîn artistice. Teatrul nostru tinde către această situație“.

Autofinanțarea reprezintă și pentru Teatrul „Mihai Eminescu“ o preocupare dintre cele mai importante. Am găsit aici o mentalitate foarte sănătoasă. A vinde spectacole, cuvîntul de ordine, după cum ni s-a spus, înseamnă a monta spectacole în care orizontul de așteptare al publicului și capacitățile artistice ale teatrului să se întilnească în cel mai rodnic unghi. Publicul este dornic de comedie. Deci, se joacă **Preșul**, de Ion Băieșu, **Țarul Ivan își schimbă meseria**, de Mihail Bulgakov, **Bacalaureații**, de Corneliu Alexe (o piesă pentru tineret, a cărei premieră a avut loc recent, bucurîndu-se de mare succes) se pregătește **Mobilă și durere**, de Teodor Mazilu, precum și **Mătrăgana**, de Niccolo Machiavelli. Cei doi regizori ai teatrului — Eugen Traian Bordsănușu și Dan Mănescu pun în scenă 6—7 premiere anuale, la care se adaugă și cîte un spectacol montat de un regizor din alte părți de țară. Pentru această stagiune, propunerea i s-a făcut lui Alexa Vișarian, botoșănean de baștină, care ar urma să regizeze **Mobilă și durere**. „Actorii dragostei să lucreze din cînd în cînd și cu alți regizori, pentru că altfel apare rutina, viziunea stereotipă. Mari regizori au montat de-a lungul timpului în teatrul nostru și, pe lângă faptul că noi am avut numai de învățat, putem spune și că nu ne-am făcut niciodată de rușine“ — ne spune Dumitru Ignat.

Vorbeam la început de „avantajele provinciei“. Da, cel puțin în teatru, aceste avantaje sînt ușor cuantificabile. La Botoșani, după zece luni cîte au trecut din anul în curs, sînt actori care au depășit două sute de apariții în spectacole. Este o șansă de preț, mai ales pentru cei tineri. „Cinștii și fim, avem și o tristețe: aceea că absolvenții ce ne sînt repartizați nu prea rămîn, deși, se poate vedea fără efort, facem tot ce ne stă în putință să se simtă acasă. La Botoșani, tinerii sînt primiți cu dragoste. Ne străduim să le asigurăm locuință, iar distribuțiile le oferă de la bun început loc de cînsă. În premiera cu **Bacalaureații**, Dan Purec de pildă a avut mare succes de public cu rolul făcut. A juca trebuie să fie singura pretenție apăsătoare oricărui tînar. Lîngă satisfacția profesională se așază, treptat, și celelalte. Tineretea trebuie să mizeze mai mult pe această șansă a meseriei“.

Directorul Dumitru Ignat este, cum se spune, un „sufletist“. Da, la Botoșani tinerii vin — cînd vin — și unchiri mai pleacă. Pînă la un punct, e chiar firesc. Acest schimb de ștafetă aduce proșpețime și dă Teatrului „Mihai Eminescu“ orgoliul de „rampă de lansare“. Au trecut pe aici Ion Dichiseanu, Adela Mărculescu, Margareta Pogonat și mulți alții, dacă socotim numai această faimoasă promoție. Au trecut și au învățat de aici mult din ceea ce știu azi.

Pentru un teatru de provincie, publicul nu este numai cel din orașul de reședință. Și la Botoșani turneele sînt o obișnuință. Beneficiari sînt în primul rînd județele învecinate: Suceava, Bacău, Iași, Neamț, dar și Transilvania. Teatrul organizează o dată la doi ani și una dintre cele mai importante manifestări naționale: **Festivalul restituirilor dramaturgice**. Aici, la Botoșani, s-au jucat, cum e și firesc, textele dramatice eminesciene, piese de Iorga, Mihail Sorbul. Această scurtă stagiune a moștenirii dramaturgice românești reprezintă un act de cultură și de noblete culturală cu totul aparte.

La Botoșani, actorul e la mare preț. O spune publicul, prin toți cei care vin regulat în sala teatrului, o spune repertoriul echilibrat și atent la valorificarea fiecărui membru al trupei, o spune chiar directorul, pomenind numele cîtorva dintre cei mai buni, nu fără să adauge că selecția nedreptățește probabil pe ceilalți: Teodor Buzea, Mihai Păunescu, Ion Maidick, Dan Purec.

TANIA RADU ■



## Spre roman

Modelul mai îndepărtat al prozei lui Marin Mincu din *Intermezzo* („Albatros“, 1984) este romanul-reportaj, așa cum îl aflăm în viziunea unor Truman Capote ori Dos-Passos: aglomerare de scriori, pagini de jurnal, fragmente de texte desprinse din cărți, reproduceri de elemente grafice, legate între ele prin intervenția lucidă a scriitorului (scriptorului, zic semioologii) care e și un competent teoretician al literaturii, datat cu subtilitățile textualizării, ale prozei autoreferențiale. Marin Mincu împinge însă mai departe experiența romanescă de la care pleacă, pentru a construi o imagine, mai degrabă teoretică, asupra mecanismelor epice, răsturnind perspectiva tradițională; nu chipul mimetic al realității contează în acest caz, ci modul cum se corporalizează textul, cum prinde el contur în actul scrierii. Scopul prozei va fi, prin urmare, unul demonstrativ, fiindcă intenția autorului e de a da pe față un procedeu, care nu e nici foarte nou, nici anacronic, și mai puțin acela de a reproduce o felie de viață. Sigur că orice metodă ascunde, vorba filosofului, o metafizică, dar în cazul romanului lui Marin Mincu uneltele de lucru sînt atît de evidente, încît experimentul se golește de miză pentru a sfîrși într-o demonstrație ostentativă. În fond, e la mijloc ilustrarea unei idei pe care-o dibuim repede, încă din primele pagini ale cărții, și care preface discursul romanesc într-o desfășurare monotonă de argumente, insistentă și abuzivă pînă la redundanță. Ceea ce este mai nepotrivit lucru, procesul textualizării se substituie în cele din urmă obiectului romanului, ridicînd adică teoreticul la rang de creație. Avem de-a face cu un *künstlerroman*, cu un roman al artistului adică? Da și nu, fiindcă mecanismele nu sînt produsul unei subiectivități, ci ale unei metode impersonale, aplicate inginereste, riguros, artificial. Tehnica aceasta, destul de simplă, în ciuda îndrăznelii metodologice, cere mult masochism din partea cititorului pentru a duce la capăt lectura.

*Intermezzo* folosește ca materie epică două jurnale: cel al lui M., bărbat zvelt, mizantrop, genaloid, egotist, mare devorator de cărți, și un altul al lui A., adolescentă chinată de iubiri neimplinite, patinatoare pătimașă și ambițioasă, sfîșiată între jocul dragostei și jocul — cu mîngăie, apoi, după ce devine studentă, poetă și alpinistă, fascinată de amorul năvalnic pentru M. Cele două jurnale (primul din perioada studenției, al doilea din vremea liceului și mai apoi, din timpul facultății, cînd destinele celor doi se întilnesc) se intersectează pe tot parcursul romanului, fiind unite prin depozitiile teoretizante ale naratorului și ale lectorului, în fapt trucuri românești prin care autorul încearcă să dea coerență cărții. Dacă jurnalul lui M. creează un personaj, cu tot cabotinismul lui amuzant, cel al lui A. e cu totul lipsit de valoare literară, acesta nefiind decît o lungă lamentație de obîrșie empirică. Mi se va reproșa, probabil, că avem de-a face cu o formă de autenticitate, cu un document și că nu acesta trebuie judecat, ci felul cum el se preface într-un text secund, acela al romanului. Nu e cazul să reiau acum discuția,

deja falacioasă, despre autenticitate în literatură, însă trebuie să observ că prima parte a confesiunilor lui A., și cea mai înfîsă, aceea din perioada liceului, e cu totul gratuită în economia cărții, intrucît nu servește nici ideea, nici metoda. Abia din momentul în care însemnările celor doi se aplică pe o realitate comună *Intermezzo* crește în interes, căci putem urmări aproape aceleași fapte relatate din unghiuri diferite. Cu adevărat, procesul textualizării de-abia de aici capătă consistență, restul nefiind decît niște preparative.

Dar, intrucît nu atît calitatea informației pusă în joc interesează, cît metamorfozele celor două texte în drumul lor spre roman, practica semnificativă adică, nu e de mirare că cele mai bune pagini le dă Marin Mincu în capitolele teoretice (*Un posibil început de roman* și *Un posibil sfîrșit de roman*), în care naratorul se autosupraveghează, ironizînd toate clișeele consacrate ale genului dînd cu tifla cititorului dornic de identificare, de iluzii. Aici, proza-toral izbutește să prindă în aceeași frază fragmentul de real și reflectarea lui simultană în text, așadar, procesul constituirii propriu-zisă a textului, fără artificialitățile ipocrite din restul romanului: „personajul meu, din cite înțeleg din cele citeva pagini pe care le-am scris, vrea să dispară atît ca literaritate cît și ca literalitate; el fumează, se plimbă prin cameră, citește, se uită la fotografii, dar să fumeze, să mă plimb prin cameră, să mă uit la fotografii, iată acțiunile pe care pot să le fac și eu la fel de bine“. Cum se poate observa, *Intermezzo* e, prin urmare, aventura unui text virtual, în măruntăie căruia putem vedea totul, fără a ne putea imagina deocamdată fizionomia lui încheșată. O presimțim doar. Spre roman mai e puțin.

RADU G. ȚEPOȘU ■



## Farmercul sincerității

Un scriitor datat într-ale cinematografiei (Ion Băieșu) a comis un scenariu; iar un regizor de film datat într-ale prozei (Dumitru Dinulescu — un prozator umorist de posibilă marcă!), și-a asumat răspunderea de a semna, iată, „SPER SĂ NE MAI VEDEM“, primul său lung metraj artistic. Un film aparte, oarecum bizar; comedie subțire (în sensul fin al cuvîntului), ilustrată melodic la mari intervale și sec — vreau să spun că pentru un foarte scurt timp filmic — de arîi autentice-simfonice, dacă-mi îngăduiți astfel să prezint introducerea muzicii „grele“ într-o comedie, căci e (ilustrația muzicală: Gabriel Purdea). Un film tonic și în același timp ușor amar — dacă-i depășești „bui-măceala“ unor secvențe precum cea finală, cu sediția aceea, sau lipsa mustaței aceleia, de sub nasul eroului principal în ultimele cadre ale filmului, sau iarăși aceea înzăpezită în care inverzește (?) în frunzele copacilor, sau scenele stupid-moralizant-mobilizatoare — dar fad incitante în structura peliculei! — și haideți să ne oprim aici...

Revenind, însă: un film tonic și ușor amar; ușor amar pentru că, iată, a nu știu cîta oară, niște pure și fierbinți năzuinți se izbesc de întortocheatele me-

andre ale platinidii și birocrăției, brațe grase, buclate, ale impotenței agresive...! — tonic însă, mai ales, pentru realitatea izbindei: aceea de a aprinde un bec electric, folosindu-se în acest scop o veche și hodorigită roată de moară...

Există un univers cinematografic în acest film, putem sau nu a fi de acord cu el — nu îl putem trece însă cu vederea. Înlocuit de data asta cu aparatul de filmat, stilul prozatorului Dumitru Dinulescu este, îndrăznesc a spune, definitiv: dacă vreți, „cineastul“ din el, cel puțin în cazul acestui lung metraj — și nu avem altul deocamdată la care să ne putem referi — se manifestă în acea admirabilă secvență a „exercițiilor de scriemă“ (neexistență în scenariul inițial!), și în care Ion Besoiu, alături de cîțiva neprofesioniști, naște un deliciu spectatorului timp de citeva bune minute fără tăietură substanțială în cadru. Dar nu e vorba numai de asta.

Mai există o ironie anume: un fel de a privi lucrurile, chiar și frumoase fiind (și, în general, „SPER SĂ NE MAI VEDEM“ ne înfățișează numai lucruri frumoase! — impecabil redat de imaginea semnată: Alexandru Groza!), adică, ni se spune mai tot timpul, nu vă lăsați neapărat îmbătați de frumusețea mărului, înăuntrul acestuia poate că mișcă viermele...!

Buni, foarte buni interpreții acestui film: mari actori (Mitică Popescu, Dorel Vișan, Margareta Pogonat, Ernest Maitei, George Mereuță), alături de colegii mai tineri precum Valentin Mihali sau Ileana Harșa-Negru.

Nu știu dacă acest film va avea succes la public, iar dacă spun acest lucru o fac nu risicînd popularizarea, în bine sau rău, a peliculei, ci gîndindu-mă sincer la felul în care spectatorii noștri gîrează — sau nu! — o astfel de producție. Adică îi invit să-l vadă, și să-l revadă eventual: nu vor pierde nimic. Dimpotrivă, vor realiza că viziunarea unui film făcut cu sinceritate constituie, oricum, o aventură intelectuală. Dumitru Dinulescu — fermecător pe alocuri, plictisitor pe dincolo, dar viu și mai ales inteligent întotdeauna — merită a fi susținut în a-și încerca adevărată sansă pe un scenariu propriu. Sper că ne mai vedem...! — îi doresc, acum, din suflet.

HORIA PĂTRAȘCU ■



## Imagina gîndului

În cartea sa, *Înțelepciunea formelor*, prelînd o zicere a lui Anaxagoras din Clazomenes: „Ceea ce se arată este o imagine a ceea ce nu poate fi văzut“, Marcel Sendrail se întrecă, cu un patetic retorism, dacă nu cumva există vreun aspect al tainei care, nu poate să se exprime decît în formă. Găzduită de sala Dalles, expoziția sculptorului Ovidiu Maitei, artist ce și-a cîștigat o binemeritată recunoaștere în țară și în străinătate, ne propune nu numai un tulburător imn adus lemnului, fințat ce ne îngăduie în preajma ei cu căldură, cu blîndețe, și, cum credem că ar spune sculptorul însuși, cu omenie și deplin înțelegere, ci și o anume meditație asupra a ceea ce vrea să semnifice forma, asupra înțeleșului ei de taină, asupra raportului dintre real și copie, interpretată, a realului. Riguros echilibrată, cu o tăietură severă și exactă, matematică, am spune, austere, hieratică, concentrate pînă la esență, păsările sale, vrînd parcă a ne su-

## CAP LIMPEDE

● **Proiect de schiță.** După ce elogiază, într-o consemnare publicată în *Tribuna* (nr. 46/1985), manifestările prieljuite de ediția a II-a a Festivalului „George Coșbuc“, Ion Anghel își manifestă și rezervele față de unele aspecte ale inițierii. Numai că, după ce promite să spună răsplat metehnele, uită să le și enunțe: „Ar fi de schițat însă și cîteva observații umbritoare. Cu îndreptățire au fost semnalate în cadrul discuțiilor marginale colocviului consacrat operei coșbuciene, făcîndu-se propunerea ca în anul 1986, cînd se impli-

nesc 120 de ani de la nașterea lui George Coșbuc, ediția a III-a a festivalului să fie la înălțimea momentului aniversar“. E și asta o formă de concizie. ● **Neosociologie.** La scurtă vreme după ce Vintilă Mihăilescu a lansat conceptul de *etnomorfică*, un alt specialist impetuos, sociologul Ilie Bădescu, propune, în *Lu-ceafărul* (nr. 47/1985), conceptul de *ergoetnoistorie* (probabil corect, *ergoetnoistorie*), adică istoria energilor etnice. Modelul lingvistic al lui Ilie Bădescu? **Gite-găul** lui Arune Pumnul! ● **Vă place Stra-**

**vinski?** Iată cum comentează Anca Romeci, în *Săptămîna* (nr. 47/1985), poemul simfonic al lui Stravinski, **Pasărea de foc**: „Nimic dansant în litera cuvîntului ci plastic pînă la identificare — o muzică recitîntă mai tîrziu în celelalte balet ale magicianului Stravinski...“ Adînc, subtil și concludent! ● **Tanda și Manda.** Pentru Constantin Trandafir, percepția acută n-ar fi decît o formă eufemistică a indeciziei, după cum aflăm din comentariul său consacrat operei lui Gib. I. Mihăescu, în *Contemporanul* (nr. 17/1985): „s-a resim-

țit o indecizie estimativă sau, eufemistic zis, o percepție mai acută a calităților și betesugurilor“. Prînde sensul, scoate-i ochii! ● **La obiect.** Remarcăm, în ultimul număr al revistei *Ur-zica*, un excelent articol, despre metehnele incurabile ale textelor de muzică ușoară, scris cu umor și aplicată critică de Radu Călin Cristea. Intitulat **Despre începuturile cîntecului mut**, spumosul comentariu e un model de vigilență în fața improvizăției și însăilării, care continuă să ne bombardeze urechile în ritmul muzicii. (Radu G. Țepoșu)



gera nu doar pasărea, ci numeroasele ipostaze ale zborului însuși, sau grandioasele sale porți, dincolo de care n-a avut încă nimeni tăria să treacă, ori maiestruosele sale jilțuri voievodale, în care gândul că te-ai putea așeza, pentru o odihnă de-o clipă numai, începe brusc să te-apeșe, să te obosească, sint tot atâtea imagini a ceea ce nu se vede. Pentru a le spori taina, pentru a le îndepărta și mai mult de tiparul realului din care au fost desprinse și a le apropia de lumea nevăzută a gândului și-a simțirii, a mărturisirii de sine, sculptorul le-a ornat (dacă nu cumva termenul este mult prea barbar) cu numeroase incizii, sau savante, prin geometriismul lor, decupări de material, astfel încât, adeseori, avem senzația că zărim nu pasărea, ci oasele ei, umplute cu aer și lumină, că zărim nu doar o poartă, ci gândurile ce-au încercat să treacă dincolo de ea. Alcătuită cu o tensionată fervoare, ce răzbată nu numai din volumele rotunde, ci chiar și din liniile aproape încremenite în verticalitatea lor impetuoasă, lumea lui Ovidiu Maitec este tot atât de reală precum cea ce se oferă nemijlocit ochiului. Acea visată și-atât de rar cistigată calitate, de a adăuga reținei și un plus de simțire, palpabilă, mai mult sau mai puțin ușor sesizabilă, în proajma fiecărei lucrări în apropierea căreia sintem parcă obligați să privim totodată înăuntrul nostru. Ceea ce zărim acolo, cu ajutorul sculpturii lui Ovidiu Maitec, este imaginea însăși, nealterată, a gândului, una din numeroasele sale ipostaze.

VICTOR NIȚĂ

## SPECTACOLE

### Cetate nouă în sărbătoare

Cum ținește brusc din peisajul inconjurător și se profilează distinct în acea parte a zării, Dealul Cetății de la marginea Devei te duce cu gândul la un vulcan, la Fuji Yama de pildă, sau la muntele Ararat, a căror configurație, la scară mult redusă, o sugerează. Numele i se trage din împrejurarea că în virful acestui monument al naturii a fost clădită, cu mai bine de șase veacuri în urmă, Cetatea Devei, din care astăzi se mai păstrează zidul înconjurător și alte „ruinuri”. Orașul Deva a luat ființă și a crescut la poalele acestui Deal; cu timpul, atât din cauza vecinătății cu vechea fortăreață medievală, cât și de dragul dulcilor rostiri solemn-arhaizante, i s-a zis și orașului, în întregul său, cetate. Și vremea a trecut, deși parcă nu așa în galop ca în alte părți, întrucât totul îndemna aici la popas prospectiv și introspectiv, condiție și semn ale temeiiciei; gânditorul hamangian se putea foarte bine naște la Deva.

În anii noștri vechea cetate a fost supusă aceluiași prefaceri pe care le-a cunoscut întreaga țară. S-a construit mult în centru. Apoi, impunătoarelor clădiri din această zonă li s-au adăugat aitele și altele, s-au înălțat cartiere noi, cum este, de exemplu, Balta Albă. Așezarea s-a dezvoltat din punct de vedere economic, s-a modernizat, a devenit un centru industrial, cu o bogată viață spirituală. Dar

locuitorii Devei n-au pierdut nici obișnuința, nici plăcerea de a-și numi orașul cetate. Cetate nouă, firește. Iar când, la inaugurarea frumoasei Case de Cultură din piața centrală, străjuită de statuia ecvestră a lui Decebal, s-a luat hotărârea ca, anual, în ultima săptămână a lunii noiembrie, în Deva să se organizeze numeroase și felurite manifestări culturale, acestui adevărat festival al spiritului și al frumosului i s-a dat numele „Cetate nouă în sărbătoare”. O sărbătoare a muncii și a dragostei de viață.

Au trecut de atunci zece ani. Și cu toate că epitetul de nou, cu referire la cea mai mare parte a municipiului Deva, este în prezent și va fi încă multă vreme pe deplin îndreptățit, multe din componentele noului de aici încep să aibă istorie. Casa de Cultură și săptămâna culturală „Cetate nouă în sărbătoare”, cu virsta lor, de acum respectabilă, de un deceniu, se numără printre aceste componente.

„Cetate nouă în sărbătoare”, intrată deja în tradiție, ne spune tovarășa Elena Drozd, secretara cu propagandă în comitetul municipal de partid, urmărește realizarea unor activități culturale-educative de înaltă înaltă, care să pună în valoare realizările românești pe plan național și internațional, justele politici interne și externe a partidului și statului, realizările oamenilor muncii din municipiul Deva, ca și din întregul județ, talentul și preocupările lor în domeniul cultural-artistic. Programul este alcătuit de fiecare dată în strânsă legătură cu evenimentele anului, ale perioadei de desfășurare. Festivalul se adresează tuturor locuitorilor, de la mic la mare.

Se înțelege că pentru ediția de anul acesta, jubiliară, organizatorii „Cetății noi” — Consiliul de Educație Politică și Cultură Socialistă al municipiului (președinte prof. Constantin Clemente) și Casa de Cultură (director prof. Sandu Popescu, instructor Iancu Dara) — au înscris în programul săptămânii culturale (25 noiembrie — 1 decembrie) manifestări reprezentative, bogate în conținut și de o mare diversitate: întâlniri ale oamenilor muncii cu personalități politice și din alte domenii, spectacole de teatru, concerte, expoziții, expuneri, simpoziune, șezători literare și altele. Programul a cuprins acțiuni legate atât de calendarul aniversărilor, cât și de agenda evenimentelor din perioada menționată. Astfel, zilele de 1 Decembrie i-a fost consacrat simpozionul „Contribuția masei populare din Deva și împrejurimi la realizarea Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918”; în cadrul „Centenarului Liviu Rebreanu”, au fost organizate un „Amfiteatru al artelor”, precum și medalioane și șezători literare în toate liceele din localitate; în zilele de 28 și 29 noiembrie, în toate unitățile de învățământ au avut loc manifestări dedicate Congresului Științei și Învățământului; au fost cuprinse în program, de asemenea, expuneri în probleme ale situației internaționale actuale. În afară de Casa de Cultură, cu formațiile sale, laureate ale Festivalului Național „Cintarea României”, la organizarea și susținerea acțiunilor au contribuit numeroase foruri, instituții și formații artistice. Pășind în cel de-al doilea deceniu al existenței sale, festivalul devenea „Cetate nouă în sărbătoare” trăiește, la fel ca și orașul, miracolul tinereții fără de sfârșit.

ION D. GOIA

## RADIO TV

### Firească și necesară

Centenarul nașterii lui Liviu Rebreanu a fost în atenția realizatorilor de emisiuni radio și TV. Rubrici dedicate creației scriitorului care s-a născut pe meleagurile Transilvaniei și a scris despre și pentru toți românii au cuprins emisiunile Clubul artelor, Revista literară radio, Cine știe câștigă, Ediție radiofonică, Clio și Euterpe, Fotonote de aur, Odă limbii române, Dicționar de literatură universală. Mihaela Macovei a realizat pentru micul ecran o emisiune dedicată marelui scriitor pe care e drept să-l sărbătorim acum și totdeauna. Filmările au fost făcute la Maieru, comuna de la poalele Ineului. În casa unde a trăit prozatorul, îngrijită și cinstită după cuviință, Victor Rebengiuc, interpretul de acum 20 de ani al lui Apostol Bologa din filmul lui Liviu Ciulei Pădurea spinzuraților — pe care n-ar strica să-l revedem, poate în acest decembrie al Marii Uniri — a dat glas unor însemnări ale autorului romanelor Ion și Răscoala despre personajele acestor cărți, despre adinea înțelegere și cunoaștere a tuturor laturilor vieții satului românesc și unor gânduri despre arta scriitorului, despre literatură în general, cum este această credință: „Sinceritatea este calitatea cea mai importantă a unui scriitor”. ● O înaltă tinută artistică a avut ultima emisiune-concurs Floarea din grădina, organizată de Televiziunea Română și prezentată de Mariara Murărescu. Cei doi concurenți, Camelia Andrei din Mehedint și Nicolae Mureșan din Satu Mare, pe lângă meritele personale pentru care au primit trofeul, îl au și pe acela că au adus pe scenă, pentru exemplificarea uneia din probe, descrierea unui joc popular, un dansatori profesioniști, ci bărbați și femei pentru care jocul este o sărbătoare, nu o meserie. Doar că dintre aceștia nici unul nu părea să aibă sub 30 de ani. Ne întrebăm dacă tinerii mai știu și mai simt bucuria să bată pământul în ritmurile strămoșești. ● După ce am cunoscut și din seriarele de televiziune viețile titanilor muzicii universale Giuseppe Verdi și Johann Sebastian Bach, urmăm de citeva săptămâni un film al cărui personaj central este artistul cu precădere compozitor Richard Wagner. La moartea sa, în presa vremii s-a scris că „i s-a dat ascultare mai mult decât unui monarh”. Omul — pe care autoritățile care-l urmăreau după anul 1848 îl descriau simplu: „de înălțime medie, păr saten, poartă ochelari” și care le spunea contemporanilor săi: „Poezia e rațiunea muzicii, iar drama e rațiunea amindorura”; „muzica trebuie să sufere o transformare importantă” — este întrucipat de marele actor care a fost Richard Burton. Impresia care te copleșește urmărind episoadele filmului este că el a fost conceput pentru Richard Wagner — Richard Burton. Pentru excelentul interpret shakespeareian au fost create adevărate „arii” care dezvăluie toate laturile personalității pe care o înfățișează. Iar vocea actorului, ca și a povestitorului, sună chiar ca într-o piesă de Shakespeare. Tin să subliniez aportul Irinei Nistor, care semnează traducerea și adaptarea.

REGHINA VĂRVICI

## Cronica literară

de VALERIU RĂPEANU

### Vianu, om de teatru

Contemplăm în rafturile bibliotecii noastre cele douăsprezece volume ale ediției operelor lui Tudor Vianu pe care cu dăruire și competență o duce acum către finalul ei George Gană după aproape cincisprezece ani de la apariția primului ei tom. Fără îndoială în tot acest timp prezența editorială a lui Tudor Vianu nu s-a mărginit la această binevenită și impunătoare serie de Opere. Aproape în toate colecțiile adecvate ale editurilor noastre scrierile sale își ocupă locul convenit printre valorile fundamentale ale gândirii românești, fiecare volum care poartă numele său atrăgând totdeauna un public numeros căruia scrisul lui Tudor Vianu îi prilejuieste cea adincire și lărgire a cunoașterii literare, prin înscrierea operei, autorului, curentului atât în succesiunile lor istorice, cât și în specificul expresiei stilistice, în legăturile evidente și tainice cu reprezentări ale frumosului și ale gândirii românești și universale.

Fără îndoială, volumul poate comporta discuții din punctul de vedere al structurii lui, dar orice ediție ajunsă la un asemenea număr de volume are dreptul unor reveniri, re-sistematisări, reevaluări care nu-i scad însă în nici un fel valoarea. Important e faptul că avem integralitatea textelor lui Tudor Vianu și că nimic din gândul său riguros chiar când se apleacă asupra unor subiecte mai convenționale, ocazionale sau asupra cărora nu se oprise stăruitor interesul său, nu a rămas sau nu va rămâne în afara acestei ediții. A fost cercetată și colecția programelor Teatrului Național din București, în timpul direcției sale din anul 1945—1946, unde aflăm citeva texte — deși nu de primă importanță — citate pe bună dreptate în notele scrierilor din actualul volum. Ele au fost menționate în excelenta ediție Tudor Vianu — Scrieri despre teatru, alcătuită și prefată de Viola Vancea, în anul 1977. O nedumerire: în acest volum nu se face nici o referire la ediția kolegi noastre, ediție care nu e necunoscută lui George Gană, deoarece în volumul nouă o citează. Or, prin selecția materialului, prin ordonarea lui, această ediție ne dă imaginea completă a omului de teatru Tudor Vianu înfățișat ca atare într-o substanțială prefată. Desigur, volumul se afla sub tipar când a apărut, postum, cartea de memorii a lui Ioan Masoff, Între viață și teatru, în paginile căreia aflăm cea mai concludentă înfățișare a „vieții” lui Tudor Vianu cit timp a fost directorul Teatrului Național.

Să ne ocupăm acum de măsura în care Tudor Vianu a fost un cronicar dramatic? După două tentative, de tinerțe, cronică dramatică a făcut tirziu, în anii 1956—1957, când G. Ivașcu a avut fericita idee să-l cheme în calitate de critic dramatic al unei reviste renăscute. Cronicile sale se opreau în special asupra fenomenului interbelic și clasic fără a omite citeva din expresiile dramaturgiei originale din acea vreme. Poate notele cu multă seriozitate întocmite ar fi trebuit să amintească de faptul că prezența lui Tudor Vianu în arena cronicii dramatice n-a fost totdeauna însoțită de aprobări unanime și nu odată a stîrnit chiar reacții. Să ne gândim la faptul că opiniile sale asupra spectacolului cu Domnișoara Nastasia de George Mihail Zamfirescu păreau că acordă meritele reluării acestei piese lui Ion Manolescu, directorul, mai mult onorific, al Teatrului Giulești în 1956 și care fusese unul din asociații soților Bulandra și al lui V. Maximilian în anul 1927, când piesa a cunoscut premiera ei absolută și căută să diminueze meritele regizorului Horea Popescu și ale pictorului scenograf Tody Constantinescu. Nu voi dezvălui aici luptele dinaintea premierei, duse în culise dar și în afara lor, lupte pe care cei tineri le-au crezut reluate în cronică, balanța inclinând către opiniile lui Ion Manolescu, dar amintesc faptul că în grupajul publicat de revista Teatrul, martie 1957, indirect și chiar direct opiniile marelui estetician asupra spectacolului erau cu deferență contestate. După cum o ieșire violentă a avut Victor Eftimiu atunci când a citit cronică la piesa lui, Doctor Faust vrăjitor căreia cu eleganța, ponderea dar și cu franchețea caracteristică, Tudor Vianu îi aducea obiecții esențiale. Pe acestea, trebuie s-o spunem, timpul le-a validat. Din aceste pricini să fi renunțat Tudor Vianu la oficiul de cronicar dramatic căruia îi conferea imensa lui cultură, profunda sa moralitate intelectuală, ponderea sa în aprecieri, chiar când, cu generozitatea sa cunoscută, nu ezita să ia condeiul pentru a marca un act de solidaritate cu unii din actorii generației sale, precum Ion Iancovescu sau Ion Fintescu? Nu aș putea da un răspuns, mai cu seamă că încheierea acestui oficiu s-a făcut și din momentul în care Tudor Vianu a devenit, așa cum se cuvenea, unul din reprezentanții culturii românești peste hotare. E drept, cu o înfriziere păgubitoare pentru prestigiul ei. Dacă am amintit două din aceste reacții, am făcut-o pentru a contura climatul în care s-a desfășurat din păcate scurta sa activitate de cronicar dramatic permanent. Nu aș putea să nu amintesc în același timp faptul că mult regretatul meu prieten Aurel Baranga privea cronică lui Tudor Vianu la Rețeta fericirii drept suprema consacrare a carierei lui de dramaturg. Recitesc cronicile la o oră târzie din noapte și retrăiesc momentele premierelor, ale tuturor premierelor din anii 1956—1957, când în sălile de spectacol îl priveam intrînd pe Tudor Vianu cu aceeași solemnitate și gravitate ca și în sala de curs sau de conferință. Solemnitate și gravitate care parcă se transmiteau și sălii și făceau ca înainte de începerea spectacolului să se simtă fiorul unei prezențe deosebite, ieșite din comun. Pentru că însăși prezența lui Tudor Vianu în sală conferea acelui moment caracterul unui eveniment. Să mai amintesc cât de mult impresionă prezența lui alături de prietenul său de o viață Ion Marin Sadoveanu în aceeași sală!

Acum când George Gană ne restituie aceste texte, după ce imaginea omului de teatru ne fusese conturată de Viola Vancea, introducîndu-ne, în contextul artelor vizuale, nu avem decât un regret și anume faptul că prezența lui Tudor Vianu pe acest tărîm nu a fost mai îndelungată și mai susținută. Spre binele teatrului românesc, căruia Tudor Vianu i-a lipsit ca o permanență, așa cum de 21 de ani ne lipsește nouă, tuturor celor care l-am cunoscut și l-am auzit, celor care nu l-au cunoscut și nu l-au auzit. Tutozor.

## CAP LIMPEDE

În această săptămână, la Cluj-Napoca, se deschide cea de a doua ediție a Festivalului și Concursului Interjudețean „George Dima”, organizat de Comitetul Județean al U.T.C., Colegiul Criticilor Muzicali din A.T.M. precum și de Conservatorul „George Dima”. Manifestările sînt destinate promovării tinerilor interpreți, amatori și profesioniști, din domeniul muzicii instrumentale. În același Festival și Concurs, tinerii compozitori vor putea să-și etaleze măiestria în fața unor jurii pretentioase, severe și dornice să consemneze și să premieze noi valori

din rîndul celor mai autentice speranțe ale artei sunetelor, din țara noastră.

● Despre așchii. E o vorbă veche care bine zice că așchia nu sare departe de trunchi și una mai nouă, cum că Gong-ul nu bate departe de urechile ascultate și afurisite ale Secvenței estivale. Dar, ca să nu mai vorbim de pildă, să spunem că „revista asta mai mult se aude decât se citește” — am citat din memorie o (auto) definiție găsită printre paginile celor șapte numere ale publicației în șapte numere („ziar de la poalele Pietricicăi”, care

a însoțit cele șapte zile ale Gătel spectacolelor de teatru pentru tineret de la Piatra-Neamț, desfășurată la mijlocul lunii noiembrie. Pe patru pagini, se „aud”, întrecute de bruiatul picant al glumelor, anchetelor trăznite (de genul „cum v-ați simțit în pielea unei vaci?”, „ce ați gândi dacă-ți fi calul lui Richard al III-lea?”) cofesiuni de toată mîna, de la cele mai serioase (Dana Dogaru, Paul Everac, Cristina Deleanu, Ioana Berlogea etc.) pînă la cele mai a-serioase (fiindcă nu vrem în ruptul capului să spunem serioase) (Oana Pellea,

Ileana Negru s.a.m.d.). Oricum, „cînd” Gong-ul aflăm o groază de lucruri noi: că regizorul Studioului „Al Sahia” Copel Moscu se pregătește să facă un film despre „Avicola” Bacău, al cărui titlu va fi „Zbor deasupra unui cuib de curci”, că „Iaurtul este ceva duos” și cite și mai cite. Gong-ul, făcut cu haz și cu malicie, ține steagul tradiției publicațiilor de acest fel) destul de bine. Că, uneori noaptea fiind, oameni fiind și redactorii, somn mai fiindu-le și lor, umorul mai scrișnește pe la turnanta, — asta-i drept. (Tania Radu)



# VALEA ARIESULUI

## ISTORIE LA ZI



Reportaj : DUMITRU ELIADE. Fotografii : ELENA GHERA

II În continuarea călătoriei prin realitatea de astăzi a vieții moșilor, în durata unei zile obișnuite de lucru a forestierilor sau în strădania de-a face să rodească mai bine pământul subțire al muntelui întrevădem înfașisările unei lumi aspre, în cuprinsul căreia nimic nu se cucerește fără efort și unde aproape zilnic muncii omului i se impune o dimensiune eroică.

### Forestieri pe muntele Biharia

La ora 7 s-a făcut apelul. Nu lipsea decât unul, care a apărut și el după cinci sau zece minute. Un bărbat mic de statură și cu o căciulă înaltă. „Hai că ne-apucă tirziul”, i-a spus cineva, iar el și-a dat jos din spinare rucsacul și a intrat printre ceilalți să-i ajute. Cițiva au urcat trei butoaie cu motorină pe platforma camionului iar alții au tăiat cablurile în bucăți de câte 15 metri și după ce le-au găsit și lor un loc au urcat cu toții și cineva dintre ei a zis iarăși: „Hai că ne-apucă tirziul!”.

De pretutindeni urcă și coboară în jur pădurii de fag. Specialiștii afirmă că fagul a apărut pentru întâia oară în Europa în două locuri, unul fiind chiar prin apropierea munților în direcția cărora camionul lui Nicolae Mateș trage din greu pe drumul ce se ține credincios pe firul Arieșului Mic.

Mai sus de Ponorel și Vidra ceata se subțiază când lăsăm înapoi, pe dreapta, Dealul cu melci, parcă am ieși la suprafața unei mări albe, chiar aici unde cu multe milioane de ani în urmă, cu câteva zeci de milioane de ani, o faleză de calcar s-a prăbușit peste o multitudine de scoici cu cochilie spiralată care trăiau în apropierea tărâmului, pe platoul continental al mării numite Tethys. O mare ale cărei ape s-au tot retras în urma unor mișcări tectonice.

În câteva rânduri, Nicolae Mateș oprește mașina și așteaptă să se urce încă vreo cițiva localnici, și inginerul Ion Călbureanu face apelul din mers. Oprim pentru câteva minute și la brutăria din comuna Avram Iancu, unde oamenii încarcă trei saci cu piine. Bag de seamă că nu stă nimeni să numere piinile, că ele sînt luate în gestiune colectivă, să zic așa, pe incredere adică. Și urcăm din nou, prin satul Tirșa, spre satul Toha, pînă la magazinul forestier. Aici rămînem un sfert de oră. Gestionarul Alexandru Fiș și neavată-sa Maria numără de data asta piinile, sînt vreo 80, nici n-avea cum să lipsească vreuna și după aceea vreo cițiva chiar își cumpără piine, sub privirile indifferente ale altora care stau între timp și fumează știind că în rucsacurile lor au și piine și ce mai trebuie pe lângă ea. Unii cumpără salam, slănină, conserve. Ioan Leahu cumpără cu banii jos iar Petru Dura vrea să ia pe datorie. Împreună cu un tovarăș al lui a tîrșuit de 185 și gestionarul îi mai pune 15 lei în mină și-l trece în registru dator cu 200 de lei; și banii i se vor opri din chenzină. E mai bine așa, zice gestionarul, să fie cifre rotunde, oamenii le tin minte mai ușor. În orice caz, pufuleți nu stă să cumpere nici unul dintre ei. La

marfa asta nu fac vînzare decît copiii din Toha. Vînzarea e slabă și la loz în plic, pe cît îmi dau seama. Odată, îmi povestește unul, doi dintr-ai noștri au luat două pungii și au scos din ele doar 80 de lei, de-aiia nu e munca loz în plic, nici invers.

Mai sus de sat nu se mai află decît singurătatea muntelui și mergem chiar într-acolo, pe drumuri făcute chiar de muncitorii forestieri, pînă la 4 kilometri de obirșia Arieșului Mic, unde tot ei au ridicat o cabană ce nu are în nici un fel de ce să pălească în fața vreunui făcut pentru uz turistic. Atîta doar că lipsește barul, se înțelege. Încolo, cei 33 de muncitori care vin aici să se odihnească în fiecare noapte au finit să arate că știu nu doar să doboare arbori dar și că lemnul încăput pe mina lor nu se pierde în nici un fel și că ia uneori forma prin care ajunge să fie privit ca obiect de artă. Dacă tot aveau să facă un acoperiș la adăpostul căruia să se adune seara, de cinci ori pe săptămînă, de luni pînă sîmbătă, nu și-au îngăduit să înalte o baracă oarecare ci tot un fel de „casă de om”, cum zic ei, iar inginerul Ioan Călbureanu poate fi înțeles de ce preferă citeodată să rămîna aici peste noapte și nu ține neapărat să ajungă la garsoniera care i-a fost repartizată în Cimpeni. Cabana are șapte dormitoare și o bucatărie unde muncitorii își pot găti mîncarea singuri sau, înainte de a pleca la lucru, dimineața, pot lăsa vorbă cabanierii Iulia Balca să le gătească în timpul zilei ce vor ei. Asta fiind încă una la mină, că de luni dimineața și pînă sîmbătă la prînz ei nu sînt osîndiți să mîncească doar hrană rece.

Între timp ei au și plecat la lucru, e ora 9 și plecăm și noi, încă vreu kilometru mai sus către obirșia Arieșului. Din cînd în cînd, printre serpentinele drumului apare în capătul de sus al văii muntele Biharia. Acolo, la 1849 de metri a căzut prima zăpadă a acestui an. În trecut, inginerul șef al U.F.E.T.-ului Cimpeni, Traian Schiopu, îmi atrage atenția că pădurea nu mai este tăiată după sistemul „ras”, de fapt ea este numai rărită, din loc în loc au fost lăsați fagii cei mai sănătoși prin care pădurea se va putea regenera. În totul lui tot, important fiind și că în ultimii ani nu s-a mai tăiat deloc peste ceea ce reprezintă așa-numita „posibilitate a pădurii”, calculul fiind simplu, cum spunea și directorul U.F.E.T.-ului, Traian Popa: nu ai voie să tai decît atît cît crește într-un an! Și cu toate că principial acesta nu este demult o noutate în lumea oamenilor de meserie, de-o relativă noutate ar fi chiar faptul că

în ultimii ani acest principiu a fost respectat cu sfințenie.

Cînd cade un arbore, nici odată nu poți să privești în altă parte! El are un frate geamăn, în sufletul nostru, și chiar dacă am închide ochii l-am vedea pe acela căzînd.

În trunchiul cenușiu, lucios, al fagului se taie pana pe latura pe care el urmează să cadă și timp de câteva minute pe Valea Arieșului Mic se întinde sunetul strident al ferăstrăului mecanic. Într-o singură privire încap și arborele și omul de la

### După ce au venit agronomii

Întotdeauna s-a întîmplat așa: gîndul rău, cînd a ținut să gîfîie urcînd pînă aici, a avut parte în cel mai bun caz de norocul de a nu fi băgat în seamă și de a fi lăsat să treacă pe uliță ca un cîine fără stăpin. Poarta nu i-a deschis-o nimeni și nu s-a ales cu vreu codru de mămăligă prin care ar fi ținut cineva să-l mai și ingrașe. Istoria mai veche a locului e plină de învățături în această privință. Din istoria mai nouă se povestește că la Arieșeni, înainte de a începe urcușul peste muntii Bihorului, s-a oprit într-o bună zi o mașină frigorifică dintr-aceea care are desenat pe ea un urs polar. Șoferul oprise acolo ca să se odihnească ori să mîncească. Și cît și-a dres el puterile nu se știe, dar între timp e sigur că numărul celor care-i înconjuraseră mașina era din ce în ce mai mare și că ei începuseră a vorbi deosebit de apăsător: n-avem noi destui urși pe aici, ne mai aduci și tu alții?

Viața este aici un permanent armistițiu pe care oamenii nu-l încalcă decît atunci cînd nu mai au de ales, și atunci vietățile pădurii trebuie să dea un pas înapoi. Numai un pas, ca omul să poată răsufla în liniște. Însă atunci cînd un urs a rămas moale ca o cirpă la picioarele citorva bărbați, ei s-au trezit ca în fața unui zid greu de învins înaintea întrebării: ce-i de făcut? L-au pirlit ca pe un porc și la cercetarea care a urmat se zice că un bătrîn ar fi spus: „apoi, după cum arată ursul ăsta, se pare că a fost trăznit”. Și este ușor să ne închipuim și cu cîtă dibăcie va fi fost încolțit un alt urs dacă ajuns pe o stîncă a mai făcut și pasul care l-a dus vertical în jos.

Însă nu trebuie să credem altfel decît că întîmplările de felul acesta sînt chiar rare și că ele se petrec numai atunci cînd moșii au să-și aperse ori viața ori avutul care nu poate fi atît de întins încît ei să mai și zimbească dacă pierd o parte. Fie din vite, fie din ce-au semănat pe pământul lor sărac.

rădăcina lui, care-i pecetluiește destinul și se poate numi, în acest parchet, Ion Leahu, Ionel Ihuț, Ion Crețu, Ilie Dobra, Traian Marinca, Petrea Avram. Apoi cerul se clatină, caută parcă un sprijin și nu-l găsește nicăieri și se înclină deodată alunecînd încet, apoi mai repede și foarte repede pe urmă, pînă se sparge în tîndări, parcă, peste pământul subțire al muntelui, unde fagul se întinde cît este de lung pe rîmurișul lui ca pe un resort elastic ce amortizează zdruccinătura și dă impresia ultimelor mișcări, atît de pline de viață încît, înainte ca fagul să rămîna neclintit. Apoi încep să-și facă datoria Simion Macarie și Dumitru Potînteu, cei ce răspund de merusul funicularului. Fagul alunecă pînă în vatra văii unde alții îl dezmăcează, îi taie crengile, și-l lasă apoi în seama lui Roman Borlea și Ioan Bucșa, Remus Muntea, Alexandru Avram, Ion și Petru Dura, care au întemeiat faima că nu s-ar afla pe toată valea Arieșului tractoriști mai buni decît cei din Bistra. Aceștia transportă arborii și-i urcă pe platformele camioanelor grele. Iar fiecare camion descarcă în depozitul de la Cimpeni 25 de tone.

Aceleași operații de o sută, de o mie, de mii de ori. Mai cade un fag, încă unul, apoi altul. Oamenii lucrează în acord global, cîștigă fiecare cite trei-patru mii de lei pe lună, unii chiar și mai mult. Nu e nevoie să-i imboldească nimeni la muncă, dacă ar fi nevoie s-ar găsi tot unul dintre ei care să spună vorba aceea pe care o auzisem dimineața. „Hai că ne-apucă tirziul”, și nu e nevoie nici să le spună altcineva că a venit ora de masă.

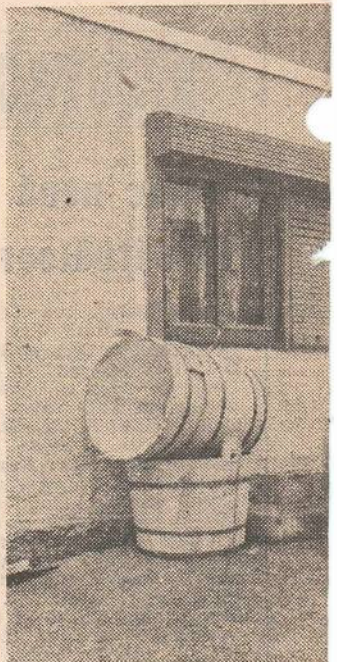
La ora 12 s-au oprit cu toții, ca la un semn, și pe laturile focului s-au apropiat cițiva și pe niucele de fag și-au înșirat bucățile de slănină pe care au început să le frigărească deasupra flăcării.

Lumina rece a zilei, hrănită cu albul imaculat al zăpezilor de pe Biharia, le desena chipurile pe pinza aurie a focului cînd ei mincau încet, cu grijă să nu scape pe jos nici o fărîmă de piine ca pe cea mai curată făgăduință de viață aici, în pădurile seculare, de fag, de pe valea Arieșului Mic.

asa s-a întîmplat, dar încă un consătean, Emil Matei, a sărit să pună la bătaie și el o bucată de pămînt și experiența a fost îndeajuns de convingătoare ca în anul următor el să vrea să semene două hectare cu grîu și cu secară de toamnă. Iar urma lui s-a înmulțit numărul celor ce-au văzut prea bine că dacă seamănă primăvara culeg cît culeg, dar dacă seamănă toamna culeg de vreo două ori mai mult. Adică aproximativ 1800 de kilograme la hectar. Ceea ce, la Albac, nu e deloc puțin! Tot inginerul a reușit să risipească o nedumerire mai ve-

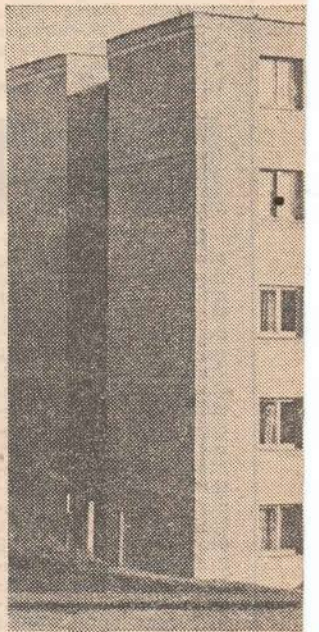
### Drumuri, oameni manual de bu

În urmă cu un veac și jumătate, între învățătorii din satel de pe valea Arieșului umbra din mină în mină o carte. Nu era o carte tipărită. Era manuscrisul unei cărți iar autorul ei a rămas necunoscut. Se știe doar că purta la sfîrșit trei semnături ale unor învățători care puteau fi chiar autorii ei. Titlul, „Manual de bună purtare”, aruncă o lumină nouă asupra felului cum cei care-învătau carte pe copiii moșilor încercau să-i facă să afle mai mult decît ciutitul literelor s



Acasă la vestiți

tabla înmulțirii. Cartea cu, dea o seamă de sfaturi privind deprinderea cărora se încerca să se face din pruncii moșilor oameni de lume. Și pentru asta s-pornea de jos, chiar de la temele. Bunăoară: „Din sărărită n-lua cu degetele sarea ci e virful cuțitului”. Sau: „Să n-se sufle în supă ci să se aștept pînă cînd ea se va răci”. Despre felul cum era bine să se poarte moșul cînd intra pe străzile zilei unui oraș, citim mai departe: „Să nu umble ca un slăbănog sau ca un cască-gură



(Partea a 1



a a consătenilor lui, de data a sărindu-i în sprijin Teodor iste, pasionat pomicultor. Ad plecau bătrînii cu căruțele, vâle, ca să-și vîndă ciubele, aduceau mlădițe de ionași și le altoiau, cit se poate de pe pomi sălbatici, dar în d inexplicabil merele erau ci și zbircite. La carte se ie însă că ionatanul nu se enizează singur și că pentru a e nevoie să se afle prin ajmă și alte soiuri de măr. ea ce părea inexplicabil a t explicat, în cele din urmă, prezența inginerului s-a do- lit încă o dată folositoare.

si un vechi purtare

nu fluieră sau să cînte ori ridă zgomotos de niscaiva îngi ca să nu fie nici el ecat așa; să meargă drept u capul sus, față veselă și erită".

stfel de sfaturi nu vor fi is rău nici unuia, fie că se ora pe valea Arieșului pînă Turda și mai departe, în ipia Transilvaniei, fie că se tea prin Abrud și Zlatna și valea Ampoiului ajungea în ca Mureșului, lîngă Alba a, și de aici putea să mear- mai departe și să treacă

știe ceva mai multe. Se pove- tește, bunăoară, că în comuna Avram Iancu s-ar fi întors odată un bătrîn, de vreo 70 de ani, despre care cei de-o vîrstă cu el și-au adus aminte că ple- case pe cînd era flăcău cu o căruță plină cu ciubere și dus fusese. Însă întoarcerea lui a făcut să se stingă repede pînă și bruma de curiozitate cu care se aștepta să fie privit, fiindcă avea un fel de-a se uita cam de sus, care n-a plăcut deloc, și satul s-a întors la treburile lui, era vară și oamenii aveau de strîns finul. Trebuie să fi prie- put și acela ce se întîmplă din moment ce și-a luat tălpă- șita destul de repede. La pleca- re, n-a uitat să treacă pe la casa Iancului și trebuie să ne inchipuim că, în timp ce ținea morții să se pozeze cu bustul din fața casei, Avram Iancu se uita la el de foarte de sus. Era vară, cum spuneam, și soarele strălucea pe valea Arieșului exact ca aurul florinilor, al celor 2400 de florini pe an, cîți ar fi luat Iancu pentru slujba ce i se oferise la Viena și pe care el a refuzat-o fără să stea pe gînduri.

Dintre cei ce s-au întors, un anume Ion Vulturar, de prin Vadul Moșilor, și-a pierdut banii la cărți, în Cimpeni, și înainte de-a cădea în odihna de veci ajunsese sărac lipit pămî- nului, nevastă-sa umbla jerpe- lită iar el începuse să taie din grînda casei ca să aibă cu ce încălzi soba. Cei mai mulți au izbutit să-și plătească niscaiva datorii ori să-și cumpere o bucată de pămînt, niște vite sau un firez de pe urma căroră să se poată zice că pot trăi ome- neste. Bogați n-au fost. Însă dintre cei care-au prins, cit de cit, norocul de picior, despre unul se mai vorbește și astăzi, mai cu seamă între bătrînii din Valea Arieșului. Și povestea lui noi am aflat-o de la Teodor Gligor, din satul Ponorel al co- munei Vidra.

Omul acela s-a numit Ion Cirjă și era din satul Neaga. El a plecat cu nevastă-sa, care s-a numit Dita. Și s-a știut că în America a lucrat 17 ani într-o mină. S-a întors în țară pe la începutul anilor '20 și cum înainte de toate în mîntea unui moț bogăția nu poate să însem- ne decît o bucată de pămînt roditor, omul acela a cumpărat niște pămînt, vreo douăzeci și șapte de hectare, în locul unde Arieșul iese dintre munți în largul cîmpiei, pe lîngă Turda, în comuna Mihai Viteazul. Și dacă pînă atunci făcuse dovada că nu e un om risipitor, de atunci încolo, o bună bucată de timp a dovedit tuturor că în nici un caz n-ar vrea nici să strîngă bani la ciorap. Casa lui era deschisă tuturor moșilor care coborau pe Arieș cu carele lor încărcate cu ciubere. La el se bea pușin, un pahar, două, dar se minca după voie. Și dacă povestea n-a fost infru- musetată cumva după aceea, înțelegem că totul se petrecea ca-ntr-un vis prea frumos, fără să încapă la mijloc vreo notă de plată. Avusesse omul acela o ambiție și izbutise, ca în casa lui să se facă toată ziua min- care, în vase mari, pentru dru- meți. Și cînd moții deshămau caii și se așezau la masă, parcă începea să aibă un înțeles ne- așteptat și cîntecul lor mai vechi: Pînă fu Iancu-n domnie / Mincam pită ca-n cîmpie...



lucrul lemnului

pe valea Jiului sau pe a Oltului ca să-și vîndă erele tocmai prin județele , Romanai, Teleorman și ca, acolo unde porumbul tea cit vezi cu ochii. Și nu fi prins rău sfaturile nici ora care pe la sfîrșitul vea- i trecut și la începutul tuia au debarcat pe coastele ricii ca să se mai întoarcă e ei doar o parte. Despre e știe mai puțin și profe- l Mihai Gomboș din comu- Avram Iancu recunoaște că i interesant, poate, să se



mpeni, un oraș care crește  
rtajului va fi prezentată în numărul viitor)

Nu-s multe zilele de cînd no- tam într-un carnețel fraze ce se doreau poetice, despre un soare călăuș și blajin, cu raze căzute pieziș pe cîmpuri devenite ma- ronii. Peisajul de toamnă lu- minoasă te predispucea la re- verie, iar vorbele primarului Vasile Cornea, cum că vine iar- na, deși logic după filele ca- lendarului, îmi păreau încă de- parte de realitate. Și, iată, cînd albul începe să îmbrace case și străzi se dovedește, încă o dată, că țărânel simte ca nimeni altul mirosul zăpezii care vine.

Adevărata e poate și vorba că nu e rău, din cînd în cînd, să mai primești și cite o palmă- zdravănă, asta te face să cugeți mai bine. Iar iarna, nu cea care vine, ci cea care a trecut, pe care încă n-o putem uita, n-a fost ea, oare o lovitură seri- oasă? Dar seceta ce a prîjolit apei cu nemilă pămîntul, nu-i o încercare la fel de serioasă? Numai că, oricît de afurisite ar fi ghinioanele, nu se poate să

produse alimentare. Laptele de la gospodăria anexă e pentru creșă și grădiniță, iar primarul Vasile Cornea mă asigură că în Iernut sînt cei mai frumoși și sănătoși copii din țară. Poți oare să-și strici unui tată bucu- ria, spunîndu-i că nu doar co- pilul lui e frumos? Puteam să-i întunec omului bucuria spunî- du-i că nu doar în Iernut am văzut copiii frumoși și sănătoși? Sînt copiii lui, copiii unici, pen- tru că sînt din Iernut. Pentru obrajii lor rumeni s-a muncit din zori în noapte, din primă- vară pînă-n iarnă. Toată vara au cosit, au cărat, au adunat în curtea primăriei, într-o cam- panie a lor în care se apucau de truda asta după ce o terminau pe aceea a hîrtiilor, a grijilor firești pentru comună. În frunte cu primarul. „O dată ne-a văzut plecînd acasă și ne-a întors înapoi, din drum. E aspru șefu' nostru.“ Cuvintele nu-s spuse cu necaz, e multumire în ele. „Iarna trecută a fost rea, anima-

anual în zeci de tone“. L-am întrebă la un moment dat, de ce se ocupă el personal. „De un capitol pe care la facultate stu- denții nu-l mai citeau, era la sfîrșitul cursului: ciupercile.“ A făcut un curs de specializare la Arad, nu doar pentru că nu se mai găsea timp de citit în studentie înainte de examen și pentru ultimul capitol, ci pentru că era o cultură străină Iernu- tului. După întoarcerea de la Arad, „tobă“ de acest ultim ca- pitol dar și cu îndrăzneală în momentul în care unii vecini dăduseră greș — se știe cit este de pretențioasă această delicatessă — cu grijă înfîntă, s-a apucat alături de oameni să cultive ciuperca. Și le-a ieșit. Pînă la sfîrșitul lui decembrie magazinele din Iernut oferă tu- turor celor care doresc minuna- tele „Champignon“. Este pe- rioada recoltării și la pescuit, iar la Ferma piscicolă, amena- jată pe 76 de hectare, într-o fostă albie a Mureșului deviată



n-o scoți la capăt dacă muncești cu tragere de inimă. Așa s-au gîndit oamenii Iernutului din iarna care a venit. Și așa au fă- cut: au muncit cu tragere de in- imă. Termocentrala, întreprinde- rea pentru producerea nutrețu- rilor combinate, I.A.S.-ul cu al său „Baby-beef“ (adică 10 000 de viței) și complexul de miei, În- treprinderea de creșterea și în- grășarea porcilor, Stațiunea ex- perimentală legumicolă, Stați- nea pentru mecanizarea agricul- turii, Ferma piscicolă, cele pa- tru cooperative agricole de pro- ducție — toate unitățile econo- mice (și ce multe sînt în co- muna mureșeană!) din Iernut au fost cu gîndul la iernat. Cum să încapă în cîteva modeste rînduri munca, grija și nădej- dea citorva mii de suflete?

Ca o secvență de film ne-a rămas imaginea, dealtfel imor- talizată de colegul Victor Rădulescu pe hîrtia fotografică, a cîmpului pe care se făcea tre- ieratul cîniei de sămînță. Să- mînța anului viitor. Și tot pen- tru anul viitor, tractoarele zo- reau la împlinirea arăturilor de toamnă, imagini întilnite de- altfel acum pe orice brazdă de pămînt românesc. Iar dacă e, derulînd filmul, să ne oprim la o secvență inedită — cel puțin pentru noi, am alege-o pe aceea a contabilului-șef al Consiliu- lui popular Iernut, Ioan Pastor, plimbîndu-se mîndru nevoie mare prin comună și peste cîmpuri, cu pălăria pe o ureche, înălțat parcă cu cîțiva centime- tri de la pămînt de atîta sa- tisfacție: „Păi? Aici e sau nu e muncă?“ Îți prezintă totul cu chibzuință, ca un contabil. Ace- stea sînt vrejuri de fasole, astea sînt de mazăre, aici e soia. De microferma de la Consiliul popular se ocupă contabilul-șef, așa a zis primarul. „M-am ocu- pat. Tot ce găseam pe cîmp, agoniseam. Aici sînt proteine. Le valorificăm superior prin tocăre și malaxare“. Ne aleargă prin labirintul de clăi, să nu scape una nevăzută, nepipăit, ne asigură că aici s-a adunat dublu față de anul trecut și nici atunci nu era tocmai rău. Fără discuție, era musal ca cei de la Consiliu să dea exemplul în co- mună. Și au de hrănit un număr serios de animale, nu e jucărie, sectorul zootehnic al consiliului numără sute de oi, porci, bovi- ne, cai, păsări. Produsele prove- nite de aici sînt destinate popu- lației din comună, acoperînd o bună parte din necesarul de

lele multe, nu se știe cum va fi iarna asta care vine, dar am aici cîteva tone de furaje, nu mă doare capul. Și conta- bilul — contabil, de — subli- niază la ora șoștelilor: „N-am dat un ban pentru hrana ani- malelor, am dat muncă. Tot ce-au aruncat alții am adunat noi. Boabele le-au luat cei de la stațiune. Ce nu le-a trebuit lor, am strîns aici.“

La Stațiunea de cercetare și producție legumicolă n-am vă- zut boabele acelea de care vor- bea Ioan Pastor, dar am sur- prins minunata imagine a verii eterne, Mirosea ispititor a cas- traveți verzi, roșiile mari, așe- zate cu grijă în lădițe, se pre- găteau să ia drumul consuma- torilor: din Iernut, din județ, din țară și de mai departe. Am ascultat și ne-am notat conștiințioși expunerea emo- ționată a unui tînăr inginer care știa totul „ca pe apă“. Liviu Timar ne-a vorbit de „locul unde se nasc semînțele“ pentru toată zona Ardealului, de principalele culturi semî- nere care sînt rădăcinoasele, de sectorul de cercetare și cele trei ferme de cîmp, de complexul de sere care se întinde pe 24 de hectare, cu producții măsurate

natural, se vede acum ce-a ieșit „dint r-o mică smecherie“, a celui căruiua oamenii i-au zis tovarășul Neptun“. E vorba de o nouă metodă de hrănire a puic- tului.

la care s-a gîndit „tatăl peștilor, Neptunul din Iernut“, inginerul Ștefan Ganea. Ce-a ieșit e o bogăție de cozi imense și ames- tecate care se zvîrcolesc, mai mai să rupă coșurile și plasce. Ștefan Ganea, născut și crescut la Galați, repartizat după ter- minarea facultății în inima țării, jurase că se va întoarce pe ma- lul Dunării. Se vede însă treabă că vorba aceea pe care o auzi- se la sosire, că cine bea apă din Iernut nu mai pleacă, are ceva adevăr în ea. Nu numai că astăzi nu se mai gîndește la ple- care, dar se preocupă numai de ce vor face anul viitor pen- tru reglarea temperaturii apei la reproducerea puieților, pentru ca „ferma lui“ să nu mai stea la dispoziția capriciilor naturii. Pare a fi, de acum, de-al locu- lui, îmi arată întinderile de ape și mi le prezintă ca peisaje de Delta, cu egrete, rațe și termo- centrale.

LIANA MOLNAR  
Fotografii  
de VICTOR RĂDULESCU

### Lecție în Cișmigiu

Un cititor ne relatează o întîmplare de „ultimă oră“ la care a fost martor:

„După-amiază cenușie și geroasă (prematur) în Cișmigiu. Apa lacului a înghețat. Un copil avansează pe poșghița de gheață și ride. Mai face cîteva pași, ride iar. Și încă un pas. Deodată, gheața fragilă se rupe și copilul alunecă în copcă. Din fericire, apa nu-i adîncă și nu-i trece de briu. Speriat, plînge. Pe bănci- cile aflate nu departe de mal sîntem patru bărbați. Doi tineri joacă table. Unul a rămas cu mina, în care ține zarurile, în aer cu ochii la copilul care țîpă speriat. „Hai, joacă“, îi spune celălalt. Și zarurile zuruie din nou. Un bărbat în vîrstă citește un ziar. Între timp, copilul s-a cățărat cum a putut pe gheață, a leșit din copcă, dar se grăbește și gheața se sparge iar sub pi- cioarele lui. Plînge și mai tare. „Poartă-n casă“ zice unul din cei doi tineri. Bărbatul în vîrstă își continuă lectura. Eu nu știu ce să fac. Simt că ar trebui să mă descalc, să scot copilul care acum se tirie pe gheață, dar amin. „Dublă“ — strigă unul din- tre jucătorii de table — exact în aceeași clipă copilul țîpă din nou. Din nou s-a spurt gheața, din nou a căzut în apă. Mă ho- tărăsc. Dar n-apuc să mă scol că o fetiță de vreo zece ani s-a repezit spre lac, și fără să se descalte, a pătruns în apă strîgîn- du-i puștiului care plînge în hohote: „Nu te speria. Stai liniș- tit. Mergi încet pe gheață. Sau, mai bine, ai răbdare că vin eu să te scot“. Și l-a scos. „Știi să te duci acasă?“ „Ih, a răspuns puștiul printre lacrimi și a zbughit-o la fugă. „Mai învață dom'le, mai învață“ zise unul dintre jucătorii de table, trium- fător. Fetița se depărta, udă la genunchi. De la ea am fi putut să învățăm ceva toți patru“.

P. SANDU









atelier literar

G. Dumitrescu

**Violeta Mihalea:** Vestile nu sint din păcate, prea bune, după atîta pauză. Foarte puține lucruri domne de interes („Colind de pace”, oarecum „Zîmbet sau culoare”, poate si „Ultima dorință”), multe pagini „fără sir” si alarmant de multe de „lucru manual” uscat, inert, fără vibrație. Se simte parcă lipsa hranei, indigestă, variată (hrana talentului fiind, bineînțeles, lectura, studiul !...).

**Florin Oancea:** Aceste nesfîrșite perorații confuze, incilcitate, burdușite de citate si de „teorii” care mai de care mai banale ori mai aberante, etc. nu sint decît o grea pierdere de vreme si pentru dv. si pentru noi. E cazul să renunțăm la ele si să vă apucăm serios, cum era vorba, de carte (în-cît să puteți elucidă pînă si cazul acestui agramat „răspunde-ti”, pe care ni-l tot adresăm cu exasperantă consecventă !...).

**Em. Soare:** O formulă simplă, limpede, cu promițătoare rezultate (cînd nu cade în facilități si serie...), Mai bine, în „Mai întîi”, „Pînă la rod”, „Unul lingă altul sintem”.

**T. N. Vasila:** O adevărată surpriză (plăcută), vestile si urările dv. ! Generoasa propunere a fost pusă în studiu : vă vom avertiza la timp de eventualele urmări... Pînă a-tunci, rămînem în așteptarea unor noi vesti (sau vizite, dacă am înțeles

bine...) si vă dorim, la rîndul nostru, sănătate si la mulți ani !

**Em. Nae:** Intr-adevăr, lucruri dezamăgitoare, pe care e uimitor că ni le-ati mai trimis ! (oscilațiile — atît de mari ! — ale spiritului dv. critic nu sint de bun augur !...), Citeva lucruri nitel mai răsarite : „Amintiri din evul mediu”, „Prudentă”, „Cale sigură”.

**A. M. S. — București:** Am precizat de nenumărate ori că nu ne mai putem ocupa si de proză, indemnînd pe autorii respectivi să se adreseze altor publicații. Aruncînd, totuși (numai de data asta, irevocabil !) un ochi peste paginile trimise : nu ne-au plăcut „panseurile” mărginase, cu aer superior, „scrise din goana condului” (la urma-urmei, de ce „din goana” ?...), nu ni s-a părut grozavă (comparativ cu paginile de altă dată...), „Povestire din satul nostru” si ne-a plăcut „misterul” afectat si confuz, finalmente indescifrabil, din „Piata Dorobanți”.

**D. Micieoi:** N-am reușit să linem pasul cu corespondența dv., astfel că, uneori, răspunsul nostru se referă la două sau mai multe din scrisori. Acum vă răspundem la ultima (fără dată) care cuprinde un aneiament impresionant (sau poate o proorocie) : „va veni o zi în care sufletul meu va fi exprimat frumos în cuvinte”. Nu ne rămîne

decît să vă dorim izbîndă în această expediție către frumos si să rămînem în așteptare.

**C. Bănuț:** Un buchet frumos, cu multe si diverse plusuri, maturitate, finete...

**M. Chertic:** Nu cunoaștem condițiile în care trăiți, ca să ne putem pronunța. Sfatul nostru, pe care dealtfel ni l-ati mai cerut cîndva, e să vă luați un serviciu si, în măsura posibilităților, poate la seral, să vă continuați școala. (Povestirea cu frunzele așrinse e naivă si stîngace si arată tocmai lipsa unei pregătiri școlare temeinice)

**Ella Bertzi, Maricica Moraru, Grigore Neagu, Doru Jiga, Dorel Popescu, Iosif Brad, Mira T., St. Cirjan (mai citet !), Trandafir Simpetru, Maria Vidican, Laurentiu Speranta (mai citet !), Mălina Scinteioară, Mihaela Cosman, Nicoleta Nichifor, Ioan Chirilă, Dan Răcașan, I. Drăcea, F. Tiris Tăranu, Viorica Pap, Sandi Alechis, Mihai Miritescu, M. Wilander, V. Anghelescu, V. Zgrobete, Christy G. F., Const. Tigănele, Mirela Ionită, Ela Vernescu, Emanuela Cozia, Gabriela Prentu, Cristina Diaconescu :** Nimic nou !

**N.R. Manuserisele nu se inapoiază.**

**GEO DUMITRESCU**

LACRIMOGENĂ

Astăzi am dat o fugă în trecut  
avea podul plin de amintiri înalte  
si dulci  
ca lumina din cărți  
mama întindea rufe pe sîrmă  
tata deserta iarba de rouă  
iar eu  
ca o franzelă caldă  
mă rupeam în două.

EMIL ACHELĂRIȚEI

SINGURĂTATE

Singurătatea  
stă într-un cerc.  
Iar cercul este o infinitate  
de gînduri  
egal depărtate de mine.

NICOLAE NEL DANILOV

MIRACOL

A trecut o pală de vînt  
tulburînd clapele pianului,  
lină eleză  
am găsit un minz  
cu copita neîntepată  
de firul ierbii.  
Adulmea uluit  
primăvara.

MONICA MARIN

GÎNDURILE MELE

În albia seacă  
mai disting  
murmurul riului  
cum biria adulmea  
zîndurile mele  
tresărînd  
la întîilul tîbăt  
al nasterii  
poemului.

ION SOLDEA

SIMPLU

într-o zi vom pleca în țara aceea  
cu temperatură albastră si-n urma  
noastră vor rămîne două

umbre adormite învelite cu  
o singură lacrimă

DAN EMILIAN ROȘCA

RĂCEALA DIN SUFLETE

Am desenat cu degetul  
pe zăpadă un ceas

deodată el a-nceput să bată  
ca o inimă artificială  
măsurîndu-ne răceala  
din suflet

GAVRIL BĂLE

SLEFUIRE

Fată  
roasă de nisip  
de nisip cenușiu  
de nisip auriu  
de nisip alb  
de nisip negru  
de nisip albastru  
de fărîme de oglindă  
de fărîme de aripi  
de nisip suferinței  
de fărîme de dor

Fată, atît de netedă deci  
Fată, zîmbește.

IRINA EFTIMESCU

CARTE DE VISE

Gîndurile mele bat trotuarele lumii  
un taxi frînează  
un arbore tușește de-atîtea stele prăfuit  
se scutură iluzii în parc  
între timp perechea de îndrăgostiți  
își ia locul în peisaj  
se aprind neoașele spălîndu-mi obrazul  
în fluturi amoriți  
pe terasă berea clipește binevoitoare  
chelnerii trec printre mese  
eu surisul standard pe buze  
adunînd pahare goale  
vorbe fără stăpîn cloburi de suflete  
(un orb din naștere poate că  
inventează culori pe care noi  
nu le știm nu le-am văzut  
niciodată) eu  
răsfoiesc zborul păsărilor  
— fără să îndoi filele —  
și în tot acest timp aud  
cum îmi crește două aripi ciudate  
în locul privirii.

IULIAN BOLDEA

„Dacă-ăș putea, mi-ăș rescrie opera...”

(Urmare din pag. 9)

Tratatul lui de estetică e mai degrabă filozofic, mare parte în spirit metafizic. Mai mult m-a influențat, între '21 și '26, Viena, unde am urmat noul Conservator care, spre deosebire de Academia de muzică, citadela tradiționistă, a rigorilor de tot felul, prinseese pulsul mișcării inovatoare, datorată mai ales lui Arnold Schönberg, creatorul dodecafoniilor seriale. Și profesorul meu, Ernst Kanitz, era deschis față de curentele noi, el fiind elevul reputatului Franz Schrecker, fost director al Operei din Berlin și recunoscut ca inovator în materie de muzică dramatică.

— Ce români mai erau la Viena în perioada aceea ?

— Mi-l aduc aminte, la arte, și pe Filaret Barbu, și el lugojan.

— Mulți muzicieni a mai dat Lugoju !

— Și Doru Popovici e de pe-ocolo, din Reșița. A dat Lugoju, nu-l uita nici pe Traian Grozăvescu, și dă. Am văzut nu demult citeva spectacole de amatori, în Cîntarea României, m-au impresionat.

— Știind că ați trecut, un timp, și pe la Timișoara, deduc că ați ajuns la București foarte tîrziu. La ce vîrstă ?

— Tirziu, la 48 de ani, dar eram cunoscut în Capitală. Încă din '41, Ionel Perlea îmi dirijase fragmente din Priculieciul. În întregime, el s-a jucat la Operă în '43, în coregrafia lui Florea Capșali și sub bagheta lui Constantin Silvestri. Eu, poate e-ai și priceput, n-am fost un grăbit. Pînă și Priculieciul, care a ținut afulș Operei aproape două decenii, a avut de așteptat 10 ani, fiind gata în ianuarie 1933.

— Au trecut greu acei 10 ani ?

— N-au trecut nicicum, părți din Priculieciul cîntîndu-se în concerte simfonice la Iași și Timișoara. El însă, după '43, a avut un rol hotărîtor, mi-a deschis ușile Capitalei, al cărei „vot de încredere” a fost și a rămas decisiv pentru un artist.

— Nu-i adevărat deci că satisfacțiile ori vin la timp, ori vin degeaba ?

— Ce înseamnă la timp ? Ai dreptul să te compari numai cu tine sau trebuie, obligatoriu, zic eu, să te compari și cu alții ? Și, la fel de important, e cine sint acei alții. Cît sint ei de sus, înțeleși ?

— Da, cred că da. Maestre

Vancea, care au fost celefalte mari succese ale dumneavoastră ?

— Depinde de ce te gîndești, la cele 5 Premii Enescu, la Premiul Herder sau la compoziții. Cîntatul 1 pentru coarde, de pildă, mi s-a interpretat în '78 și '79 la Berlin, cu Tripticul simfonie, ambele dirijate de Sanderling, Tripticul și la Brno, Concertul pentru orchestră la Praga, Simfonia numărul 1 la Milano și așa mai departe.

— Dar cel mai mare eșec ?

— Nu mi-a căzut nimic cu brio, dar au fost, recunosc, și unele piese care au pătruns mai greu. Acum vreo 2 ani, Comisia simfonică a Uniunii Compozitorilor a găsit prea complicată o Suită pentru orgă, a admis-o pînă la urmă, dar n-a recomandat-o spre tipărire ! A cîntat-o Gerstenengst, dar tot nu s-a publicat ! Nu sint însă, și-am mai spus-o, un șăbit.

— Asta e o calitate sau un defect ?

— Judece alții, eu nu știu. Timpul e cel care împarte verdicte.

— Timpul, adică tot oamenii, nu ?

— Crezi ? Privește la Enescu, pe care mulți l-au considerat conservator, și care treptat, treptat cîștigă teren. Ghinionul lui, dacă-l pot numi așa, e că a apărut într-o vreme în care mișcarea muzicală a Europei era tulburată de felurite curente inovatoare, străine simțirii lui Enescu. Enescu și-a dat și el seama de asta, dar n-a avut ce să facă, pentru că, nu-i o vorbă a mea, cu nemurirea nu te poți bate. Ea vine, dacă vine, și atît, nu e o răsplătă a virtuții, ci e virtutea însăși. Numai că, după o experiență infructuoasă, avangardismul e în declin. Noutatea s-a dovedit de suprafață și compozițiile se întorc, încetul cu încetul, la tradițiile umaniste ale muzicii, la o artă expresivă, apropiată sufletului. Enescu își va doborî, sint sigur, locul pe care, cu prisosință, îl merită, în galeria nemuririi.

— Unde e acest loc ?

— După mine, în imediata apropiere a celor 5-6 genii, a lui Bach, Beethoven, Mozart, Brahms și Schubert.

— Care e cel mai mare dintre ei ?

— Creația, ai fi putut s-o știi, nu se pretează la clasamente, Ar fi o prostie să încerc așa ceva. Pe care dintre ei îl iubesc mai

tare ? asta da, pot spune.

— Pe Beethoven, al cărui bust domină această încăperce. De ce pe Beethoven ?

— Pentru că l-am simțit mai aproape de mine. Mai omeneșe, dacă vrei.

— Și totuși a început enumerarea cu Bach !

— Pentru că el a realizat, la vremea lui, o adevărată sinteză europeană. Muzica lui, cu atîtea fațete, ca un diamant, a cuprins și viitorul. Enescu spunea undeva, atît de frumos, că „de o jumătate de veac, Bach e piinea mea cea de toate zilele”.

— Nu prea mă pricep, poate că v-ați și lămurit din discuție, dar nu cumva Bach e prea matematic ?

— Totul poate fi explicat prin matematică, numai creația nu. Muzica a fost, este și va rămîne un mister, unul dintre cele mai frumoase de pe lume. Nu te încrunta, asta nu-i agnosticism. Atîta timp cît creierul uman are, și sint convins că va avea, atîtea și atîtea enigme, muzica va scăpa catalogărilor simple. Nimeni n-a pătruns însă, va pătrunde ? mă îndoiesc, în sufletul omului pentru a afla cum se transformă un sentiment în idee muzicală. Care e, te întreb, semnificația estetică a sentimentelor tragice din Oedip ?

— Nu știu. Știi dumneavoastră ?

— Nu.

— Ați fost profesor, ați scris mult, tomuri întregi, tratate, ați participat la numeroase congrese, nu regretați că v-ați rupt din timpul creației ?

— Totul a plecat dintr-o necesitate interioră. N-am scris nici pentru nume, nici pentru parale, ci din dorința de a-mi lămurii, de a-mi lumina anumite probleme muzicale. Dacă le-am lămurit ? Numai în parte. Viața are sfîșit, muzica n-are. Așa că nu regret.

— Cînd compuneți ? Aveți vreo oră preferată, vreun anotimp ?

— Compun cînd m-apucă. Inspirația, oricît ai chema-o, nu vine la comandă. Unii se pot pune, printr-un act de voință, într-o situație favorabilă creației, eu nu. Apoi, n-am compus niciodată ușor, ci trudit, mereu întorcîndu-mă, mereu adăugînd. Jumătate din ce-am creat, am aruncat la coș. Asta i-ăș și sfîșit pe mai tinerii mei confrăți : să fie cît mai exigenți cu ei înșiși. Să nu se gîndească la glorie, căci cu gloria e ca și cu ploaia : dacă vine, vine, dar n-o poți influența. Ca romîn și compozitor, eu nu mi-am trădat niciodată mi-

siunea față de societate. Aceea de a răsbind frumosul și de a lupta, prin intermediul lui, pentru un om mai bun, mai bogat sufletește, mai prezent.

— La ce lucrați acum ? Ce-i cu foile astea, care scrise, care albe ?

— Mă încumet la o istorie a gîndirii estetice muzicale românești. Sper s-o pot duce pînă la capăt.

— De ce vă e teamă ?

— La 85 de ani, dacă ești lucid, nu știi la ce să te aștepti. N-am decît o ușoară spondiloză și mă mai doare, din cînd în cînd, capul. Dar poate apărea, nu-i așa, oricînd ceva. De moarte însă, dacă într-acolo bateai cu întrebarea, nu mi-e frică. Nici n-o aștept, dar nici nu mi-e frică de ea.

— Stimată Zeno Vancea, vă propun să discutăm despre lucrurile mai vesele, despre muzica simfonică românească de azi. De acord ? Cum vi se pare peisajul ei ?

— Robust. Innobilat de o generație pe care aș îndrăzni s-o numesc de aur : Bentoiu, Beloiu, Berger, Bughici, Constantinescu, Niculescu, Olah, Stroe, Vieru, poate am și uitat pe careva, oameni între 50 și 60 de ani, talentați, în putere.

— I-ați uitat pe Paul Constantinescu, bănuiesc că v-ați referit la Dan, pe Silvestri, pe Ion și pe Gheorghe Dumitrescu !

— Ceji de 70-75 de ani, de-acum clasici, vin după promoția mea, adică după Toduță și Rogalschi. Noi am urmat imediat după pleada Enescu, Jora, Andricu, Drăgoi, Negrea, Zirra, dar ce facem, istoria muzicii ? Ei bine, muzica simfonică românească are cu ce se lăuda. Acasă și în lume.

— N-o să mai comit eroarea de a vă întreba care e cel mai mare, de aceea vă și întreb care dintre cei mai tineri vă place mai mult ?

— Toți îmi plac. Fiecare are personalitate, are ceva de spus. Cîți vor rămîne ? Poate 2, poate 3, poate toți, nu mă aventurez în pronosticuri. Cine știe în ce direcție se va dezvolta muzica, ce preferințe vor avea ascultătorii.

— Totuși, ce bănuieți că se va întimpla ?

— Muzica s-a întors către suflet, dar nu și la romantism. Azi, ca e mai expresivă, dar are un conținut evident mai obiectiv. Refuză autoconfesiunea, cum a făcut-o și Enescu.

— Incheiem ?

— Treaba dumitale, eu am timp.

— Mi-ați pomenit numele cîtorva dintre foștii dumneavoastră elevi, cărora le-ați predat contrapunctul, n-am auzit de ei, de ce nu s-au afirmat încă ?

— Ba da, și Alexandra Nichifor, și Vlad Ulpiu, și Anton Zeman, și Nicolae Brînduș, și Grigore Nica, s-au afirmat dar, fiind încă tineri, nu s-au afirmat pe deplin. Pentru că azi, pretușind și cu atît mai mult la noi, unde muzica se bucură de un statut deosebit, e afluență de compozitori. Producția e vastă, iar acest număr, mare și în creștere, îngreunează selecția. Fără ar fi, zic eu, ca lucrările cele mai bune, ale tinerilor desigur, să fie redate pînă într-o conștiința publicului. Dar nu e, vai, nici timp și nici loc, alte lucrări bat la ușă și tineretul, povești veche, e nerăbdător. E bine deci că se afirmă cît mai mulți, dar e și rău că nu se impun cei cu adevărat mai dotați. Revin de unde am plecat : tot timpul e cel care decide.

— Copiii dumneavoastră, aveți o fată și-un băiat, fac muzică ?

— Nu. Băiatul a încercat la Conservator, dar a renunțat, specializîndu-se în limbi străine. Nici nepoatele, Iulia și Antonia, nu mă urmează. Mai clămpănesc la pian, au auz perfect, dar ce folos, n-au vreme pentru muzică ! Deși sint abia la școala elementară.

— Vă atrage pictura ?

— Ai sesizat portretul acela semnat de Maxy ? Mi l-a oferit, într-o vară, demult, la Sinaia. Mai am, privește, Tonitza, Iscr, Ciucurencu, iar cu Aurel Ciupe, ce băiat admirabil ! am fost prieten. Deci și pictura, dar mai întîi și mai întîi filozofia.

— O ultimă întrebare : sinteți mulțumit de ce-ați făcut în muzică, în viață, maestre Zeno Vancea ?

— Într-o mică măsură. Cred că am fost talentat, sint, asta nu se diluează cu vîrsta, dar nu m-a răsfațat talentul ! Am muncit însă, ca un rob, să încheg o operă muzicală, s-o organizez, cît mai logic, cu cît mai mult gust. Lucrul mi-a dat, totdeauna, o stare de fericire, dar asta nu m-a îndepărtat de luciditate. Știu perfect cum sint și cît sint.

— Cît sinteți ?

— Despre mine vorbească alții eu îmi mărturisesc doar atît : mi-ăș rescrie, dacă-ăș putea, toată opera, dar cine mi-ar oferi garanția că ar ieși mai bună ?

— Vă mulțumesc pentru tot și vă urez multă sănătate !



## Documente noi, interpretări noi

Butada scriitorului francez Charles Péguy, potrivit căreia istoria veche nu se poate scrie pentru că sînt prea puține documente, iar istoria contemporană nu se poate scrie pentru că sînt prea multe documente este des citată de istorici, mai ales la colocvii și congrese, unde o vorbă de duh este adesea mai importantă decît însăși contribuția științifică. Totuși nu cred că există un istoric, mai ales un specialist al istoriei contemporane, care să se plîngă că dispune de prea multe documente pentru cercetarea pe care o întreprinde. Deși cel de al doilea război mondial este evenimentul istoric care a creat și lăsat o documentație uriașă, există și astăzi aspecte obscure ce își așteaptă elucidarea. Pînă atunci, ipotezele și — pe urma lor — controversele sînt în loc de concluzii ferme.

Există însă și situații — le-am zice ciudate — cînd, deși faptele sînt limpezi, apar explicații și interpretări care merg alături cu adevărul istoric. De cele mai multe ori, astfel de situații sînt generate nu de înțelegerea incorectă a surselor, ci de finalități care nu au nimic comun cu adevărata investigație istoriografică. Un exemplu îl constituie, în această privință, prezentarea în unele lucrări apărute în străinătate, a politicii externe a României, după înălțarea lui Nicolae Titulescu de la conducerea diplomației românești (29 august 1936). Se afirmă, în acele lucrări, că de la această dată, în politica externă a României, s-ar observa îndepărtarea de principii ce o călăuzeau atunci, de completa ruptură a liniei titulescienne, de apropiere progresivă de Germania hitleristă. Istoriografia noastră a demonstrat în chip peremptoriu că de-a lungul întregii perioade interbelice obiectivele fundamentale ale politicii externe a României au fost apărarea independenței naționale și a integrității teritoriale, în cadrul unui sistem bazat pe legalitatea internațională, în măsură să asigure pacea și securitatea statelor și națiunilor. Pe măsura intrării de noi fonduri documentare în circuitul științific, concluziile istoricilor români și-au găsit confirmarea și adîncirea. Un excelent exemplu în această privință, îl oferă valorosul studiu al marelui dr. Ioan Talpeș, *Coordonate ale politicii externe românești (septembrie 1936 — noiembrie 1937)*, apărut într-o publicație de prestigiu: „*Anale de istorie*”, 1985/4. Autorul este un specialist recunoscut în problemele de politică externă și de doctrină militară ale perioadei interbelice, iar culegerea de texte întocmită de el (împreună cu

Mihai Retegan și căpitan Dan Rădulescu) *Apărarea independenței patriei, obiectiv principal al mișcării antifasciste din România*, recent apărută, reprezintă o lectură ce nu se poate recomanda îndeajuns.

Studiul lui Ioan Talpeș utilizează materialele de arhivă precum și ediții de documente (*Dokumenti vneșnei politiki SSSR, Documents diplomatiques français* etc.) pentru a desfășura o anchetă istorică remarcabilă prin perspectiva ei înnoitoare. El relevă că speranțele nutrite în capitalele statelor fasciste, Berlin și Roma ca — după plecarea lui Nicolae Titulescu de la Palatul Sturdza (sediul Ministerului Afacerilor Străine) — politica externă a României să se modifice, devenind favorabilă intereselor germano-italiene, — s-au spulberat. În ciuda ofertelor tentante de garanții și prietenii făcute de guvernele hitlerist și fascist, „România nu avea de gînd să-și schimbe alianțele și prietenii, indiferent de promisiunile sau garanțiile ce i se acordau. Diplomația românească acționa în conformitate cu mijloacele reale de expresie ale țării în arena politică internațională, iar schimbarea liniilor directoare ale politicii externe românești nu găsea partizani în rîndurile factorilor de decizie politică și militară de la București”.

De cel mai mare interes sînt observațiile autorului în legătură cu reluarea tratatelor româno-sovietice în vederea încheierii unui tratat de prietenie și asistență mutuală, ceea ce dovedește că, nici pe acest plan orientarea, cu care se identificase Nicolae Titulescu, nu a fost abandonată. Din numeroasele date oferite de autor, se cuvine semnalată telegrama reprezentantului diplomatic al U.R.S.S. la București, M.S. Ostrovski, privind discuția sa din 17 martie 1937 cu primul-ministru, Gh. Tătărescu. Iată cum apare poziția premierului român în acest text prezentat în *Dokumenti vneșnei politiki S.S.S.R.*: Gh. Tătărescu a declarat diplomatului sovietic că „nu există un astfel de nebul în România care să-și poată permite o politică antisovietică; el, Tătărescu, își dă seama, ca și toți ceilalți factori de răspundere, că întregul sistem de alianțe al României se duce la dracu în cazul atitudinii dușmănoase față de U.R.S.S., că România este fericită din acel moment cînd U.R.S.S. a devenit o putere antirevizionistă și membru fidel al Ligii Națiunilor; că în calculele lor de politică externă liberalii pleacă de la faptul că U.R.S.S. este aliata României; că el, Tătărescu, va definitiva neapărat această situație prin încheierea acordului

de ajutor mutual; că același punct de vedere îl au și național-tărăniștii, guvernul român de miine și întreaga țară, cu mici excepții”.

În chip firesc, politica externă și-a avut și întregirea sa militară. Pe baza materialelor din arhiva Ministerului Apărării Naționale, autorul arată că aproape 90% din „totalul eforturilor angajate au fost alocate dezvoltării mijloacelor de rezistență destinate frontierei de vest”.

Însemnătatea și noutatea acestei contribuții invită desigur la o lectură directă și, sperăm, că cititorii noștri o vor face. Vrem însă a sublinia aici că studiul reprezintă și o contribuție de istorie europeană, întrucît se integrează cercetărilor privind consecințele strategico-politice ale remilitarizării Renaniei (7 martie 1936) prin violarea de către Reichul nazist a tratatelor de la Versailles și Locarno. Aflați în ajunul a 50 de ani de la acest act de forță al lui Hitler, sîntem în măsură să-l evaluăm întreaga sa pondere. Cunoscutul istoric și gînditor militar britanic B.H. Liddell Hart a văzut corect în remilitarizarea Renaniei începutul „prerăzboiului” (prewar). Creînd un cap de pod împotriva Franței, dînd un scut zonei industriale Ruhr și, mai ales, privind Franța de posibilitatea unei intervenții prompte și eficiente în beneficiul aliaților ei din Europa de est, remilitarizarea Renaniei a modificat radical cadrul politico-strategic european. Ceea ce dovedește studiul lui Ioan Talpeș este că, și în noile condiții, România a rămas fidelă orientării ei tradiționale călăuzită de obiectivele apărării suveranității și integrității, a păcii și securității.

FL. CONSTANTINIU

## RESTITUIRI

### Cuvîntul în slujba istoriei

Dacă ar fi să apreciem volumul *Oratori și elocință românească* (ediție îngrijită, prefată, note și glosar de Vistian Goia), apărut în prestigioasa colecție *Restituiri* a editurii Dacia, numai pentru faptul că ne oferă textul unor celebre discursuri — cum ar fi, de exemplu, două din istoricele intervenții ale lui Mihail Kogălniceanu (*Discurs la alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca domnitor*, rostit la Iași în ziua de 5 ianuarie 1859, sau *Cuvîntul rostit în ședința din 9 mai 1877*, în cadrul Adunării deputaților, discurs numit și *Proclamarea independenței României*), sau discursurile rostite (și-nîtpărite în inima tuturor celor ce le-au auzit, ori, mai tîrziu, le-au citit) la Alba Iulia, în ziua de 1 Decembrie 1918, și tot am avea suficiente argumente ca să vedem în această apariție editorială o reușită deplină. Avem în vedere, dincolo de motivul expus mai sus, pertinutul studiului introductiv al volumului, intitulat *Farmecul artei oratorice*, în care autorul ediției încheagă un sugestiv și reprezentativ tablou istoric al elocinței românești, inclusiv un tablou tematic, din care nu lipsesc Georgehe Lazăr (*Slava strămoșilor și desleptarea românilor*), Petru Poenaru (*Fericirea unui neam atrîm de buna creștere a tinerimii*), Timotei Cipariu (*Puterea de viață a națiunii române*), considerați ca precursori ai artei oratorice la români, acestora adăugîndu-li-se, la un alt nivel al exprimării publice, ora-

tori pașoptiști precum Ion Heliade Rădulescu și Simion Bărnuțiu. După care, cu capitolul următor, dedicat oratorilor unirii, ai războiului pentru cucerirea independenței și ai unității naționale, intrăm, cum spunem, în posesia unor memorabile texte privind istoria noastră. Între numele citate la începutul acestui succint comentariu, mai amintim: Vasile Boerescu, Barbu Katargiu, C.A. Rosetti și Ion C. Brătianu. Dar pentru că oratoria înseamnă și încrucșarea spadelor elocinței, autorul ediției ne oferă câteva excelente și scilicitoare discursuri în acest sens, cum ar fi disputa dintre Barbu St. Delavrancea, susținător al ideii că studiile clasice și filozofice pot avea o pondere decisivă în formarea unui elev, și Spiru Haret, ministrul de-atunci al învățămîntului, care apăra științele pozitive. În aceeași categorie, a disputelor oratorice se încadrează și magistratul discurs al lui Titu Maiorescu: *Asupra legii învățămîntului secundar și superior prezentat de ministrul Spiru Haret*. Cu alte cuvinte, fără pretenția de-a fi supus analizei amănunțite punctul de vedere al autorului ediției asupra particularităților fiecărui orator în parte (stil, limbaj, cultură, domeniu al dezbaterii etc.), *Oratori și elocință românească* este nu numai un punct de vedere propriu asupra evoluției artei oratorice, ci și o remarcabilă culegere de texte ce pot înobilă cugetul și sufletul, deopotrivă.

N. VICTOR



Mărturii peste veacuri ale gloriei străbune

În binecunoscuta colecție „*East European Monographs*” a apărut lucrarea istoricilor români Ilie Ceaușescu, Florin Constantin și Mihail E. Ionescu, *A Turning Point in World War II: 23 August 1944 in Romania*. Publicată în anul celei de-a 40-a aniversări a încheierii celui de-al doilea război mondial, cartea relevă puternic impact al revoluției române din august 1944 asupra marii confruntări din anii 1939—1945. Autorii reprezintă prin toate contribuțiile lor de pînă acum cea mai bună garanție de informație și interpretare. Personalitate eminentă a istoriografiei românești, generalul Ilie Ceaușescu a reînnoit fundamental și magistrat cercetările privind istoria contemporană a României. Studiile sale publicate în „*File din istoria militară a poporului român*” reprezintă tot atitea contribuții la cunoașterea anilor 1940—1944, perioadă pe cit de complexă pe atît de dramatică în trecutul românesc. Lucrarea celor trei istorici amintii, apărută în țară anul trecut, 200 de zile mai devreme. *Eolul României în scurtarea celui de-al doilea război mondial*, a constituit un moment de excepțională însemnătate în istoriografia marelui conflict din anii 1939—1945. Volumul apărut recent în Statele Unite ale Americii este destinat să introducă în circuitul științific internațional concluziile scolese de istorie românească, astfel cum ele au fost formulate în „200 de zile mai devreme”. Documentația valorificată de autorii români se remarcă prin abundență și varietate. Ei au utilizat fonduri de arhivă din țară

și străinătate și au folosit, pentru prima dată în istoriografia noastră, un șir de documente din arhivele străine puse de curînd la dispoziția cercetătorilor.

Pe temeiul acestei ample și solide informații, autorii au degajat valoarea acțiunii românești din august 1944 în grăbirea înfrîngerii Germaniei hitleriste. Ei demonstrează în chip convingător că actual revoluționar de la 23 August 1944 a avut profunde consecințe strategice, politice și logistice. Revoluția română din august

est. S-a creat astfel, după formula des citată a lui B.H. Liddell Hart, „cel mai larg flanc deschis cunoscut vreodată în războiul modern”.

A doua consecință strategică de maximă însemnătate a actului revoluționar de la 23 August 1944 a fost împiedicarea organizării unui nou front german de-a lungul munților Carpați. Condițiile de relief ar fi permis Wehrmachtului să bareze cu efective reduse înaintarea trupelor sovietice și a celor române către bazinul Dunării mijlocii. Grație

clanșarea unor adevărate seisme politice în Ungaria și Creta. Revoluția română din august 1944 a modificat radical situația politico-strategică din Europa de sud-est și a influențat raporturile dintre principalii parteneri ai coaliției antihitleriste.

Consecințele logistice ale lui 23 August 1944 fac din acest eveniment un punct de cotitură și în istoria economică a războiului. Reich-ul nazist a fost lipsit de una din principalele sale surse de aprovizionare cu petrol, ceea ce s-a re-

strategice, politice și logistice arată că actual revoluționar de la 23 August 1944 a scurtat războiul cu cel puțin 200 de zile.

Această importantă contribuție la zdrobirea fascismului a fost rezultatul luptei poporului român, care a găsit în Partidul Comunist Român un conducător brav și energic. Prin eforturile comuniștilor s-a constituit, în vara anului 1944, cea mai largă coaliție de forțe social-politice din istoria poporului român, expresie a unității întregului neam în lupta pentru redobîndirea independenței.

Volumul prezentat aici și tradus de prestigioasa editură americană, relevă lumii întregi însemnătatea internațională a revoluției române din august 1944, care a deschis calea pentru participarea României la războiul antihitlerist, în care țara noastră a angajat efective ce o așază pe locul al IV-lea în coaliția împotriva Germaniei naziste. Faptele, cifrele și argumentele aduse de autori demonstrează în chip peremptoriu că țara noastră a jucat un rol important în dobîndirea victoriei asupra Germaniei hitleriste și că neacordarea statutului de cobeligeranță a frustrat-o de un drept pe deplin meritat. Volumul istoricilor români Ilie Ceaușescu, Florin Constantin și Mihail E. Ionescu, tipărit într-o limbă de largă circulație internațională, va permite acum cercurilor de specialiști ca și marelui public din străinătate să cunoască în adevărată sa lumină una din cele mai glorioase pagini ale istoriei românești.

ANDREI BUSUIOCEANU

## O carte românească tradusă în Statele Unite

1944 a destrămat dispozitivul german din întreaga Europă de sud-est. Ea a făcut imposibilă organizarea unui front al Wehrmacht-ului pe aliniamentul Focșani — Nămolova — Brăila, considerat de specialiștii în geografie militară drept una dintre cele mai puternice poziții de apărare strategică din Europa. În evaluarea generalului-colonel Hans Friessner, făcută în dimineața zilei de 23 August 1944, această linie putea fi menținută, chiar în condițiile ofensivei Fronturilor 2 și 3 ucrainiene, în cadrul operației Iași — Chișinău. Această convingere s-a spulberat sub loviturile insurecției române, care a deschis poarta Focșanilor înaintării Armatei Roșii în direcția Europei de sud-

operației de acoperire, armata română a păstrat un cap de pod strategic la nord și nord-vest de Carpați Meridionali (sudul Transilvaniei și Banat), astfel că directiva din 29 august 1944 emisă de Hitler, privind retragerea unităților germane din grupul de armate „Ucraina de sud” pe aliniamentul Carpaților a falimentat.

Lucrarea relevă, totodată, impactul politic al acțiunii României din august 1944. În Finlanda, Bulgaria, Ungaria și Croația, evenimentele din România au avut un puternic ecou și au adîncit criza regimurilor aflate în orbita Berlinului. Se constată o adevărată reacție în lanț, care a dus la ieșirea Finlandei din război, la victoria revoluției în Bulgaria și la de-

percutat grav asupra economiei de război germane. Pierderea perimetrului petrolifer de la Ploiești a survenit într-un moment cînd, industria de armament a Germaniei hitleriste era pe punctul de a produce noi tipuri de avioane, blindate și submarine, care toate aveau nevoie de prețiosul combustibil. Cercetările de istorie a tehnicii militare au arătat că în arsenalul german erau în studiu arme noi, bombă zburătoare V-1 și racheta balistică V-2 fiind doar începutul. Timpul smuls de acțiunea României nu a mai permis Reich-ului nazist să fabrice aceste mijloace de distrugere care ar fi prelungit războiul și suferințele umanității. Însurarea urmărilor



# Îndeletnicire străveche, știință nouă: apiterapia

Apimondia —  
Congresul al XXX-lea

Elogii pentru  
apicultura  
românească

„Ce noroc ar avea omenirea — ținea să remarce savantul Henri Coandă referindu-se la dezvoltarea științei românești — dacă ar exista multe nații care să-i fi adus, față de numărul de locuitori, cât i-a adus națiunea română în ultimii 120 de ani“. Observația se justifică și prin exemplul apiculturii naționale, îndeletnicire multimilenară, devenită știință în ultimele două decenii și din mijlocul căreia s-a desprins cea mai tină subramură a medicinei: apiterapia. Crescătorii de albine din țara noastră sînt singurii din lume care colectează din stup nouă produse (și nu șapte cum se obișnuiește în toată lumea), iar apiterapeuții români singurii care au izbutit să înclocuiască prin remedii naturale o gamă impresionantă de medicamente de sinteză. Amintim în continuare că, la București, pe platforma de la Băneasa, a fost ridicat un complex apicol (unicat mondial), desfășurat pe o suprafață de 14 hectare și care cuprinde în același perimetru trei unități integrate: Institutul de cercetări apicole, Liceul apicol și Combinatul de producție și valorificare a produselor apicole. Această ctitorie a Epocii Ceausescu mai cuprinde și Institutul internațional de tehnologie și economie apicolă al Apimondiei. Recunoașterea internațională a acestor realizări este și ea evidentă. Recent, la Nagoya, în Japonia, a avut loc cel de-al XXX-lea Congres internațional al Federației internaționale a asociațiilor de apicultură (Apimondia), care a reunit delegați din 51 de țări, aceștia prezentând aproximativ 200 de referate și comunicări. Cu acest prilej, profesorul Veaceslav Harnaj (România) a fost ales în unanimitate președinte de onoare al Apimondiei. Reamintim că profesorul Harnaj a deținut fără întrerupere, din 1965 și pînă în 1985 funcția de președinte executiv al Apimondiei,

iar în perioada 1957—1982 a fost și președintele Asociației crescătorilor de albine din România. Și tot cu prilejul acestei întruniri, inginerul Eugen Mărza, secretarul Asociației crescătorilor de albine din țara noastră a fost investit cu funcția de președinte al Comisiei permanente de economie apicolă. Mai amintim că noul președinte al Apimondiei este Raymond Borneck (Franța), englezul C. Tonsley fiind ales în calitatea de vicepreședinte. În atribuirea noilor funcții, delegații au avut în vedere principiul rotației precum și o echitabilă reprezentare a tuturor zonelor geografice ale planetei.

O altă noutate: se preconizează înființarea celei dintîi Academii internaționale de științe apicole, cu sediul la București, eveniment care vine să reconfirme odată mai mult prestigiul de care se bucură apicultura românească pe toate continentele unde oamenii iubesc și trag foloase protejind harnica apis mellifica.

La sesiunile de comunicări ale congresului de la Nagoya, specialiștii noștri au prezentat 11 referate. Avînd în vedere că în țara noastră există sute de mii de apicultori și că mulți din aceștia sînt citori ai revistei noastre, vom aminti titlurile acestor lucrări, considerînd că pe această cale aducem o contribuție la largirea dialogului de specialitate: Mecanisme biochimice implicate în acțiunea farmacodinamică a propolisului (autori: T. Gădoiu, R. Olinescu, Elena Palos); Acțiunea in vitro asupra albuminei și proteinelor serice (autori: T. Gădoiu, R. Olinescu, Filofteia Popescu, Cristina Mateescu); Rezultatele obținute prin aplicarea unguentului oftalmic cu produse apicole biologice în afecțiuni palpebro-coniunctivale (autori: M. Popescu, Elena Palos, Filofteia Popescu); Considerații asupra terapiei ultrasonofonice cu venin de albine în tratamentul periartritei scapulo-humerale (autori: E. Șerban); Metodologie de aplicare locală (prin pulverizare) a lăptișorului de matcă liofilizat în faringo-laringite (autori: E. Spulber); Lăptișorul de matcă, bază a unor medicamente (autori: Elena Palos, Cristina Mateescu); Apilarnil — produs apicol energostimulator și activator biologic natural (autor: Nicolae V. Ilieșiu); Terapia cu „Apilarnil-Potent (A)“ în tulburările de dinamică sexuală la bărbați (autori: Doina Cosman, prof. dr. Aurelia Sărbu, dr. Olga Moldovan și

Nicolae Ilieșiu); Procedeu pentru obținerea produsului „Apitol N.V.I.“ — concentrat apicol integral conținînd substanțe biologice active utile sănătății omului (autor: Nicolae V. Ilieșiu).

In premieră mondială

Albina — material  
biologic pentru  
obținerea  
de medicamente

De curînd a fost acordat brevet de invenție (O.S.I.M. nr. 87384) celui de al 9-lea produs al stupului, „Apitol N.V.I.“, preparat finalizat, după îndelungate cercetări și experimente, prin liofilizarea integrală a structurii anatomice și organice a albinei mature. Invenția, unică în lume sub raport conceptual și practic, aparține unui grup de cercetători, condus de reputatul apicultor și om de știință Nicolae V. Ilieșiu, și onorează în cel mai înalt grad apiterapia românească. Despre succesele și importanța acestei subramuri a medicinei naționale s-a vorbit, de altfel, pe larg la recentul Congres internațional al Federației internaționale a Asociațiilor de apicultură (Japonia, 10—16 octombrie 1985) ale cărui lucrări fac obiectul unei scurte relatări publicate alături.

Virtuțile curative ale produselor stupului sînt cunoscute încă din vremea lui Hipocrate și Galenus, redescoperirea lor fiind o achiziție a terapiei contemporane. Medicina populară le recomandă de mii de ani, fără să le cunoască mecanismele de acțiune și principiile active, rețetele și procedurile folosite fiind extrem de diverse și particularizate pe zone geografice. Între acestea, o metodă mai puțin uzitată, dar consemnată totuși și de către medicina empirică din țara noastră: consumarea de albine vii în scopul obținerii unor efecte revitalizante. S-au folosit deopotrivă și larvele de trîntori, acestea ad-

ministrare mai ales în hrana păsărilor de curte pentru realizarea unor sporuri în greutate. Mai notăm că în unele țări europene albina este macerată în alcool pentru reținerea veninului, tinctura rezultată fiind destinată tratamentelor antireumatismale. Dar pe aceste căi, rezultatele benefice (curative sau bioenergizante) pot apărea numai în timp, deoarece trîntorii și albinele lucrătoare sînt investite cu asemenea virtuți numai într-o scurtă perioadă a dezvoltării lor biologice (sau ceea ce, evident, reclamă cercetări pe care apicultorii obișnuiți n-au avut posibilitatea să le întreprindă). Tocmai de aceea, cum aminteam, consumarea albinelor vii a constituit un procedeu puțin uzitat și puțin cunoscut chiar în cadrul medicinei tradiționale. Apicultorul Nicolae V. Ilieșiu l-a avut totuși în vedere și l-a apreciat încă de acum cîțiva ani ca pe o viitoare ipoteză de lucru.

S-a considerat în primul rînd că albina lucrătoare reprezintă un perfect patent al naturii — cum numai aceasta e capabilă să înlăptuiască în truda ei laborioasă, de-a lungul milioanele de ani de travaliu inconștient. S-a putut astfel constata, grație unor cercetări de laborator, că viața de grup a coloniei de albine se întreține prin comunicări alimentare și hormonale, unilaterale și bilaterale, ceea ce dovedește că în corpul acestei insecte se găsește și alte substanțe în afara celor cunoscute și determinate. Între acestea, secrețiile glandelor anexe ale sistemului digestiv sau ale celor ce aparțin sistemului nervos. De existența lor depinde declanșarea și controlul larvelor, inhibarea dezvoltării ovarelor la femelele imperfecte, sau stimularea dezvoltării lor în cazul absenței mătci din stup. De asemenea, unele substanțe glandulare de tip hormonal (secreția „ecdyson“, provenită de la glandele toracice, sau cea denumită „juvenil“, produsă de glanda copora allanta) sînt responsabile de unele activități proprii coloniei de albine. Cercetările au mai făcut evidente substanțe aparținînd unor categorii de sociohormoni sau feromoni, altele destinate unor procese interreacții sau familiarizare (denumite generic „epagine“), precum și substanțe din grupa „repulsinelor“, din familia inhibinelor, alecinelor etc. În afara acestora în interiorul și exteriorul albinei mai poate fi identificată prezența nectarului, polenului și propolisului, în stare brută sau parțial prelucrată. Corpul albinei mai este format în continuare din substanțe nutritive organice: proteine, celuloză brută, aminoacizi, vitamine, secreții glandulare, hormoni, fe-

romoni și epagine, săruri minerale, microelemente etc.

Toate acestea, au fost de părere cercetătorii, pot constitui materie primă pentru obținerea, printr-o tehnologie specială de prelucrare, a unui nou produs apicol (acesta cumulînd întreg complexul de substanțe prezente în corpul viu al albinei, într-o formă controlabilă, standardizată) și care să reprezinte în continuare materie primă în obținerea unei game largi de preparate vitalizante, regeneratoare, profilactice și curative de uz veterinar și uman.

Pînă aici, în aparență, nimic nou, dacă avem în vedere că apiterapia populară include în tratamentele sale și consumarea albinelor vii (în Canada și Japonia, sîntem informați, albinele moarte și larvele lor în stare nedeshidratată, constituie o sursă de hrană pentru oameni și animale). Într-adevăr, apicultorul Nicolae Ilieșiu propune în esență același lucru, dar deosebirile sînt totuși extrem de mari. Cercetările au dus la descoperiri și procedee de maximă importanță privind perioada optimă de recoltare, și vîrsta cea mai potrivită a albinelor propuse pentru sacrificare; experimentele repetate au definitivat metodologia de congelare, omogenizare și liofilizare a produsului biologic. Soluția tehnică a producerii „Apitolului N.V.I.“ a luat în considerare în primul rînd structura biofizico-chimică a componentelor complexe ce alcătuiesc corpul albinei (cap, torace, abdomen) inclusiv sistemele digestive, respirator, circulator, nervos, aparatul vulnerant cu ansamblul glandular ce secretă veninul, ansamblul glandular format din glandele cerifere, mandibulele hipofaringiene (care secretă lăptișor de matcă) glanda lui Nasov, ansamblul motor, aparatul reproducător etc. S-a mai ținut cont de faptul că albinele acumulează o rezervă de albumine ce constituie corpul gras.

Preparatul liofilizat este utilizat ca materie primă la prepararea medicamentelor, produselor cosmetice, concentratelor alimentare, preparatelor profilactice. Experimentele au demonstrat că cel de al 9-lea produs al stupului se recomandă în mod deosebit în domeniul reumatologiei, în alergologie și imunologie. El va apărea în farmacia sub formă de comprimate și unguente.

Într-un viitor număr al revistei vom da cuvîntul celor ce au testat preparatul în unități spitalicești, aceștia fiind cei mai în măsură să informeze publicul larg în legătură cu efectele curative ale „Apitolului N.V.I.“.

LIVIU TIMBUS ■

## Înălțimea unui anonim

Ați dus vreodată o floare unui medic radiolog? De cite ori, în schimb, n-ați apelat la edificiul pe care acești oameni îl înalță sănătății noastre? Acolo, în încăperea lor obscură, de unde ne comandă „respirați acum! nu mai respirați!“, a-vînd privilegiul să afle cum sîntem alcătuiți pe dinăuntru, să afle primii ce s-a defectat în mecanismul trupului nostru, oficiază anonim o muncă grea și complicată, cu riscuri chiar asupra sănătății lor. De cele mai multe ori rămîn pentru noi total necunoscuți, nici nu le vedem înfățișarea, primim doar un petec de hîrtie cu verdictul lor. Cu cîteva luni înainte ca inima să-l trișeze pentru totdeauna promisesem unui mare radiolog de la Oncologie un interviu. Se arătase nerăbdător — poate o prevestire? — nu pentru sine, mi-a spus, ci pentru că „am acumulat o experiență, pe care n-am cui s-o las. Auzi mata, doctorii tineri nu mai vor să se facă radiologi!“.

Deunăzi, am pășit pragul unei clădiri vechi și modeste din Calea Șerban Vodă din București și cu sentimentul de a repara nedreptatea pe care am săvîrșit-o, întîrziînd să ajung la vreme în Clinica de Filantropia. Artișcolul trebuia să fie un omagiu adus radiologilor, stîlpii aceștia de susținere ai altor ramuri medicale. Pe ușa mincătă de timp și de ploii, scrie simplu „Radiologie“. Dincolo de ea se petrec fapte mult mai complicate. Este serviciul de medicină

nucleară al Spitalului clinic dermatovenerian, cu sediul principal în Bercei. Șeful acestuia, dr. Petre Popescu, slujește ultramoderna disciplină pe care cuceririle Secolului XX au făcut-o posibilă în scopul nobil al vieții omului, de circa 30 de ani. Cine va răsfoi tratatul de „Medicină nucleară“, o importanță sinteză științifică a achizițiilor în domeniu, prima de acest fel apărută în țara noastră, în 1983, sub coordonarea prof. dr. Tibertiu Pop, va înțeli în cadrul vastului capitol „Tratamente cu izotopi“, lucrarea, singulară în economia volumului, ce se referă la „Tratatul leziunilor cutanate“ ce aparține dr. Petre Popescu. Cînd își susținea, acum 11 ani, teza de doctorat cu tema „Radioterapia cu radiații moi în bolile de piele“, prof. dr. Longhin o aprecia drept „o lucrare de o valoare particulară ce constituie un document esențial în roentgenterapia dermatologică“, iar prof. dr. C. Butnaru ca oferînd „soluții originale de aplicare a radioterapiei în afecțiunile cutanate“, ca prof. dr. A. Dimitrescu să sublinieze că „pentru prima oară în țara noastră este realizată o lucrare privind folosirea radiațiilor moi ale tubului cu fereastră de beriliu și ilustrînd ultimile noutăți pe plan mondial, lucrare care arată experiența autorului pe un număr de 872 cazuri cu rezultate dintre cele mai bune“. Doctorul Petre Popescu a avut întotdeauna vocația noului, a căutării, a drumurilor nebătăto-

rite, opțiuni ce i se par intrinsece, fundamentale, profesiei de medic, indiferent de specialitatea ce și-o alege. Specializîndu-se în medicina nucleară, în aplicațiile acesteia la domeniul bolilor de piele, a învățat cu rivnă și cu pasiune nu numai disciplina ce deschidea orizonturi nebănuite, ispititoare și fascinante teraputicii moderne, dar și fizica atomică și chiar chimie nucleară. Astfel, se face să fie, nu odată, pionier în puține aplicații la terapeutica dermatologică, obținînd vîndicări importante, precum și procedee care au intrat în practica medicală curentă. Numeroase titluri de lucrări și comunicări științifice, pe care le-a publicat ori susținut în reuniuni de specialitate în țară și peste hotare, exprimă o paletă de cercetări și aplicații a radiațiilor moi, filtrate, a metodei originale a terloröntgenterapiei cu voltaj scăzut în multiple afecțiuni cu componentă dermică, mai ales acolo unde tratamentele clasice, medicamentose nu dau rezultatele așteptate. În Zona Zoster, în arteritele membrilor inferioare la diabetici, în boala Kaposi, în lichenul plan, în calcinoza generalizată, în epitelioame, melanoame maligne și benigne, reticuloze, în aceeași cheloïdiană... O experiență personală remarcabilă deține, mai cu seamă, în tratamentul angioamelor, acele pete roșii sau violacee de natură congenitală ce provoacă atîtea suferințe psihice acelor care se nasc cu ele. Din 1971, cînd le-a abordat prin radioterapia cu izotopi radioactivi beta, și pînă în pre-

zent, cînd și-a perfecționat metoda, utilizînd o gamă mai largă de izotopi, a ajuns să vîndice ori să amelioreze un număr de peste 1 656 de persoane din întreaga țară, în majoritate copii. Ca specialist într-o ramură în care oncologia și-a pus mari speranțe, nu putea să rămînă în afara bătăliei împotriva cancerului pe care îl socotește „o boală foarte curabilă, cînd știința și norocul ne ajută să-l descoperim cît mai curînd“. S-a alăturat doctorul Ioan Mogoș, cunoscînd la fel de bine ca acesta marile posibilități ale tomografiei în depistarea cît mai precoce și în urmărirea evoluției, ca și a răspunsului la tratament, a bolii neoplazice. Au colaborat împreună, au elaborat împreună și au prezentat la simpoziune, colocvii și congrese naționale și internaționale, utilizarea acestei noi descoperiri pentru interceptarea unor procese patologice din organism prin înregistrarea energiei în infraroșu emise de corpul uman. Cu alte cuvinte, prin măsurarea diferitelor puncte de temperatură ale organismului. La cel de al XIV-lea Congres internațional de dermatologie de la Padova, Italia, din 1972, a trezit un viu interes lucrarea grupului de medici români I. Mogoș, P. Popescu, Al. Dumitrescu, privind aplicațiile termografiei în depistarea și urmărirea post-terapeutică a melanoamelor maligne. A deschis larg porțile serviciului său — încrezător în gîndirea originală a școlii noastre de medicină și a școlii noastre ingineresti — unui aparat de termografie de concepție Mogoș, atunci cînd nu

era îmbrățișat de prea mulți specialiști, atunci cînd nu arăta la nivelul tehnic la care a fost prezentat recent, în cadrul Tîrgului Internațional București. Cu un astfel de Biotermod-analizor românesc de tip BT 3, lucrează actualmente în cadrul Policlinicii cu plată din Șos. Pantelimon 292, prima policlinică de acest gen din țară dotată cu un astfel de aparat, unde efectuează zilnic numeroase examinări termografice pentru o serie întregă de afecțiuni. Procedeu, total nedureros și fără nici o consecință imediată ori tardivă asupra organismului, care poate fi efectuat și la cererea bolnavului, nu neapărat cu recomandare medicală, a putut ajuta la timp, un mare număr de oameni, descoperînd în faze precoce numeroase forme de cancer, în special pe cele de sîn. În cîteva luni a efectuat peste 1 900 termografii.

...Modest și anonim, dr. Petre Popescu este unul dintre acei medici care-și trăiesc profesia la cea mai înaltă intensitate. Tragem astfel ușor, așa cum ne-a rugat, cortina peste acest articol cu vorbe îndestul cîntărite, pentru a nu exagera cu nimic și pentru a nu-l prezenta ca ieșit din comun, lăsîndu-l în frumoasa penumbra a „cemelei obscure“ a medicinei adevărate în care vrea să trăiască, așa cum am făcut cu ușa deteriorată de timp și de ploii de la intrarea în clădirea mică, modestă, din Calea Șerban Vodă, pe care scrie simplu „Radiologie“.

CICI IORDACHE-ADAM ■



# Uneltele agricole, o problemă doar de sezon?

În multe, dacă nu chiar în toate colțurile țării, peisajul comerțului nostru s-a îmbogățit în anii din urmă cu o serie de magazine, magazine specifice, până nu de mult, doar zonelor rurale. Este vorba de magazinele sau secțiile de unelte agricole, răspuns dat de comerț unei indicații clare a unei politici de valorificare a fiecărei palme de pământ și a cerințelor izvorite din acest imperativ. Magazinele specializate în desfacerea unor asemenea produse menite să vină în ajutorul fiecărei gospodării, de la munte și șes, de la sat și oraș, au sporit ca număr, s-au îmbogățit de la an la an, sortimentele prezentate au de-

venit din ce în ce mai diverse. Cumpărătorii, la rindul lor, au sporit tot mai mult ca număr, iar experiența pe care au căpătat-o în munca pământului i-a făcut din ce în ce mai exigenți. Sînt, încă, din această pricină, o serie de insatisfacții care țin, fie de lipsa unui produs sau al altuia, fie de calitatea care uneori lasă de dorit — a uneltelor sau sculelor agricole.

La o serie de astfel de neajunsuri se referă o serie de scrisori venite la redacție din mai multe colțuri ale țării, scrisori care au și inspirat ancheta realizată în această pagină de revistă.

## Definiții, din păcate, posibile — de ce?

Am pornit în raldul nostru, cum era și firesc, mai întâi pe drumul pe care-l face cumpărătorul, adică spre magazin. Am vizitat câteva asemenea magazine specializate în desfacerea uneltelor agricole, unități ale comerțului de stat și ale cooperativei de consum din județele Hunedoara, Gorj, Vlcea, precum și din capitală. În ceea ce privește unitățile din zona de deal și de munte, abundența de produse părea că ne-a pus, de la bun început, în fața unui fapt cert: preocuparea pentru ca astfel de magazine să nu sufere din punct de vedere sortimental. Cu toate acestea, s-ar putea alcătui, totuși, o listă a mărfurilor deficitare: coase, furci, joagăre, pinze bonfaiere, pile de ferăstrău, felinare, folie de poliolenă, îngrășăminte chimice. La magazinul Ferometal din Petroșani, șefa unității, Ana Velcioc se întreabă de ce este nevoită să vindă caielele „drămuțit”, cînd este o cerere atât de mare. Reprezentantii unităților de desfacere a uneltelor și utilajelor agricole se mai întreabă, dînd glas întrebării consumatorilor, de ce robotul electric de uz gospodăresc, produs de „Electromotorul” Timișoara, atît de bine proiectat, bine realizat și foarte solicitat este o raritate în magazin. Apoi, de ce nu se scot pe piață căruțe ușoare, de munte, pe pneuri? Dar butoalele, cu ele ce se va întimpla știindu-se că dogarii au cam dispărut?

În ceea ce privește capitala, trecerea chiar și rapidă printr-un magazin de specialitate — cel din Șos. Ștefan cel Mare nr. 41 — ne lămurește că aici se găsesc unelte agricole de care are omul nevoie. O singură observație are vânzătorul Gheorghe Dănescu: asupra calității unora dintre produse, pe care ni le și prezintă, unelte pentru care gazda noastră are chiar definiții proprii. Cozile de lopată sînt „un fel de șerpi sau cobilașe” (forma lor, într-adevăr așa ceva îți și sugerează) foarfeca de oi este, nu de tuns, ci „de chinuț” animalul, neascuțit și cu virtuțile întoarse cum se prezintă, cazmaua forjată „un pietrol”, a cauza risipei de material din care a fost alcătuită. „Vine omul, se uită la ele, le sucește le învîrtește și întreabă: De ce le mai fac, dacă nu le fac ca lumea.” Cine sînt producătorii? Vânzătorul ridică din umeri: „Pesemne le-a fost rușine să mai lipescă o etichetă, așa că nu vâ pot spune.”

## Cite unelte agricole avem?

Întrebarea a fost adresată „Direcției comerciale pentru mărfuri metalo-chimice” din cadrul Ministerului Comerțului Interior, iar răspunsul ne-a fost oferit de Mariana Marinescu, șef de serviciu.

— Nomenclatorul prevăzut în Ordinul 8/1983 al primului mi-

nistru al guvernului R.S.R. s-a stabilit de către principalii beneficiari — Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, CENTROCOOP și Ministerul Comerțului Interior, în colaborare cu producătorii. A fost organizată o expoziție cu produsele destinate uzului agricol la care au fost consultați specialiștii din toate zonele țării. În urma vizitelor făcute de conducerea superioară de partid s-a definitivat nomenclatorul utilajelor, uneltelor și sculelor de uz agricol și gospodăresc pe utilități și furnizori. Pentru lucrările solului și semănăturii sînt 26 de produse, pentru întreținerea culturilor 19, pentru recoltare și transport 30 de produse, iar la capitolul „produse diverse” sînt înscrise 61 de produse, sortimentala depășind numărul de 300.

— Producătoare este, în bună parte, industria republicană. Ce ar putea prelua industria mică?

— Au fost lansate comenzi și la unitățile micii industriei, a fost transmis un nomenclator de produse care interesează fondul pieții, dar preluarea producției unor articole de către industria mică este legată de unele elemente restrictive, cum ar fi calitatea materiei prime utilizate, sau nivelul productivității muncii, cu influențe asupra prețului cu amănuntul obținut.

— Care ar fi produsele deficitare? Vă propunem să luăm în atenție anul 1985.

Nu sînt multe, dar constituie pentru noi o preocupare. La furcile forjate produse de „Laminorul” Brăila există o restanță la livrări, pe 10 luni ale anului, de 24 la sută, la pinzele ferăstrăurilor pentru metal fabricate de I.U.S. Brașov restanța este de 12 la sută, felinare de vînt — producător „Metaloglobus” București, au înregistrat o restanță la livrări de 53,3 la sută. I.U.P.S. Sibiu nu și-a acoperit, deasemenea, cererile la o serie de produse, cum ar fi pinze panglică pentru ferăstrău, pinză încordată pentru ferăstrău, pinze joagăre, motoferăstrău tip „Rezetat”.

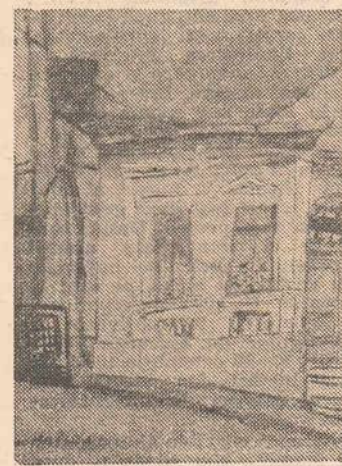
## Pe urmele etichetelor

Așa cum am presupus, la I.C.R.M. București dăm și de etichetele pe care nu le-am găsit, cum ar fi fost normal, în magazine, ele purtînd, desigur numele furnizorilor. Ni se confirmă faptul că mai este de discutat în privința calității. „De multe ori oferim clienților niște produse cu inima strînsă”, declară tovarășul director adjunct Ion Dumitrache. Economistul Anca Turcan se ocupă de uneltelor agricole de mulți ani, așa încît, ne spune fără să stea pe gînduri, că foarfeca de oi este produsă de I.P.P.S. Carei, cazmaua forjată poartă marca „Metalurgica” Aiud, cozile de coasă sînt ale „AGROCOOP”-ului Odorheiu Secuiesc. Săpăligile sînt produse de „Precizia” București, care nu face față tuturor cererilor din țară. În mod special,

cei de la I.C.R.M. țin să scoată în evidență lucrările de bună calitate executate de întreprinderea „11 Iunie” Galați, înaltul nivel tehnic la care au ajuns motocosoarele de la „Metalica” București și motocultoarele produse de „Electrometal” Timișoara. Și aici sînt, însă, probleme cu piesele de schimb.

## Marile eforturi ale industriei mici

Dacă la Ministerul Comerțului Interior am înțeles că nomenclatorul va fi permanent supus unor îmbunătățiri, la CENTROCOOP am aflat și modalitățile în care această permanentă preocupare va prinde viață. În ceea ce-i privește, s-a întocmit un nomenclator pornindu-se de la cel de bază, în funcție de utilitățile în detaliu. Afîindu-se mal mult ca alții în contact direct cu cei care folosesc aceste unelte



și utilaje agricole — în ultimă instanță judecătorul cel mai exigent — cel de la CENTROCOOP și-au subîmpărțit nomenclatorul în 8 grupe, unele dintre aceste grupe neapărînd în nomenclatorul de bază.

Din discutiile purtate cu Dumitru Ciobanu, șeful serviciului tehnic, și Adina Dumitrescu, responsabilă cu programul de unelte agricole, ambii din partea „Centralei de producție, prestări și construcții” din cadrul CENTROCOOP-ului, reiese grija, efortul depus de industria mică de a se alinia cerințelor privind uneltelor și utilajelor agricole.

La această oră, aflăm, nu sînt pregătiți să prela de la industria republicană utilajele și uneltelor realizate pe baza unui tratament termic și nici pe cele forjate. În rest, se simt capabili să facă față solicitărilor. Dacă în urmă cu trei ani porniseră la drum cu 17 sortimente, astăzi au ajuns la 68, deși în nomenclator nu au fost prinși decât cu 31 de produse. De multe ori, noutatea le aparține și, încă un lucru demn de reținut, e ținută sub observație situația concretă a unor produse puse sub semnul întrebării. Sînt dovezi că industria mică este conștientă de rolul pe care va trebui să-l

joace, prin preluarea unor produse de la industria republicană, în realizarea viitoarelor unelte și utilaje agricole.

## Necazurile unui producător

La întreprinderea bucureșteană „Metalica” sîntem întîmpinați de inginerul șef Dumitru Rusu, cu vădită bucurie. „Istoria” evoluției unui utilaj agricol de mare utilitate oricărei gospodării agricole, — e vorba de motocosoare — e destul de cunoscută. Ea a apărut într-o primă variantă, cu o viteză (3,5 km pe oră); a fost creată și varianta a doua, cu două viteze (5 km pe oră), iar mai nou, a fost conceput și cel de-al treilea tip de motocosoare, cu trei viteze, ajungînd la 15 km pe oră. Cea din urmă prezintă avantaje considerabile nu numai din punct de vedere al vitezei, ci și datorită dotării cu o gamă de anexe care să-i permită să fie funcționabilă pe tot parcursul anului. Se ară, apoi cu freza se prelucrează solul, cu prășitoarea se prășește, ferăstrăul taie lemnele și așa mai departe. A crescut, deci, valoarea de întreținere a produsului. În plus, e superioară din punct de vedere constructiv, în sensul că i-a fost adaptat un dispozitiv care dă posibilitatea cuplării mult mai rapide a anexelor. Care e necazul?

— Întîmpinăm greutăți în obținerea prețului pentru acest tip de motocosoare din partea M.C.I., care tergiversează în mod nejustificat aprobarea acestui preț. E gata de un an și jumătate și stă în magazie. Recent, la TIB'85 a. avut mare succes, o serie de firme străine s-au interesat de ea, au apreciat-o și sînt gata s-o cumpere. De la populație primim o serie de solicitări pe care nu le putem satisface. Ar fi necesar mai multă receptivitate în rezolvarea problemelor legate de preț.

În plus, întreprinderea „Metalica” ar dori să se rezolve problemele legate de piesele de schimb — este pregătită să le facă ea însăși, cu condiția să se facă toate comenzile necesare din timp — comenzi ferme, prezentate de M.C.I. și CENTROCOOP cu un an înainte — după cum se preocupă de rezolvarea problemei stațiilor de service pentru produsul pe care-l execută. Din punctul lor de vedere, sînt gata să asigure cursuri de calificare, pentru toate zonele țării.

Să adăugăm și faptul că se mai întîlnesc încă locuri în care nu se repartizează, conform legii, cota de benzină necesară funcționării acestuia extrem de necesar utilaj agricol.

## Repartizare cu ochii închiși

Nomenclatorul minimal obligatoriu prezintă uneori produsul în funcție de zonă (munte sau șes), dar, de cele mai multe ori,

il include într-o singură categorie: săpăligi, diferite cazmale diferite, greble din fier curățite etc. Ce înseamnă acest lucru? Cei care fac contractările trebuie să cunoască nu numai nomenclatorul, ci și specificul produselor prezentate. Șefa magazinului Ferometal din Petroșani, Ana Velcioc, unitate aprovizionată prin I.C.R.M. Hunedoara sesiza, printre altele, tocmai o astfel de reparatură facută cu ochii închiși. Vine cu un banal exemplu: cozile pentru coase primite aici nu sînt folosite în zonă. De căutat, sînt căutate, vine omul, le vede și pleacă nemulțumit spre piața liberă, unde particularul, și el din zoră, știe exact ce vrea țaranul de la deal și munte, i le face exact cum îi trebuie, dar îi ia un preț, de 5—6 ori mai mare. Faptul dovedește, ni s-a spus, că unele I.C.R.M.-uri nu-și fac probleme cu cerințele zonei, reprezentanții lor urmîrind la contractări ca în magazinele din subordine să nu lipsească produsul „X” și nu un anumit tip din acel produs. Chiar și în cazuri mai fericite, precum la I.C.S.M.I. Rm. Vlcea, unitate care înglobează în activitatea sa munca a 3 întreprinderi — I.C.R.T.I., I.C.R.M. și I.C.S.M.I., în cadrul căreia este urmărită întreaga filieră a uneltelor agricole, pină la beneficiar, chiar și aici, deci, se semnalau cazuri de acest fel. Solicită și tractează semănători și prășitoare pentru două rînduri — singurele folosite în zonele de deal și munte. Ii se trimite din cele pentru 18 rînduri, cu care nu au ce face.

Din constatările economistei Anca Turcanu de la I.C.R.M. București, rezultă că în zona capitalei și a împrejurimilor — zonă, de grădîrit — se cer mult lopețile, cazmalele și plugurile de vie. Uneltelor agricole de coastă nu sînt prea căutate aici, așa că, se fac preluări între I.C.R.M.-uri. E o soluție, dar ea nu rezolvă problema.

## Concluzii

Înteleapta vorbă românească zice că trebuie să-ți faci vara sanie și iarna căruță, iar acum, așa cum țaranul își pregătește ogorul recoltei viitoare, este de datoria industriei de a asigura gospodăriilor țărănești uneltelor de care au nevoie atunci cînd va da, din nou, colțul ierbil.

Fără doar și poate, nomenclatorul stabilit inițial s-a dovedit bine pus la punct. Relațiile interlocourilor ne-au dovedit și preocuparea constantă de îmbogățire a lui. Numai că nimănui nu-i este suficient să știe că o uneltă de care are mare trebuință există teoretic, în paginile unui nomenclator, dar de găsit în vreun magazin, nici vorbă nu poate să fie. Să nu uităm, apoi, faptul că beneficiarii cer îmbunătățirea calității multora dintre produsele existente pe piață. Folosirea fiecărei palme de pământ, interesează în egală măsură omul de la sat și pe cel de la oraș. În condițiile acestea, industria, republicană sau cea mică, trebuie să privească acel nomenclator existent, nu doar ca pe o listă de produse care s-ar putea fabrica, ci ca pe o sarcină de stringentă actualitate. Dacă, precum înteleapta vorbă românească ne învață, gîndim în iarna asta la trăinicia căruței pentru vara viitoare, atunci, sigur, în vara ce va veni, drumul va fi mai lin, iar recoltele, mai bogate.

Pagină realizată de  
GEORGETA ȘTEFANESCU  
LIANA MOLNAR

## Degetuțele lui Vlad Tepeș

O nouă categorie de obiecte artizanale pare să ciștige teren — figurina istorică. În concepția celor care le-au lansat pe piață Cooperativa „Artă Crișana” din Oradea, figurina istorică este o păpușică de vreo 15 centimetri înălțime, îmbrăcată în costum de epocă, format din mantii cu paiețe, căciuli cu pompon, dula-me și rochii cu firețuri. Figurinele de sex bărbătesc poartă de regulă săbii încovoiate. Unele din ele și-au făcut intrarea în lume sub denumirea de personaj din secolul XIV, XV... Ideea apariției lor pare a fi pornit de la costumul care folosește cu ingeniozitate deșeurile textile și de piele rămase de la diverse croieli. Contra sumei de 150 lei, poți achiziționa o figurină istorică a cărei execuție a necesitat, s-o recunoaștem, o îndemînare care ar fi putut fi pusă în slujba unei cauze mai bune. Păpu-

șile, ambalate în cutii transparente, sînt tocmai bune de pus într-o vitrină cu bibelouri, obiecte ce se dovedește durabil.

Figurinele, ne asigură Mariana Alecu, gestinara magazinului Artizanat, Obiecte de artă populară din Bd. Magheru 3—5, au căutare și ajută la realizarea planului. Din 1 000 bucăți, dînsa a vîndut pînă acum 950. Sînt făcute cu îngrijire, spune tovarășa Alecu și ne sfătuiește să ne uităm la degetuțele lor care denotă migală. Figura lor nu ne spune nimic? Fetița dumnaei, elevă în clasele mici, le-a recunoscut în cartea de istorie. Oamenii bătrîni, care au făcut războiul, le admiră și le cumpără, este un ultim argument în favoarea lor.

Dacă s-ar fi mulțumit să-și păstreze anonimul, ar fi fost în nota obișnuită a unor asemenea manufacturi. Stînjinoare

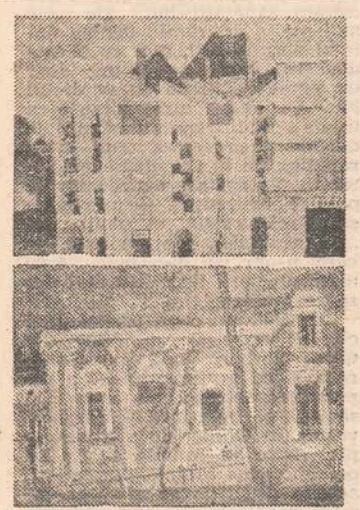
și lipsită de simțul măsurii este prezența filierii fabricare-desfacere de a merge mai departe. Din cele 9 tipuri existente în magazin, trei au pretenția, nici mai mult nici mai puțin, de portrete istorice: Vlad Tepeș, Ștefan cel Mare și Maria de Mangop. Poartă pe cap coroană, au adică însemnele clare ale unor personalități, nu ale unor personaje și s-au depus eforturi pentru ca să semene cu reprezentarea noastră despre ele. Vlad Tepeș are o mustață răsucită în sus, care nu aduce cu cea bine cunoscută nouă, și o expresie de un diabolism înconfundabil. Pentru Ștefan cel Mare a fost aleasă o păpușică ceva mai scundă. Maria de Mangop nu are semnamente particulare. Ar fi putut foarte bine să fie Doamna Stanca, de exemplu, dar eticheta lipită de fundul cutiei lămurește eventuala confuzie.

Cînd capătă un nume, figurinele istorice intră în zona prostului gust. Cum se poate împăca statua lui Ștefan cel

Mare de la Suceava sau eroul piesei lui Delavrancea cu păpușica din plastic care poartă fără complexe numele marelui domn al Moldovei? Marilor eroi ai istoriei noastre li s-au ridicat monumente întipărite în mintea generațiilor. Ne ajung acestea. Era o vreme cînd Coloana Înfîntă a lui Brîncuși, din poliștiren, cutii de carton, ciocolată sau zahăr candel, era prezentă în mai toate vitrinele cofetărilor și magazinelor de tot felul. Să nu lăsăm să prolifereze ideile și inițiativele meșteșugărești-comerciale pe seama strămoșilor, a căror imagini trebuie, din dragoste și respect, așezate lângă icoane și nu în vitrinele cu bibelouri.

Nu ne îndoim de buna credință și dragostea pentru istoria patriei a celor care au realizat aceste figurine istorice, ci doar de ideea de a încerca să ilustreze istoria cu mijloace atît de perisabile și de nelocul lor.

OPREA GEORGESCU



Reproduceri după lucrări ale pictorului DAN HATMANU



Momentul întemeierii unei familii este, fără doar și poate, unic în viața omului. Ziua căsătoriei e gândită, planuită, pregătită, nu doar de cei doi „în cauză”, ci de părinți, rude, prieteni, de toți cei apropiați. Mireasa se vrea „cea mai frumoasă mireasă”, părinții sint cei mai fericiți părinți, mirele e cel mai emoționat mire și toată lumea vrea ca, vorba aceea, să fie „o nuntă ca-n povești”. De treaba asta, se ocupă frecvent unitățile noastre de alimentație publică ale IAPL-ului în cazul de față la modul concret. Este firesc să apelezi la serviciile unor oameni plătiți pentru asta, iar ei să aibă grijă de tot ce e nevoie pentru ca oaspeții să se simtă cât mai bine.

Dacă, omu-i fericit, nu mai stă întodeauna la socoteală și la tocmeală, și își zice, „unde a mers mia, merge și suta”. Numai că, echipa de control a oamenilor muncii apărând legea și deci interesul omului gîndeste altfel, adică, de ce să mai fie locuri în care să mai meargă și suta unde au mers miile, iar socotelele, dacă fericiții meseni nu mai stau să le facă la amănunt, apoi, trebuie să le facă cineva. Așa că, într-o zi, în care încă de dimineață începi să vezi pe străzile orașului mașini împodobite cu flori, ba chiar înzorzonate cu panglicuțe și, nu de puține ori plimbînd pe capotă, prin traficul rutier, înțepenia „păpușă mireasă” de un gust îndoielnic, într-o asemenea zi deci, o echipă de control a oamenilor muncii din partea Comisiei municipiului București, a apărut, „musafir” neanunțat, e adevărat, în câteva restaurante bucureștene, unde se desfășurau asemenea mese festive.

La restaurantul „Lujerul”, din Bd. Păcii nr. 1, părea a fi „o zi a controalelor”, după cum aveam să aflăm de la șeful de unitate, Vasile Gheorghe, pe care-l găisem zîmbitor, ca omul ce se vrea gazdă bună, dar, mai ales, se știe cu cegetul curat. Pe un fundal muzical liniștitor de „Te-am iubit frumoasă Zaraza” ni se prezintă și nouă contractul încheiat de beneficiar cu unitatea, contract semnat de conducerea I.A.P.L. — Cotroceni, meniul orientativ și cel definitiv întocmit de cele două părți — meniul pe care-l găsim reproduș întocmai, de pe hirtie la bucătărie, fie în farfurii, fie în oale sau crătii. Alexandru Bradu și Gheorghe Cosma, reprezentanții comisiei de control, cîntăresc prin sondaj cîteva furfurii cu gustările gata pregătite, gramajele corespund, iar rețetele par a fi respectate după gustul delicioaselor chiftele, „ca la mama acasă”. Între timp, îmi aunc ochii prin bucătărie, totul strălucește de curățenie, n-aș putea reproșa decît umbra de breton a unei foarte tinere fete aplecate peste un platou, fata îmi simte privirea și cu un gest vinovat își ascunde repede părul sub bonetă. Mai remarc și o mașinărie ciudată pe care sint așezate cîteva bucăți de carne. Cum nu mai văzusem așa ceva, întreb ce este. „O frip-

toză — mi se răspunde. Ne-am gîndit la un consum mai redus de gaze. În plus, fripturile sint mai bine pătrunse și nu se ard chiar dacă le lăsăm mai mult, pentru a le servi mereu fierbinți!”

Atmosfera nu se prea încălzise, era și destul de devreme, o parte din invitați abia soseau. Fericită pereche dansa, nu aveau ochi decît unul pentru celălalt și am tras nădejdea că nici nu prea aud melodia pentru că textul n-avea darul să-i facă fericiți. „Nu mă uita / Cînd altă dragoste vei întâlni / Și ne vom despărți / Nu mă uita”.

Cu speranța că se va trece la un repertoriu mai optimist, mai „în ton” cu evenimentul și cu siguranța că fericiții nuntași s-au oprit în alegerea lor la o gazdă bună, am pornit spre un alt loc de petrecere, de bună dispoziție, datorate aceluiași eveniment: nunta.

Că era nuntă la restaurantul „Pajura”, n-am avut nici o îndoială. „Ionel, Ionelule, nu mai bea băiatule...” părea destinat nu doar nuntașilor, ci și locatarilor blocurilor învecinate. Ne-am dat seama deci, vorba altui cîntec că „e nuntă-n cartier”, așa că am intrat și noi în restaurant. Știind că nu sintem așteptați, aproape că ne sperie acordeonistul care-l lasă baltă pe „Ionel” și se repede la noi. Se dovedește, însă, o persoană pașnică, vrea să ne zică la venire un „Mulți ani trăiască”. Pe semne n-avem aer de nuntași, căci, după o privire critică și două acorduri, își strînge cu un sunet jalnic burdul acordeonului, ne întoarce spatele și se întoarce lingă solista care continuă cu sfaturile ei către Ionel. Încercăm să comunicăm între noi, e imposibil și-mi amintesc de gluma aceea: „Hai, spuneți repede ce aveți de spus, cit are orchestra pauză”. Pînă la pauză, probabil că mai este, așa că privim în jur. Sint „fascinat” de desăvîrșitul prost gust cu care este îmbrăcată solista: romburi, steluțe, sorci etc. toate brodate în fir aurii pe o rochie lungă, de catifea, potrivindu-se ca nuca-n perete cu puloverul pe git cu care au fost asortate. Constatăm că un ospătar nu poate fi recunoscut — avînd în vedere că poartă o bluză în dungii viu colorate — decît după tava de pahare pe care o ține în mînă. Ba, chiar am putea comite gafa de a confunda personalul cu nuntașii, nimeni nu poartă ecuson.

Ne decidem să pătrundem în „oficiul” restaurantului. Cuvîntul „control” face, ca prin minune gol în jurul nostru. Rămăși singuri, ne uităm unul la altul și la labirintul de coridoare, neștiind pe care s-o apucăm. Ne-am putea orienta doar după

„Planul de alarmă și evacuare” expus. Între timp, solista și-a recăpătat glasul, așa că, deși ne despart niște ziduri, o aud de parcă mi-ar vorbi în ureche: „Stimați nuntași, domnul ginerică, domnișoara mireasă, nunul și nuna sint invitați la Nunească”. Încep deodată niște chiuituri puternice: Hi, hi, hiiii... Și solista: „Ce mai soare luminos / Ce mai ginere frumos / Ce mai lună luminoasă / Ce mai mireasă frumoasă” și iar, Hi, hi, hiiii... Mă întorc în restaurant. Nuntașii bat pasul pe loc, majoritatea au figurii încruntate. Pe lingă mine zboară un scurt dialog, între două ospătări: „Mă due să mai aduc sarmale” zice una. „Lasă-le dracu’ de sarmale, c-a venit controlul” răspunde alta. Vestea a regrupat forțele personalului, cu șeful de unitate în frunte. Parcă se bate și aici pasul pe loc, așa că, se trece la cîntărit. În acte apar 10,5 kg. file de porc. Pe cîntar nu sint decît 6,5 kg. Și restul? „Le-am dat” bolborosește bufetiiera Maria Ioniță. „Cui le-ai dat?” ne-o ia înainte, sincer uimit, șeful de unitate Alexandru Anghel. „La colegi, cu 127

control nu există nici ele, țînuta personalului, ca și aspectul încăperilor lasă de dorit. Cit despre lipsă, nu mai poate fi vorba „la gramaj”, ci la kilogram. Constatăm cu surprindere că Alexandru Anghel, nu cunoaște bine nici adresa unității pe care o conduce. „Azi e 23 noiembrie și eu sint aici de 7 zile. Și nunta asta a fost aranjată de fostul șef de unitate. Nu vin cu scuze, sint și eu vinovat că am preluat totul cum am găsit. Acum, trag ponoasele”. De, vorba romanțel care străbate languros prin cei mai strășnici pereți... „c-am iubit pe cine nu m-a meritat...”

Dacă la restaurantul Pajura „ne-am delectat” cu un repertoriu muzical variat, pe care, s-o recunoaștem. I-am fi dorit interpretat vorba cîntecului, mai „Piano, pianissimo”, la restaurantul „Pasaj-Obor” am avut parte de plimbări. Însoțitoare, șefa de unitate Maria Manciu. Plimbarea asta, nu era ea „organizată” așa, fără scop, avea menirea să ne amețească. Și, într-o primă fază, a și reușit. De ce să suspectezi femeia de la început, să crezi în cuvîntul ei, cînd îți spune că farfuriile

cu friptură cărora am fi dorit să le verificăm gramajul, nu-s încă gata? Ne-a luat, ne-a plimbat, ne-a invitat „să bem ceva” pînă-s gata fripturile, stăm jos: „Să ne stea peștorii” ride șefa de unitate. La refuzul nostru de a servi ceva, dă să se supere: „Hai, zău, că și la mine acasă dacă veneați, tot vă tratam”. Deocamdată, îi explicăm nu sintem la dumneai acasă, ci într-o unitate a comerțului

# NUNTA CU... dar

de lei kilogramul”. „Și bonul de marcaj?” „Nu am”. Nu era carnea destinată oaspeților de la nuntă? Ba da!

Gustăm o chifteleuță și o mică bucățică dînt-o sarmăluță. Încep să înțeleg tristețea de pe fața nuntașilor! Mi-e greu să înghit, aș prefera să fiu pusă să număr boabele de orez din sarmale — și sint sigură că nu erau cu mult mai puține decît într-un pilaf. Decît să-i spun bucătarului Vasile Gordea, care încearcă să ne convingă că a respectat rețeta, că știu să fac și eu sarmale, prefer să trag cu urechea la tangoul care se cîntă și să-mi amintesc titlul lui: „Degeaba”. După alte întrebări precise și răspunsuri mai puțin precise, începe, pe un fond muzical cu „Lume, lume... soro, lume...” redactarea procesului verbal. Sint multe de scris. Contract pentru masa festivă, încheiat între beneficiar și direcția de la I.A.P.L. Amzei nu există, meniul nu-i decît, cum îl caracterizează Gheorghe Cosma, „o parodie”, însălat la rezeală pe o foaie de hirtie, rețetele nu se respectă, caiet de bani personali, registru unic de

stat, în control, așa că, mai bine să verificăm gramajele. Cu o rezeziune fantastică, farfuriile fuseseră duse la mese. Apucăm să mai punem mîna doar pe bonierul unei ospătări, pe care șefa de unitate o caracterizează „ca pe cea mai cinstită”, fată” a ei. Din punctul de vedere al șefei, despre care ne lămurisem, așa o fi, numai că bonierul arăta cu totul altceva. Pînă la urmă, tot Maria Manciu se supără: „Ați venit în control la mine! Păi, nu puteați să vă duceți în altă parte? La mine clienții e mulțumiți. Să-i chem”. „Nu cu clienții avem noi treabă”, ci cu personalul restaurantului. Și, iar ne „plimbă”: „Mîncați ceva, la mine, mîncarea e bună”. Gustînd dînt-o sarma, îmi zic că, dacă clienții nu văd cît de murdară este cea care le-a făcut, se pot declara mulțumiți, într-adevăr, sarmelele nu-s rele de loc. Nuntașii sint veseli, dansează cu foc, atmosfera e încinsă. De altfel și obrajii șefei de unitate sint suspect de roșii, dar, mai

ales felul în care ne vorbește ni se pare suspect. Îi amintim de fiola de care se tem unii conducători auto, ce culoare crede că ar căpăta fiola aceea? „S-o inverzi” ni se răspunde pe tonul cu care celebrul „cetațean turmentat” se mira c-ar putea mirrosi a gaz. Decizi să nu mai pierdem vreme, o invităm să ne aducă actele. „Vi le aduc”, ne răspunde, dar nu se mișcă. O invităm din nou, ne răspunde iar și tot nu se mișcă. Scena se mai repetă de vreo trei-patru ori, de parcă am filma ceea ce în cinematografie se numesc „duble”. Într-un sfîrșit, se decide foarte senin și cu superioritate: „N-am acte”. De ce? Conducerea I.A.P.L. Bistrița nu prea e de acord cu mesele astea festive și dacă tovarășul director nu e de acord, șefa de unitate nu mai catadicește să-l mai informeze, le face de capul ei, că „se descurcă”. Și dacă tot a fost silită să spună ceea ce zădarnic încercase să ocolească, își dă aramă pe față, cum se spune. Limbașul pe care începe să-l folosescă ne amintește că ne aflăm pe locul unde, o dată era „Gura Oborului”, limbaș care, remarcă unul dintre însoțitorii mei, nu stă bine nici în gura unui bărbat, darămite a unei femei. Considerăm că nu are rost să continuăm dialogul, pînă ce se termină de redactat procesul-verbal are șansa monologului, după care plecăm ca din pușcă, umițiți că un astfel de personaj — și încă femeie — poate fi pus în fruntea unui colectiv.

Sintim cu toții nevoia să ne reamintim că, nu numai în comerț, dar între oameni, în general, există de obicei relații civilizate, de respect reciproc. Dăm de o asemenea atmosferă plăcută la restaurantul „Orizont”. Deși nunta era pe sfîrșite, n-am auzit refrene de genul: „Frunzuliță și-o sipică / Să trăiască ginerică / Bagă mîna-n buzunar / Dă bacșiș la lăutar”.

La restaurantul „Orizont”, ultimul vizitat în seara cu pricina, ordinea și curățenia de la bucătărie și bufet te îndemnau să crezi că nunta abia începe, nu se termină. Șeful de unitate ne prezintă toate actele necesare, inclusiv aprobarea conducerii. Constatăm că am nimerit la o unitate aparținînd de același I.A.P.L. Cotroceni, ca și primul restaurant vizitat, „Lujerul”.

Derulînd firul întîmplărilor zilei, ajungem la concluzia că I.A.P.L.-ul care știe ce se petrece în unitățile pe care le are în subordine — sigur, ne referim numai la cele vizitate de noi — este cel numit „Cotroceni”. În rest, argumentele realității, spun altceva.

Poate — și nu poate, ci sigur, — aceasta este și explicația faptului că, mergînd de la nuntă la nuntă, mai ai ocazia să nimeri și la cite o astfel de nuntă cu... „dar...”

## ONORATĂ INSTANȚA A MORALEI

Cînd pendula din încăperea secretariatului bate ora 7, „operativa” e pe terminate. Începe o nouă zi de muncă pentru cei de la I.D.E.B., de fapt o continuare a nopții care a trecut. S-au revăzut în biroul directorului Dimitrie Ardelean măsurile stabilite, vor fi aplicate întocmai și urmărite cu rigurozitate pentru ca energia electrică pe care o cere capitala să fie împărțită cu cît mai multă chibzuință. Este necesară o repartizare uniformă a consumurilor energetice pe toată durata zilei, reducerea alimentării cu energie în orele de vîrf, adică între 17 și 22, pentru apăsarea cursei de sarcină.

Fiecare dintre noi, ne spune directorul Dimitrie Ardelean, trebuie să fie preocupat să nu depășească consumul planificat pe zi. Pentru consumatorii casnici și micii consumatori, să se rețină faptul că instalațiile sint dimensionate pentru o anumită putere care poate fi absorbită: de la 200 la 400 de wați pentru apartamentele din clădirile vechi și de la 800 la 1000 wați pentru cele noi. Încălcarea instalației simultană peste această sarcină, duce la deteriorări, uneori cu urmări grave — au fost cazuri și de incendii — și la întreruperea alimentării cu energie pînă la ivirea posibilității de intervenție din partea oamenilor noștri. Sint instalații care, în urma supraîncălzirii au suferit deteriorări grave, (coloane de blocuri, tablouri și bransamente) și au necesitat reparații îndelungate. Autoreglarea consumului casnic, reducerea cu 10-12 la sută a consumului în perioada de vîrf de sarcină ar duce la evitarea de-

ranjamentelor și ar face posibilă deasemenea, evitarea intreruperii alimentării cu energie electrică. Sint mii de oameni ai capitalei care au înțeles acest lucru, dar, mai sint, din păcate și din aceea care, nu numai că nu s-au gîndit un moment să se alătore la efortul general pentru economisirea strictă a energiei ei, dimpotrivă, pentru a-și asigura o „baie de lumină” — și încă pe gratis — au recurs la diferite modalități de consum frau-

nu poți să nu-l ai, ce le-a putut trece prin cap, ce modalități au putut găsi unii, de a sustrage energia electrică, sigur, toți avînd speranța, deșartă, că nu vor fi descoperiți. Oare, te întrebii, nu-și puteau folosi „ingeniozitatea” pentru o faptă mai vrednică de laudă? Iată, de pildă Vasile Pop din str. Poeziei nr.14, s-a apucat, pur și simplu să găurească contorul, sustrăgînd, pînă în momentul în care a fost depistat 7102 kilovați/ore, Elena Andrieș,

Vicențiu Mănescu din str. Maria Hagi Moscu nr. 14, pentru sustragerea a 13523 kilovați/ore a fost condamnat la doi ani închisoare. Mircea Dumitrescu din Str. Oradea nr. 62, a fost condamnat pentru prejudiciul de 38 519 lei adus, la 4 ani închisoare, iar Dumitrescu Petra, pentru complicitate, la 1 an închisoare.

Iată, există cazuri, din nefericire, de oameni care se gîndesc cum să sustragă acasă la ei e-

ție exterioară în plină zi, cînd camerele frigorifice nu sint dezghețate la vreme, ceea ce duce la blocarea termostatului, iar frigiderule funcționează chiar și atunci cînd nu au nimic de păstrat în ele. La I.L.F. Bereni, dacă în secretariatul direcției se folosește resoul conectat la rețea în orele de vîrf, portarul nu vede de ce n-ar folosi și el, un asemenea obiect. Cei de la depozitul „Fortuna” aparținînd de același I.L.F., preferă radiatoarele în orele de program, deși sint prevăzuți și cu reșouri, exemplul doar vine „de sus”, de la direcție!

Sint, încă din păcate și asemenea oameni, care fie din neglijență, fie premeditat, iau din acest bun prețios care este energia electrică, fără să se gîndească la eforturile pe care o țară întreagă le depune pentru producerea și economisirea ei. Numai că, glasul opiniei publice este puternic. Nouăzeci la sută din cazurile depistate de întreprinderea noastră se datoresc sesizărilor venite de la oamenii de bine. Opinia publică nu poate suporta asemenea sfidări ale normelor de conduită cetățenească, reacția este promptă, iar cei vinovați, arătați cu degetul. Sintem convinși că într-o asemenea stare de spirit, în care milioane de oameni ai țării luptă pentru economisirea energiei, în interesul economiei naționale, în interesul nostru, al tuturor, asemenea cazuri ca cele prezentate, vor fi din ce în ce mai rare. Opinia publică este mai puternică, ea va învinge.

Pagină realizată de LIANA MOLNAR

# CURENTUL NU SE VEDE, ȘI-AU ZIS EI, PÎNĂ S-AU CURENTAT!

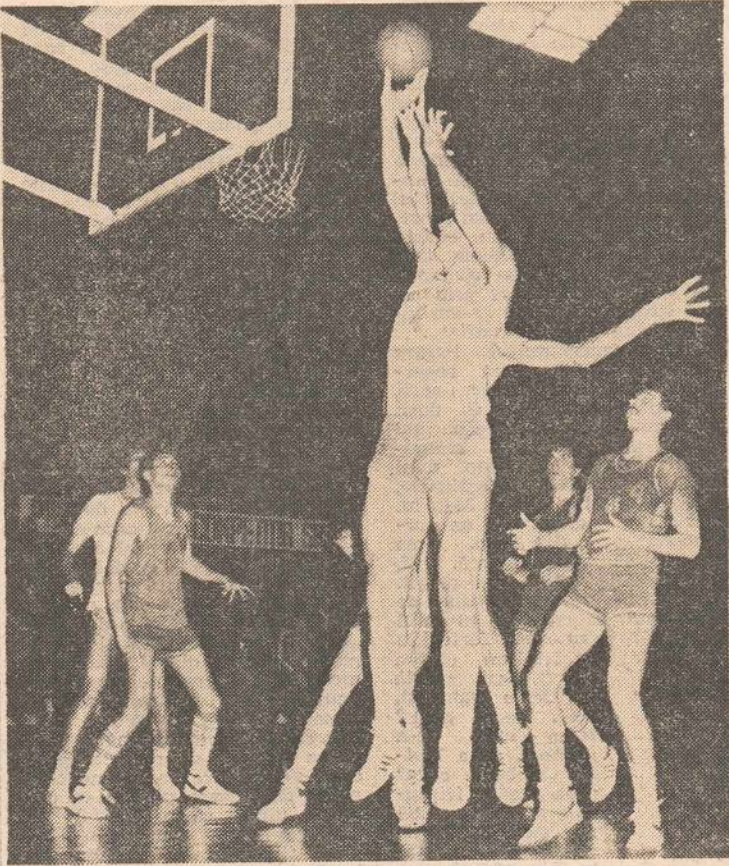
dulos. Pe biroul inginerului Ion Vrînceanu, șeful secției de relații cu consumatorii din municipiul București, se află un maldăr de dosare, fiecare ascunzînd între copertile sale istoria rușinoasă a unor fapte care sfidează orice normă de bun simț civic. Mai încolo, un șir de contoare, multe cu urme de zugrăveli sau de praf, așa cum au fost ridicate din case, dovezile de netăgăduit ale furtului — aici, cum pot fi catalogate, altminteri, asemenea fapte? — din bunul nostru, al tuturor, pe care cu atîta grijă ne străduim să-l drămuim.

Răsfoind cîteva dintre aceste dosare, te minunezi, pe fondul permanent de indignare, pe care

din str. Teofil nr. 56, prin violarea sigiliilor metrologice ale contorului a adus un prejudiciu de 9585 lei, Margaretei Gușeală din str. Lt. Caranda nr. 67, i-a venit o altă „idee”: a intervenit la capacul de borne al contorului și a scos din funcțiune bobina de tensiune a contorului, reușînd să sustragă astfel, nu mai puțin de 32.851 kilovați/ore. Mai sint și alte cazuri de asemenea flagrante furturi de energie, cele mai „banale” fiind cele în care au fost folosite fragmente de rol-film. Este drept ca cei ce comit asemenea fapte reprobabile să și plătească. După faptă și răsplată. Este un furt din avutul obștesc, așa că, autorii suportă consecințele legii.

nergie electrică, după cum, mai există cazuri în care, la locul de muncă se face încă o serioasă risipă, datorită, în primul rînd, neglijenței și nepăsării. La întreprinderea „Steaua Roșie”, marea, majoritate a utilajelor nu au prevăzute, așa cum ar fi normal, limitatoare de mers în gol, ceea ce nu poate duce decît la risipirea inutilă a energiei electrice. I.P.I.P.S. folosește un cuplor electric neomologat, cu randament necorespunzător, precum și mașini de injectat improvizate care, iarăși, duc la consumuri nejustificate de energie. La IAPL Aluniș, preocuparea pentru economisire poate fi considerată ca și inexistentă, din moment ce se folosește ilumina-





## „BASCHETUL NOSTRU A FILOZOFAT PREA MULT!”

— Tovarășe Sorin Satmari scriam nu demult, chiar în această pagină, că în baschet se simte un aer proaspăt, tineresc. Din păcate, rezultatele ne-au confirmat numai parțial, așa e?

— Activitatea baschetului în 1985 are două capite distincte, unul cu plus, celălalt cu minus. Practic, am făcut ceva, sintem mai competitivi ca altădată, dar pină departe mai e mult.

— Ce înțelegeți, mai bine zis ce înțelege secretarul responsabil al F.R.B. prin acest pină departe?

— Virful ierarhiilor internaționale.

— Aha. Iar scuze?

— Seniorii, de pildă, au urcat 12 locuri în Europa, promovind în grupa I valorică, dar n-au izbutit la C.E. din mai, din R.F.G., să se claseze, cum ar fi putut și cum ar fi meritat, între primii 7. Au rămas pe 9, 12 locuri peste ediția anterioară, e drept, dar sub ce speram. Un salt adică, dar nu mulțumitor pe deplin, chiar dacă am avut satisfacția unui lot foarte tinar, cu Iacob, Constantin Viorel și Szabo încă juniori.

— Sint obligat să observ că dintre cuvintele limbii române iubite cu precădere conjuncția adversativă dar!

— Sint nevoit de împrejurări s-o folosesc și în al doilea exemplu: reprezentativa noastră de junioare a ocupat locul 5 la europenele din iulie din Iugoslavia, dar și ea ar fi putut ținti mai sus. A pierdut două meciuri cu U.R.S.S., locul 1, și cu

Italia, locul 2, ambele cind nu mai credeam! Am condus U.R.S.S. la pauză cu 15 puncte, fetele noastre realizind o primă repriză excelentă, iar cu Italia am avut, cu 30 de secunde înainte de final, 4 puncte avans și mingea! A contat foarte mult și absența lui Tünde, cea mai bună jucătoare din lot, care s-a accidentat, ghinionul ghinioanelor, chiar în prezenta meciului cu U.R.S.S.! Cui-mea e că, într-un an bogat și reușit din punct de vedere calendaristic, 39 de partide și numai 4 infringeri, nici o junioară din lot n-a fost indisponibilă, iar la europene, dintr-o dată, au „căzut” 3. Tünde, Dragoș și Barbu, căpitana echipei! Am construit, după cea mai modernă metodologie, o formație competitivă, cu migață, în timp, 2 ani și jumătate, nădăduind să obținem în Iugoslavia cea dintâi medalie europeană din istoria baschetului. Am și fost la un pas de ea, dar, iarăși dar, am ratat-o! Ne consolează, palid însă, faptul că în clasamentul pe 1985 întocmit de F.I.B.A. fetele noastre sint pe poziția 3-4 în Europa, la egalitate, surprinzător, cu echipa Ungariei, pe care am bătut-o, anul acesta, de 4 ori?!

— Merită deci un cuvint de laudă antrenorii Alexandru Moise din Rimnicu Vilcea și Horia Pop din Cluj-Napoca, care au răspuns de lotul de junioare.

— Fără îndoială. Pomenindu-le numele, ați atins, chiar dacă fără voie, o altă problemă „fierbinte” a baschetului, cea a antrenorilor. Socotind că, în ge-

neral, criza baschetului nostru s-a confundat și se mai confundă cu criza antrenorilor, am acordat la nivelul federației o atenție specială formării de cadre tinere, mai aproape de un baschet în viteză, modern. Fără să întorcem, firește, spatele celor mai virstnici. Anul 1985 a confirmat pe cei 2 citați, ca și pe Liviu Călin, de la lotul de juniori, pe Marian Strugaru, de la Voința, căruia i s-a încredințat și reprezentativa de senioare, pe Ion Adrian, pe Octavian Șerban, pe Gheorghe Novac s.a.

— Novac e și antrenorul echipei naționale de băieți, nu?

— Exact. El a colaborat pină nu demult cu Radu Diaconescu, care a renunțat din motive medicale. Novac va lucra în continuare cu Mircea Cimpeanu de la Steaua și cu Dan Berceanu de la I.C.E.D., ultimul și el foarte tinar.

— Numai tineretă este suficientă?

— Mizăm pe antrenori mai puțin marcați de rutină, mai eliberați de canoanele tacticii. De ce? Pentru că mult timp, prea mult timp chiar, baschetul nostru s-a axat pe teorie în dauna practicii. El a filozofat, ca să zic așa, exagerat, acționind mai mult cu creta pe tablă decât cu mingea la coș?! De fapt, fără să mă arăt atoaștiutor, ce înseamnă un baschet modern, competitiv? Să ai jucători înalți și capabili să sară de 80 de ori într-un meci, să se aplece strașnic 40 de minute și să înscrie 7 coșuri din 10. Cu asemenea jucători, dacă-i ai, poți lesne să aplici o tactică sau alta. Dar trebuie, repet, să-i ai, pentru că, dacă începi de la tactică, pui căruța înaintea calilor!

— Bun, și cum faci astfel de jucători?

— Prin muncă serioasă și ritmică, nu prin jumătăți de măsură.

— Semnele sint încurajatoare?

— Sint, dar numai la nivelul a 2-3 secții la băieți și a 2-3 la fete, unde am asigurat și asigurăm, prin pregătire, prin control etc. o atmosferă propice mării performanțe. Baschetul nostru are, azi, o bază de masă mult mai largă, 20 000 de copii au participat la Festivalul național de minibaschet, 40 000, cifrele nu-s umflăte, la „Cosul de aur”, numărul legitimațiilor sporește necoțenit etc., dar creșterea e strict numerică, nu încă și calitativă. Depunem o activitate mai susținută ca altădată, e sigur, dar mai degrabă în „laborator”, la loturi. Or, pină și un jucător de lot stă 4 cincimi din timp la club, unde regimul nu mai e atât de riguros, unde se mai închid ochii, unde se mai trage pe dreapta. Avem de luptat, iată alt aspect, cu automulțumirea.

— Automulțumirea cui?

— A sportivilor însăși, a antrenorilor lor. Nepermis de mulți juniori foarte dotați se plafonează cind ajung la seniori, într-o echipă sau alta de divizie, considerind că nu mai au ce învăța, că știu totul! În loc să progreseze, mă refer la Viorel, la Szabo, chiar la Brăboveanu, ei bat pasul pe loc, ba poate și regresează. Fenomenul e valabil, din păcate, și pentru fete, Misăilă, Jugănar și așa mai departe. Momentul acesta, al trecerii de la juniori la seniori, ne preocupă în mod deosebit tocmai pentru că am constatat că el ne scapă! Aici va

## La peluză

### Poveste

A mai rămas în acest an o singură duminică de fotbal. Mare lucru nu se mai poate petrece. Ce-a fost să fie a fost, ce va să vină trebuie să mai aștepte. Am parcurs o toamnă lungă și blindă. Reușitele pe care le-am dorit n-au venit. Cind era să le avem, ne-am precipitat și ele au plecat aiurea. Așa ne place să ne închipuim și nu poate fi altfel. Nu mai credem în promisiuni, ceea ce ne împiedică să vedem că dacă nu vom fi în Mexic, putem fi pe podiumul cel mai înalt al Europei. Ce joacă astăzi Steaua n-a mai jucat vreodată o altă echipă românească. Prezentul este însă amintirea de mine. Este în firea oamenilor să se bucure de un lucru abia cind nu-l mai au. Cind este amintire.

Iubesc elanul care la Hunedoara a ridicat tribunele în picioare ca să scandeze numele lui Petcu. Sint mai bogat cu o emoție. Înțeleg amărăciunea celor vreo șaizeci de mii de bărbați din Buzău și Bacău și las să cadă

o floare din buchetul învingătorilor pe drumul întoarcerii lor acasă. În fotbal, tristețile ca și bucuriile sint depline în efemeritatea lor. Sint înfrigurarea băiatului care pindește iesirea din stadion a lui Rotariu, noul său idol sportiv, și sint o moleculă din semeția cu care Tească înfruntă ultimul val al destinului într-o zonă a frontului pe care o cunoaște atât de bine. Sint firul alb de pe timpla lui Constantin, ultimul, cel de duminică. Sint limba clopotului din Rogie bătind ora dezamăgirilor, deși știu că nu putea fi altfel, și însoțesc la Buzău pe Bogdan, cel plecat să vadă cu o clipă mai devreme încolind lângă Moraru ghiocelul de primăvară. Sterg cuta de pe fruntea lui Dridea, cel care într-o dimineață a tineretii mele de reporter m-a făcut mai avut cu un sentiment de stimă și știu că pină la primăvară nimic nu-i va putea împodobi lui Alexandrescu veacul de singurătate trăit într-o seară la Roma.

Iubesc fotbalul fiindcă nu mă satur s-ascult săptăminal aceeași poveste a vieții jucată de fiecare dată de alți actori.

NICOLAE CRISTACHE ■

trebui să umblăm mai atent, să găsim soluții.

— Alțeva, tovarășe Satmari, ce-a fost cu acel meci dat pierdut Stelei, „forfait” care a hotărât, în bună măsură, titlul național de seniori? Am auzit tot felul de variante.

— Federația, urmărind respectarea disciplinei organizatorice, a ordinii, n-a făcut altceva decât să aplice litera regulamentului, sancționind pe Steaua pentru că a folosit un jucător, Pinteau, fără forme de legitimară în partida cu Dinamo Oradea. Sigur că, și fără Pinteau, Steaua ar fi câștigat, dar greșala, de care a fost vinovat antrenorul Mihai Nedef, ulterior înlocuit de conducerea clubului militar, a fost greșeală, clară, indiscutabilă, și nici un argument n-a stat în picioare pentru a o trece cu vederea. Am judecat cu regulamentul în mină, așa cum am procedat și cu alte echipe, așa cum vom proceda și în viitor.

— Cu care alte echipe?

— Am retrogradat, de pildă, pe C.S.U. Ploiești, fete, pentru că n-a trecut normele de control instituite de federație. Ca și pe Comerțul Timișoara, băieți, care n-a îndeplinit baremul celor 3 jucători de peste 2 metri.

— Poate că, imi dau cu părerea, normele sint draconice!

— Nici vorbă, ele sint încă modeste și intenționăm să le îngreunăm. Cred că e suficient să amintesc că Radu Diaconescu, la 41 de ani, a realizat peste 80 de puncte, norma fiind de 77! Atunci? Cine vrea să joace baschet în divizia A, să se pregătească în consecință, nu să aștepte favorurile federației! Pentru că, practic, echipele respective au pierdut un an, ele urmind să reintre în 1986 în divizia B, am acordat jucătorilor lor, celor care au cerut,

drept de joc temporar pentru alte cluburi, ca să nu piardă contactul, să rămână în activitate. Ce va fi la anul, vom vedea, dar concesiile nu vom face nimănui!

— Fetele de la „U” Cluj-Napoca s-au calificat în sferturile de finală ale Cupei campionilor europeni, ce ne puteți spune despre ele?

— Întarea lor între primele 8 formații ale Europei, și meritul antrenorului Nicolae Martiș, e o altă dovadă că baschetul nostru se găsește în ascensiune. „Tungsram” Budapesta a fost, să nu uităm, semifinalistă în 1984, dar ea, deși în teren cu Bocsay, cotată cea mai bună jucătoare de pe continent, a pierdut categoric returul, Magda Jerebie câștigind net duelul cu Bocsay.

— Jerebie a marcat 20 de coșuri, nu?

— 45 de puncte.

— Bravo ei! Tovarășe Satmari, și cu asta am încheiat, nu înainte de a vă felicita pentru alegerea dumneavoastră în Comisia de organizări internaționale a F.I.B.A., ce trebuie să așteptăm de la baschetul românesc în 1986?

— Există toate premisele ca el să continue să crească, naționala de junioare, de exemplu, avind datoria să devină o superechipă a la vârsta senioratului. Va trebui însă ca noi, cei din aria acestei discipline, să punem mai mult suflet și să transpirăm mai mult. Altfel nu se poate și rămânem, ca și pină acum, în stadiul unor promisiuni mereu aminate. Sintem pe un drum bun, îndrăznesc să afirm, iar scurtarea lui, spre virful piramidei internaționale depinde numai de noi, de rivna și pasiunea noastră.

— Aveți dreptate. Vă mulțumesc.

ODVIDIU IOANIȚOIA ■

## Serial Flacăra

de cursă lungă își are gândurile lui. El luată cu kilometrii, secunde și gândurile care îl frământă.

Sint o fire veselă, prietenoasă. Mă acomodez ușor cu orice, masă, mijloc de transport, hotel sau cantonament, orase, oameni. Cred că sint un temperament sanguin, dar cu unele trăsături de flegmatic, pentru că alergarea de durată înseamnă calm, răbdare, ritm egal, rezistență, voință.

Nu mă descurpănesc înfringerile și nu mă exaltă victoriile. Urăsc lipsa de sportivitate și nu mă văd multumită câștigind pe nedrept. Știu să mă bucur de tot ceea ce aduce lumină și frumusețe în viața mea, a noastră, a sotilor Puică. Un peisaj, un oras nou, citiva prieteni sinceri, o muzică plăcută și un film bun.

Mă impresionează mult vizitarea monumentelor istorice. Trei Ierarhi și Golia, Muzeul Unirii, statuia lui Ștefan cel Mare de la Vaslui, Podul Înalt și, nu zimbiiți, legendele, așa ca legenda movelei lui Burcel. Iar la București, cel mai mult imi place Muzeul Antipa. Dar și orasele moderne, cu arhitectură îndrăzneată, armonioasă și însoțită. Precum și muzeele, un Treiakov, Il Prado, în Italia.

Imi place să fac acasă gospodărie, să văd totul pus la punct, curat, ordonat, frumos ca un pahar de cristal. Iubesc florile, dar nu în cameră, în gâstre, chiar frumoase și de pret, ci în natură, în adevărata lor frumusețe și nu departe de pămintul care le-a dat viață. Iubesc orele serii, dar nu prea tirziu în noapte — eu mă culc totdeauna înainte de 10 — vejoza mea vernil, muzica populară, în special Benone Sinulescu, Angela Moldovan și Irina Loghin, în amintirea anilor cind visam să devin și eu cântăreață. Dar și muzica usoară, lirică, liniștitoare — Abba, Bonny M, Iglesias, fost și el sportiv ca noi, Corina Chiriac. Dar cel mai mult imi place să-i văd pe oamenii din jurul meu.



Viața unei mari campioane

O  
FATA  
IUTE  
DE  
PICIOR

4.  
Mai întil o precizare — cum sint eu acum sau cum am fost? — pentru că înainte de a deveni campioană și recordmană, mie mi-e drag și cum am fost.

Eram înaltă, slăbăuță, tot blondă și, închipuiți-vă, tot cu ochi albaștri. Mă născusem la Iași, în 29 iulie 1950, în zodia leului, o spun așa desi nu cred în zodii și nici în norocul pe care nu si-l face omul, muncind. Se spune că eram prietenoasă și bună colegă cu fetele clasei a 8-a a unei școli generale ieșene, trecind mai apoi la Liceul „Oltea Doamna”, unde se afla secția de educație fizică, condusă chiar de viitorul meu sot, Ion Puică. Imi plăcea mult pe atunci muzica populară, fiind chiar solista școlii, dar vă dati seama că în curind a trebuit să aleg, să ontez pentru atletism.

Cum sint eu acum? O spun mereu ziarele: 1 68 înălțime, 54 kilograme, puls 48, capacitate vitală 5 200 cm<sup>3</sup>, căsătorită cu profesorul și antrenorul meu I. Puică. Titluri... Performanțe... Recorduri...

Dar, poate tot eu știu mai bine și mai multe despre mine. Cred că sint o fată bună și o atletă foarte voluntară. De fapt, probele mele sint un permanent, un continuu examen de voință, voință inversunată, pentru că altfel n-as putea învinge distanțele, vremea, adversarii și momentele prin care trec, mult diferite de acelea ale atletilor din alte probe, fondistul fiind mai dirz, mai tăcut, mai confundat în sine.

Dacă o clipă, o singură clipă nu as fi crezut în mine, în ceea ce imi spune de mii de ori, pină la sugestie și hipnotism. Neiu, nu as fi reușit nimic, nimic deosebit, nici o mare performanță.

A alerga atât de mult și de greu, uneori dincolo de forțele mele, pe care am impresia că le cunosc bine, nu este un lucru simplu și oricind posibil. Alergătorul



## Viață de om

Era ora două noaptea când Maria, încă buimăcită de somn, umbla prin cameră stringându-și lucrurile pe care trebuia să le încerce în autoturismul ARO, la al cărui volan urma să facă o călătorie pînă la celălalt capăt de țară. Primul ei drum în afara celor câteva curse scurte făcute în oraș, în mai puțin de o lună de cînd primise mult râvnitul permis avînd forma unei cărți de vizită. Nici nu știa că, acum, permisele sînt ca niște simple cartoane învelite în țiplă.

Se culcase devreme, pe la opt scara, dar parcă reușise să doarmă? Cum ațipea apărea coșmarul. Ea, Maria, la volanul ARO-ului, cățărîndu-se prin serpentine spre coama înzăpezită a muntelui. Din hăurile prăpastiilor se întindeau parcă spre ea niște mâini lungi, scheletice, cu ghiare în loc de unghii, care căutau să inhățe mașina și s-o tragă în adîncul prăpastiei. Ea încerca să scape rotînd volanul, dar unde să se ferească, căci în stînga se înălța peretele stîncos? Cînd înfricoșătoarea mină a uriașului schelet se profila hidoasă înaintea parbrizului, gata să inhățe mașina, precum cupa unui gigant excavator, femeia s-a trezit speriată, lac de transpirație. Abia după miezul nopții, somnul a pus stăpînire pe ea. Cînd soneria ceasului a deșteptat-o, femeia era mai obosită decît atunci cînd se culcase. Afară, soțul pregătea mașina de plecare. Încercase deja sacii, coșurile de nuiele, straițele și acum apăsa în neștire pe accelerație. „Asta vrea să distrugă motorul, nu alta”, reflecta femeia. Nu reușise la examen nici a doua oară. „N-aveți chemare pentru volan, spre deosebire de doamna, care a obținut maximum de punctaj la toate probele. Nu vă supărați pe mine, dar asta-i adevărul. Și la țară sînt femei mai talentate decît bărbații în arta conducerii”. Se simțea în al nouălea cer, dar în același timp îi părea rău pentru Relu, umilit de spusele instructorului, el care, la începutul cursului, o jignise, spunîndu-i că mierile n-au ce căuta la volanul mașinii.

În timp ce își pune pe ea, coșul, se gîndea la convorbirea cu maică-sa, pe care o avusese în ajun. „Tu, Marie, tu, nu te supăra pe mine că is bătrînă și proastă, nu mă pricep deloc la mașini, dar stau și mă gîndesc: e bine să pleci, tu, la așa drum lung, după nici o lună de cînd ți-au dat carnetul? Ca în orice meserie și aici cred că trebuie să ai obișnuință, nu?”

„Mamă dragă, nu-ți fă griji, mă descurc, nu ți-am spus că am ieșit prima pe școală?” „N-aveți probleme cu conducerea mașinii, puteți merge și la capătul pămîntului, imi spunea instructorul. Nu vă spun asta ca un compliment, pentru că sînteți atît de frumoasă, ci pentru că în realitate conduceți perfect”. Ți-am spus doar că în primele zile dădea să mă sărute, dar l-am pus la pîncet. „Nu pentru asta am venit la școala de șoferi, domnule Miron”. Omul, ce-i drept a înțeles.

Cînd Maria s-a urcat, cum se zice, la postul de pilotaj, soțul și-a exprimat și el anumite temeri. „E bine că plecăm așa cu noaptea în cap? Te văd puțin

cam obosită, toată noaptea te-ai zburciat. Hai să animăm cu câteva ore plecarea. E noapte, ceață, pe jos e alunecos... Ce zici?”

„Și tu și maică-mea puteți să vă luați de mină. Amîndoi n-aveți încredere în mine. Sînteți convinși că am luat examenul așa pe pîle. Am mai făcut și greșeala să vă spun că instructorul mi-a făcut curte. Bine, el n-a plăcut, dar directorul? L-ai auzit și tu cînd a spus: „D-nă, sînteți un real talent!” Și-atunci? Ce dacă am de mers 400 de km! Alții fac zeci de mii la raliuri și nu obosesc!” „Da, dar aia au în spate alte sute de mii”.

„Că ești tolomac, de asta m-am convins de mult. D-aia n-ai luat de fapt nici examenul! Crezi că eu așa, de flori de măr, vreau să plec cu noaptea în cap? Uită-te în sacii și coșurile astea? Numai lucruri care pot fi imediat confiscate și proprietarii lor băgați la zdup. Noaptea-s controale mai puține și ne putem strecura destul de ușor, mai ales pe traseul cu drumuri de mina a doua, pe care l-am fixat. Am dreptate, ori ba?”

Soțul, cu o mină de om obidit, nu zice nimic. Urcă în mașină ultimele bagaje, își indeasă căciula în cap și se așază lîngă consoarta care, înainte de a pleca, își face cruce. Într-un tirziu, rostește așa, ca pentru sine: „Dacă-s prost, măcar să fiu pînă la urmă”. Maria nu dezminte aprecierile făcute de director și de instructor. Cu mină sigură pilotează ARO-ul supra încărcat, încît bărbatul îi pare rău de indoiala avută la plecarea în cursă. „Iartă-mă, Mario, pentru ce ți-am spus, întotdeauna am recunoscut că ești o femeie deosebită”. „Tu știi că eu nu port pică nimănui, cu atît mai mult bărbatului meu”. Liniștit parcă, după ce a fost iertat, soțul adoarme. În ciuda nopții nedormite, a oboselii, a lipsei de experiență, Maria conduce ca un șofer profesionist. Soarbe din termos, cite un giț de cafea. Mai are pînă la destinație doar cinci kilometri. „Cum am trecut eu prin atîtea: serpentine, ceață, gheață, polei, o să pot să mai fac cîtiva kilometri pînă acasă, ce dracu, mai ales că am scăpat de filtre și de milițieni și de controale”.

ARO-ul condus de tinăra femeie se apropie de un autocamion. Se pregătește să-l depășească. Cîte dublări n-a făcut ea pe parcursul celor aproape 400 de km parcurși, în ciuda circulației reduse? Oriure, multe. Trece în treapta a doua de viteză, demarează, depășește auto-vehiculul greu cu bine, dar cînd să revină pe dreapta, intră pe o porțiune de gheață. Mașina începe să valseze, cum zic șoferii. Maria a învățat să conducă vara. N-a avut de-a face cu derapajele, cu gheața, cu poleiul. Nu reușește să deslușească cauzele mersului năbădăios al turismului. Se pierde, apăsa pe frînă. Departe de a-și reveni, automobilul își amplifică dansul. Apoi frînge parapetul de protecție și se răstoarnă. Soțul femeii este prins sub mașină și își pierde viața. Cîțiva metri din 400 de km parcurși au fost fatali tinerei femei. A participat la toate lecțiile, dar, cum se spune, a lipsit la cea despre derapaj.

VICTOR BEDA ■



După febra marilor concursuri, bucuria calmă a muncii de zi cu zi

Fotografie de ELENA GHERA ■



## Profesorul

Cu pași mărunți și parcă totdeauna măsurati, sprijinindu-și povara celor 88 de ani impliniți, prof. univ. emerit dr. ing. Ion Gudju pătrunde în sălile de concurs, sfătuieste tinerii și prezidează uneori la final un turneu internațional sau de olimpiadă, festivitatea de premiere. Cu interes și pasiune urmărește evoluțiile șahiștilor români în arena internațională, speră depășirea recordurilor noastre și comentează cu înțelegere și competență momentele-cheie ale meciului pentru titlul suprem. Profesorul, cum este cunoscut în lumea șahului, petrece și astăzi multe ore

la biroul său de lucru, mai are multe de comunicat. Pasiunea pentru șah a rămas la fel de puternică precum la începuturi. Profesorul primește și astăzi corespondență de la Federația internațională de șah în calitate de vicepreședinte de onoare al forului internațional. Ca membru fondator al FIDE, apoi al Federației române de șah, ca arbitru internațional, ca membru al Comisiei permanente a regulilor de joc, precum și ca referent la congrese, maestrul I. Gudju a militat pentru răspîndirea jocului de șah în rîndul maselor, pentru progresul șahului subliniind rolul cultural și educativ al „sportului minții”.

Semnalăm un nou titlu de carte șahistă ce-i aparține, „Insemnări din lumea șahului”, apărut în Editura Sport-Turism. În toamna vietii, autorul Ion Gudju se destăinuie, face o incursiune în istoria șahului românesc de la sfîrșitul secolului al IX-lea și începutul secolului nostru prin prisma rezultatelor obținute de familia Gudju,

datorate celor doi reprezentanți: Hercule și Ion. Sînt prezentate o serie de partide alese. Pe lîngă comentariile tehnice ale acestor partide dificile, cartea pune accent pe strădanțiile organizatorice ale citorva personalități marcante ale șahului pentru crearea de cercuri de șah, de întreceri naționale.

Cartea „Insemnări din lumea șahului” reprezintă un document prețios pentru eforturile depuse în răspîndirea șahului în țara noastră. În detrimentul unei istorii complete a jocului de șah de la începutul secolului nostru lipsește un capitol care să fie consacrat fondării Federației internaționale, știut fiind faptul că profesorul I. Gudju a figurat printre cei 15 șahiști de renume mondială, care au semnat în 1924 actul de constituire. Urîndu-i multă sănătate și putere de muncă, nu ne rămîne decît să sperăm că, într-o nouă ediție, maestrul Ion Gudju va fi și mai darnic cu cititorii.

MARGARETA MUREȘAN ■

## Serial Flacăra

de ai mel, multumiri și fericiri, pentru că nu poți să fii fericit fără fericirea celorlalți oameni.

Sînt potrivnice ființei mele lenea, minciuna, lipsa de punctualitate și de caracter. Nu cred în oamenii care nu se tin de cuvînt sau care renunță la jumătatea drumului, indiferent ce fac, excursie în mînti sau profesiune.

Am împlinit de curînd 18 ani de la prima mea alergare, de cros, din Iași. Era în septembrie 1966. Îmi doresc să alerg pînă voi împlini 20 de ani de atletism. Atunci voi avea 36 de ani...

Și pentru că la această vîrstă nu se poate trăi din amintiri, voi continua să alerg cu plăcere, cu soțul meu și, așa cum vă așteptați desigur, îi voi învăța pe alții să alerge, mai frumos și mai bine ca mine!...

Cînd o privești, Maricica Puică ți se pare un om obișnuit, dar de fapt este un om deosebit, pentru că numai un om deosebit poate să realizeze ceea ce a realizat ea. Acest deosebit l-a reușit prin puțin mai multă voință, puțin mai multe renunțări decît ceilalți, prin puțin mai multă severitate față de ea însăși.

De fapt, comportîndu-te obișnuit și performanțele tale vor fi tot obișnuite. Ea a vrut să devină alergătoare, campioană și a devenit.

În Maricica sînt mai multe ființe, pentru mine la fel de dragi. Sportiva și soția. Atletă și gospodină. Campioana și prietena. „Călătorul” de o viață pe stațiunile și orase ale lumii, trenuri și avioane. Dar de fiecare dată alta, în care găsesc mereu cite ceva nou...

Îi place să asculte, să privească sau să citească tot ce este frumos. Iubeste liniștea și măreția mîntilor, o înfloară vîietul mării, e însetată de albastrul cerului. Toate acestea îi dau sentimentul că fac parte din ea și o fac să simtă că și ea le aparține.

Nu se descurajează niciodată, nu se vaită, nu caută pretexte. O voință de granit, care în realitate este însăși ființa ei și secretul marilor ei performanțe.

Cred că puține fete pot să facă cros și pistă, să alerge 3000 m în sală, să înfrunte frigul, zăpada și ploaia, să participe la fiecare concurs aproape în cite 2-3 probe. Să parcurgă anual, cu dinții strînsi și totși zîmbind, peste 5000 km de alergare. Și aceasta, neînterupt, timp de optsprezece ani!

Americanii i-au spus „Căprioara Carpaților”, italienii „Regina semifondului”. În țara noastră este numită „Campioana”, iar eu îi spun simplu, cu dragoste, Mot. Pentru ea, graficul meu de alergare, miile de kilometri alergați, duritatea și dificultatea probelor în care participă, reprezintă datoria și pretul ei de a fi campioană.

Este aproape greu de crezut că poți alerge și învinge într-o finală a Cupei Europei, în 1979 la Paris: 1500 m și 3000 m la interval de 45'. Maricica a făcut-o...

Sau peste doi ani, tot o finală a Cupei Europei, la Pescara în Italia, tot două probe, 800 m și 3000 m, tot două victorii și tot într-un timp asemănător, în decurs de 40 minute!

Și atunci de ce să mă mir că la Los Angeles, un ziarist exaltat, a numit-o pe Maricica „o mașină de alergat”, nu în sensul de automat, de robot, ci cu înțelesul de perfecțiune umană și posibilități fără limite.

Și pentru toate aceste lucruri eu îi multumesc și îi doresc încă, fiindcă o dorește și poate, noi performanțe, recorduri și succese.

Aceasta-i Maricica și mă bucur mult că nu este altfel. Asemenea marilor campioni ai lumii, ea pare un om obișnuit, dar nu este!...

ION PUICA ■

Continuare în numărul viitor



# Dezarmare și dezvoltare

Potrivit datelor furnizate de Institutul Internațional de cercetări în Problemele Păcii din Stockholm (S.I.P.R.I.), în ultimii șase ani cheltuielile militare pe plan mondial au evoluat astfel (cifrele indicând cheltuielile reprezentate miliarde de dolari): 1980 — 590; 1981 — 670; 1982 — 750; 1983 — 810; 1984 — 875; 1985 — 1 000. În aceeași perioadă, ajutorul mondial pentru dezvoltare (adică sprijinul pe care statele avansate s-au angajat să-l acorde țărilor rămase în urmă) a avut următoarea desfășurare (tot în miliarde de dolari): 1980 — 26; 1981 — 25,5; 1982 — 25; 1983 — 25; 1984 — 24,5; 1985 — 24,3. Așadar, în timp ce cheltuielile pentru înarmare, pentru producerea mijloacelor de distrugere au crescut vertiginos de la an la an, ajutorul oficial pentru dezvoltare, pentru eradicarea sărăciei, a foametei și a epidemiilor care fac ravagii în rândurile a trei pătrimi din populația lumii, pe lângă că erau și așa — în anul 1980, pe care l-am luat ca punct de plecare — destul de reduse, s-au diminuat tot mai mult, atât în cifre absolute, după cum s-a văzut, cât și în expresie relativă. Astfel, dacă în 1980 cheltuielile militare mondiale erau de circa 23 de ori mai mari decât ajutorul oficial pentru dezvoltare, în 1985 ele sînt de peste 35 de ori mai mari. S-a micșorat și procentul ajutorului oficial pentru dezvoltare în raport cu produsul național brut al țărilor dezvoltate: de la 0,35 la sută în 1980, la 0,32 la sută în 1984, ceea ce revine la mai puțin de jumătate din angajamentul asumat inițial de țările donatoare (de 0,70 la sută din produsul național brut).

Că există o legătură directă între creșterea cheltuielilor militare, pe de o parte, și scăderea ajutorului pentru dezvoltare, pe de altă parte, nu încăpea îndoielă. Însă aceasta este doar una din cauzele adâncirii continue a decalajelor dintre țările bogate și cele sărace. Același neînfrînat Moloh care este cursa înarmărilor determină alți factori ce duc la sărăcirea și mai pronunțată a țărilor sărace: cheltuielile de înarmare ale unora din țările

în curs de dezvoltare, instabilitatea economiei mondiale, dezordinea monetară și inflația, rata foarte ridicată a dobînzilor, exacerbarea măsurilor protecționiste, restrîngerea sferei cooperării internaționale.

Ținînd cont de toate acestea, este limpede că încetarea cursei înarmărilor, reducerea cheltuielilor militare constituie condiții obligatorii pentru rezolvarea problemelor privind dezvoltarea. Nu se poate realiza o dezvoltare autentică atîta vreme cît cele mai de seamă resurse de care dispune planeta sînt irosite pentru înarmări. O reducere cu numai 10 la sută a cheltuielilor militare mondiale

## Comentariul săptămîinii

ar elibera circa 100 de miliarde de dolari anual. Aceste fonduri, investite în fiecare an pînă la sfîrșitul secolului, ar permite: stimularea dezvoltării industriale a țărilor rămase în urmă, astfel încît acestea și-ar putea spori pînă în anul 2000 ponderea în producția manufacturată a lumii de la 11 la sută, cît este în prezent, la 25 la sută; modernizarea și sporirea eficienței agriculturii în vederea satisfacerii necesităților alimentare în toate statele lumii a treia; combaterea eroziunii solului în țările amenințate să fie transformate în deșert; asigurarea cu apă potabilă a circa 2 miliarde de oameni. Este lesne de înțeles cîte altele s-ar mai putea realiza dacă reducerea cheltuielilor militare pe mapamond ar fi și mai mare de 10 la sută.

Tocmai bazîndu-se pe aceste considerente, România, președintele Nicolae Ceaușescu, au făcut, de-a lungul anilor, cunoscutele propuneri cu privire la direcțiile de acțiune prioritare în scopul stopării cursei înarmărilor, înlăturării unor măsuri practi-

ce de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, și al orientării fondurilor astfel eliberate în folosul asigurării dezvoltării sociale și economice a tuturor popoarelor. Recent, Comitetul Politic al Adunării Generale a O.N.U. a adoptat o rezoluție, inițiată de România, privind consecințele economice și sociale negative ale cursei înarmărilor și efectele ei profund dăunătoare asupra păcii și securității internaționale. Documentul exprimă îngrijorarea profundă și crescîndă a statele față de continuarea cursei înarmărilor, și în primul rînd a înarmărilor nucleare, și față de escaladarea cheltuielilor militare, care absorb resurse materiale și energii umane colosale, fapt care reprezintă o grea povară pentru popoarele tuturor țărilor și, totodată, un pericol grav pentru pacea și securitatea întregii lumi.

Prin urmare, trecerea la măsuri efective de dezarmare și de reducere a cheltuielilor militare constituie un imperativ major al epocii noastre, atît pentru că escaladarea înarmărilor sporește foarte mult riscul unei conflagrații cu urmări catastrofale, cît și datorită faptului că aruncă imense poveri asupra întregii omeniri, frînînd pe plan mondial dezvoltarea și adîncind decalajele dintre bogați și săraci. Pornind de la această realitate, la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Nimic nu justifică, nici pentru o parte, nici pentru cealaltă, continuarea cheltuielilor militare, care creează noi greutăți în dezvoltarea economiilor naționale în toate statele — inclusiv în țările socialiste — și, desigur, în ridicarea nivelului de trai al popoarelor. Noi considerăm că trecerea la reducerea cheltuielilor militare ar răspunde pe deplin și necesităților militare, și necesităților întăririi încrederii, dar și necesităților economice, ale construcției socialiste, ale dezvoltării economice în general, ale ridicării bunăstării popoarelor“.

ION D. GOIA ■

Din anul 79 î.e.n., Pompeiul a devenit sinonim cu catastrofele vulcanice: lava incandescentă și ploile de cenușă ale Vezuviului au provocat, pe atunci, moartea a 2500 de oameni. Și, iată, după două milenii un nou Pompei, de dimensiuni mult mai tragice, a fost consemnat în Anzi. Eruptia vulcanului Nevado del Ruiz, înalt de 5400 metri, situat în regiunea muntoasă din nord-vestul Columbiei, a înghițit, pur și simplu localitatea Armero, numărînd aproximativ 25000 locuitori, dintre care aproximativ 20000 au pierit. Gustavo Esquerro, guvernator al provinciei Cundinamarca, citat de agențiile internaționale de presă, arăta că orasul Armero, deși situat la circa 40 kilometri depărtare de vulcan a fost distrus în proporție de peste 90 la sută de eruptie și de consecințele ei, topirea unei mase imense de gheață și zăpadă care a năvălit pur și simplu asupra localității, acoperind-o cu torrente de apă și noroi. După o primă eruptie înregistrată miercuri seara, a urmat o a doua și mai puternică joi dimineață. Rîurile Guaji și Lagunilla, din apropiere de Armero, s-au revărsat. Apele lor au distrus numeroase case și în localitățile învecinate. Murillo, Casabianca și Libano, unde sînt date dispărute sute de persoane.

Un pilot columbian care a survolat regiunea, declara că Armero „a dispărut de pe fața pămîntului“. Autoritățile au declarat regiunea „zonă sinistrată“ și au ordonat evacuarea a mii de locuitori din localitățile învecinate. Au urmat lucrări de salvare a celor ce au căutat scăpare în copaci sau pe diferite ridicături de teren. Uneori a fost nevoie ca militarii de pe elicoptere să coboare pe scările de frînghie pentru a smulge din noroi oameni cufundați pînă la mijloc. Greutățile au fost nenumărate. Condițiile meteorologice au fost foarte grele — ploii și vînt intens. În plus, datorită faptului că soselele deveniseră impracticabile și podurile se prăbuseră, salvatorii au înaintat foarte greu spre zona dezastrului.

Vulcanul Nevado del Ruiz nu mai a erupt de aproape patru sute de ani, adică din anul 1595. De circa 90 de ani el era socotit vulcan stins. Și cu toate că în urmă cu trei luni el începuse din nou să se manifeste — zgomote subterane, emisii de fum și cenușă — locuitorii nu au fost de acord cu evacuarea, deoarece nu strinseseră recolta de cafea și bumbac, produse care fac faima regiunii. Un pilot care se afla în spațiul aerian al vulcanului în momentul izbucnirii primei eruptii relatează că a văzut mai întîi o uriasă lumină roșie, apoi tone de pietriș și cenușă au fost catabulate pînă la o înălțime de aproximativ 8000 metri. Majoritatea locuitorii din Armero și alte localități învecinate din apropierea vulcanului au fost surprinși

## Un Pompei în Columbia

de catastrofă în somn. „L-am auzit pe fratele meu cum striga în întuneric, peretei casei s-au prăbusit. M-am agățat strîns de pat iar acesta a fost luat de ape“ relatează un tinăr din Armero, salvat cu unul din primele elicoptere care au ajuns în zona sinistrului. Iar un alt martor ocular, Edelberto Nieto povestea: „Mai întîi, am auzit un trosnet îngrozitor, apoi ne-a izbit o pală de vînt și am văzut foc cîzînd din cer“. Cu lacrimi în ochi, el adăuga că mama, soția și fiica, au fost descoperite fără viață, în suvoiul de noroi. Clara Ines Corraera arată că a scăpat cu viață, suindu-se într-un copac rezistent, unde a petrecut întreaga noapte pînă să fie salvată. „Oamenii alergau ca nebunii și mulți erau înghițiti de ape și noroi“. afirmă ea, adăugînd că și-a pierdut întreaga familie și, în cursul

luptei pentru supraviețuire a fost accidentată la ambele picioare. Presa locală relatează despre un tată care și-a purtat la piept, fiul pe o distanță de șapte kilometri, deși nu mai avea o parte din bratul stîng, smulșă de o stîncă în cursul dezastrului. Numărul total al victimelor de la Armero și din localitățile învecinate este estimat la peste 25000. O catastrofă de asemenea proporții nu a mai fost înregistrată în America Latină din 1902, cînd în insula Martinica, „explozia“ unui vulcan a provocat moartea a 26000 de oameni. Potrivit experților, în zona craterului vulcanului Nevado del Ruiz, la o adîncime de 50—100 kilometri s-a format o presiune extraordinară, datorită așa-numitului „efect de supraîncălzire“ și aceasta a provocat o asemenea eruptie uriasă. În această regiune există un pericol sporit de seisme și erupții vulcanice datorită faptului că din Pacificul central și sudic o placă tectonică groasă de circa 100 kilometri — așa-numita placă Nazca — pătrunde sub plătoul continental. Prin frecarea între cele două plăci se produce căldură, care asociată cu alte efecte, face să sporească presiunea internă, fenomen ce se poate solda oricînd cu catastrofe. Mai mult chiar, directorul Institutului de geologie și minerit din Ecuador, Horatio Rueda, face o legătură între această eruptie, și cutremurul din Mexic, care a provocat aproximativ 7000 victime, punînd ambele catastrofe pe seama experiențelor cu arme nucleare efectuate de Franța în Pacificul de Sud. „Toate exploziile atomice au efecte geologice asupra plăcilor continentale și fundului oceanului“, afirmă Rueda. Iată încă un argument în favoarea încetării unor asemenea periculoase experimente, a edificării unei lumi a păcii și a înțelegerii. Zecile de mii de victime ale acestor catastrofe constituie un tragic avertisment că nimeni nu trebuie să se joace cu soarta planetei!

ROMEO NĂDĂȘAN ■

## Absurdități dintr-o lume absurdă

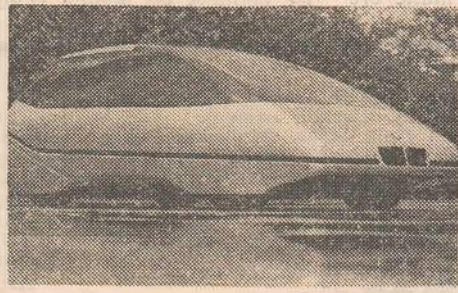
### Woman!

Titlul reproduce răcnetul celebrului Animal, bateristul isteric din Muppets, aflat la frontiera invizibilă care separă hominidii de celelalte specii. Strigătul său de luptă poate fi un omagiu cavaleresc adus fiiceilor Evei dar, în același timp, privind dantura de rechin care slobozește cuvîntul este imposibil să nu-ți imaginezi părosul muzicant în exercițiul canibalice. Citind, întâmplările de mai jos veți putea opta asupra uneia din cele două ipostaze sugerate. La Tokio, o suavă descendență a gheșelor japoneze a fost arestată pentru că, timp de 9 luni, a dat 800 de telefoane (normal, anonime) unei vecine cu care avea o veche dispută pentru... un loc de parcare. Din februarie anul trecut Masu Iori își inoportuna — ce eufemism — vecina cu nenumărate apeluri între miezul nopții și 4 dimineața cînd, pe orice meridian te-ai afla, somnul e cel mai dulce. Probabil i s-a părut nesemnificativă pedeapsa, de vreme ce maniaea în cauză a comandat, tot telefonic, în numele și pe adresa vecinei sale, numeroase feluri de mîncare, în medie, a 30 dolari bucată.

Dar, în bătrîna noastră Europă, urmașele Evei au un mare respect pentru adiționale așa

că, renunțînd la instituția telefonului pentru a sîci pe cineva, aleg cu dezinvoltură ființa, cea mai la îndemînă, adică soțul. La Hanovra, un zidar a intentat acțiune de divorț motivînd că soția sa îl preferă pe Cesar. Bietul bărbat, după ce că nu avea dreptul decît la sandvi-ciuri și la un singur prînz cald pe săptămînă a mai fost expulzat și din patul conjugal pe divanul din salon, singurul care avea acces necondiționat în dormitor fiind, desigur, Cesar. Soțul frustrat a explodat la cea de-a treia aniversare a lui Cesar, un răsfațat coker spaniol, regalat cu o superbă zgardă din piele și o tortă cu carne din care s-a înfruptat împreună cu amicii din cartier, hămăitori de diferite rase. Soțul s-a întors la mama (parcă știam că era invers), iar avocatul a avut suficiente probe pentru a dovedi lipsa de afecțiune a soției. Indignată de atari afirmații și de lipsa de recunoștință a unui bărbat care n-a apreciat faptul că avea cîstea de a conviețui alături (chiar alături) de un reprezentant ilustru al rasei canine, Cesar, doamna s-a decis să renunțe în veci la companii masculine și să deschidă un salon pentru cîini.

IOAN ROȘCA ■



Unii constructori consideră că automobilul ecolului XXI ar putea arăta așa. (Prototip realizat în R.F. Germania).

## Stringerea de mină

Stringerea de mină — obicei de origină europeană — a cucerit aproape întreaga planetă căci sensul ei este comprehensibil, fără echivoc. Ea înseamnă gînduri pasnice, căci mina dreaptă întinsă este curată fără arme, înseamnă „bine ai venit!“. Desigur, fiecare societate are gesturile ei specifice de primire. Arabilor ce se salută cu mina la piept, tibetanilor ce-și freacă nasurile, eschimo-

șilor ce-și zimbesc și se țin de mină ridicîndu-le așa înălțate la nivelul feței, le vine mai greu să preia obiceiul. Totuși, cînd este cazul îl folosesc.

Stringerea de mină a intrat chiar în domeniul competitivității. Într-o zi, în sala pașilor pierduți a gării din Stockholm, tinărul Leif Bjorkmann încearcă să depășească recordul stringerilor de mină date într-o zi. El a reușit să stringă 12 200 de mină față de 8 513 cîte a strîns Theodore Roosevelt, cu ocazia

ceremoniei de felicitări prilejuită de Anul Nou, 1907. În anul 1981, recordul său este depășit de francezul Jean-Claude Antoin care stringe 15 162 de mină în 9 ore.

## Cintecul privighetorii și circulația

În mai multe cartiere moscovite, culoarea roșie a stopului a fost înlocuită prin cîntec de privighetorie. Această schimbare datorată grijii față de nevăzătorii încîntă, de

fapt, pe toată lumea. Cînd dispozitivul electronic declanșează trîlul, poți trece fără

## ACCENTE IN LUME

teamă strada căci toate mașinile s-au oprit. Doar un exemplar adevărat ar mai putea produce încurcături de circulație.

## Mai trăiesc dinozaurii?

La această întrebare răspunde afirmativ un biolog congolez care semnaleză existența unui animal brun-negru ce măsoară 6 pînă la 8 metri lungime, cîntărind 3—5 tone, cap mic și gît lung ce sălăsluiește în smircurile îndepărtate ale regiunii Likoula. Localnicii îi numesc „Kelembembe“. Mărturiile despre acest animal provin încă din sec. XIX cînd exploratori și misionari i-au indi-

cat prezența în această regiune. Din cauza condițiilor dificile de deplasare în această zonă, membrii expediției congoleze nu au reușit să facă fotografii corespunzătoare însă s-a preconizat organizarea unei noi expediții ce se va bucura de o participare largă inclusiv de o notare adecvată.

## Va fi de-ajuns o medalie

După cum aflăm din revista „Le Nouvel Economiste“, în Japonia va începe anul viitor

producția unui nou tip de mașini de spălat. Noutatea absolută pe care o aduce este absența... motorului, precum și faptul că nu va folosi detergenți. Locul acestora va fi luat de ultrasunete, emise în același timp cu formarea bulelor de aer, din contactul cărora se va produce frecarea necesară spălării. În aceste mașini de spălat uzura rufelor va fi cu mult mai mică decît în mașinile de tip clasic. Nu se precizează dacă va și cînta.

ELENA GRECESCU ■



Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități

„Mă numesc Stelian Marinescu, locuiesc în Plopeni, strada Republicii nr. 16, blocul 47, apartamentul 9, județul Prahova, și am rugămintea să publicați în coloanele revistei cele mai calde mulțumiri pe care le adresez elevului MARIUS ZAMFIRESCU — de la școala profesională din localitate — pentru deosebitul comportament civic de care a dat dovadă, înmîndu-mi o importantă sumă de bani pe care o pierdusem: precizez că era pensia pe care abia o primisem. Felicitări și părinților săi, care au știut să-l educe în spiritul cinstei și demnității!”

**Primim din partea Ministerului Educației și Învățămîntului:**

„Referitor la scrisoarea adresată de către învățătoarea Argentină Dobrescu din Cimpulung, județul Argeș, vă facem cunoscut: în urma analizei situației încadrării școlare din zonă, aceasta i s-a aprobat încadrarea la școala din apropierea domiciliului, prin schimb de posturi cu o altă învățătoare, soluție ce rezolvă în mod echitabil atît interesele învățămîntului, cît și cele ale învățătoarelor în cauză.”

„Prin decizia Regionalei C. F. Craiova nr. 175/2716/84, mi s-a imputat suma de 2.483 lei, decizie care la data de 30 martie 1985 a fost anulată prin hotărîrea comisiei de judecată nr. 97, dîndu-mi-se cîștig de cauză. În luna aprilie a acestui an, Regionala C. F. Craiova a înaintat recurs la Judecătoria Craiova, recurs care la data de 10 mai a. c. s-a încheiat în favoarea mea. Intrînd în posesia hotărîrii judecătorești m-am prezentat cu cerere la Divizia comercială a Regionalei C. F. Craiova, pentru a mi se restituie suma respectivă ce mi fusese încredințată din retribuire. De la acea dată și pînă acum (scrisoarea este datată 18 noiembrie — N. A.), cînd din nou m-am interesat de soarta banilor mei, mi s-a comunicat că durează mult... că este vorba de trei semestruri ce trebuie aplicate pe cererea mea pentru restituirea sumei. Este oare posibil ca aplicarea a 3-4 semestruri să dureze mai mult de... 7 luni?!” (Rodica A.S., strada N. Titulescu, bloc C. 1, scara II, apartament 14 — Craiova).

**Consiliul popular al județului Vrancea, D.P.M.O.S.:**

„Privind modul de soluționare a scrisorii adresate de către Mihaela Munteanu din orașul Adjuț din verificarea efectuării rezultată ca solicitanta are 20 de ani, este absolută la 10 clase și solicită sprijin pentru încadrarea în circuitul muncii; în vederea soluționării cererii sale, s-a luat legătura cu aceasta și a fost repartizată la Cooperativa meșteșugărească „Drumul nostru” — Adjuț, pentru a se califica în meseria de confecționer îmbrăcăminte.”

D-ale I.C.R.A.L.-ului: „Mă numesc Haralambie Bușineu, domiciliu în București, strada Izbindei nr. 50; sînt om al muncii la S.G.L. 5 — I.C.R.A.L. „Pajura”, în funcție de zugrav-voștor. Nu sînt unul căruiu îi place să facă neplăceri altora, dar nici eu, ca simplu cetățean, nu pot suporta vreme îndelungată niște neplăceri care trebuie să le suport, despre ce este vorba? În luna februarie a. c., am contractat una sobă de teracotă cu unitatea la care sînt încadrat, adică S.G.L. 5 — I.C.R.A.L. „Pajura”. Am achitat suma respectivă, după care urma să mi se execute lucrarea. Deși am intervenit de mai multe ori, nici pînă acum, în luna noiembrie, nu mi s-a executat această sobă pentru care am plătit suma de 2.900 lei! Menționez că materialele necesare lucrării — teracotă, cărămidă, șamot, pămînt și nisip etc., — mi le-am transportat eu, pe cheltuielă proprie, și în plus față de devizul achitat, la domiciliu, de la centrul S.G.L. 5; nu știu dacă asta era obligația mea, dar am făcut-o. Am solicitat D.G.D.A.L., forul superior I.C.R.A.L.-ului, și mi s-a promis cu certitudine că, marți 6 noiembrie, mi se va trimite sobarul pentru executarea lucrării; m-am învoit de la serviciu pentru acest lucru, sobarul însă nu a venit. Am înțeles — dar asta nu e treaba mea! — această lucrare a fost raportată ca executată încă din timpul verii precedente...!”

**Consiliul popular al municipiului Constanța:**

„Referitor la scrisoarea Constanței Mocanu, care solicita sprijin în obținerea unei locuințe, vă informăm: numitei i s-a repartizat de către I.C.R.A.L. Constanța garsoniera nr. 46 din blocul L.E. — 36, bulevardul Alexandru Lăpușneanu nr. 68.”

„Pe data de 10 august 1984, în urma unui accident am suferit o fractură a piciorului drept. Fiind transportat de urgență la Spitalul județean Ploiești, am fost propus pentru amputarea piciorului — diagnostic: fractură dublă deschisă 1/3 distală ambele oase gambă — menționez că am vîrsta de 38 ani...! La insistențele doctorului DINU ȘTEFAN, i s-a permis acestuia să încerce totuși imposibilul, după citeva discuții profesionale cu ceilalți confratri de meserie; nu știu dacă va înțelege cineva ce „clipe” am petrecut asistînd la discuțiile astea, ce argumente a prezentat doctorul Dinu Ștefan — dar eu am optat pentru acest „imposibil”. Pe care medicul și l-a asumat, începînd prin intervenții chirurgicale (în număr de șase), tratamente ortopedice, fixarea oaselor rupte și toate cele învățate la școala românească de ortopedie avîndu-l ca mentor pe eminentul doctor ortoped Antonescu G. de la clinica „Cantacuzino” din București, solicitat să participe la intervenția chirurgicală a medicului curant Dinu Ștefan. Acum sînt pensionar temporar pentru invaliditate de gradul II, timp de 6 luni. Cu emoție vă comunic că, după acest interval, îmi voi relua activitatea, voi fi redat societății ca om valid — piciorul mi-a fost salvat! Am obligația morală de a-i mulțumi acestui om minunat — și, sper să fiu înțeleș, emoția mă oprește a mai adăuga ceva în plus” (Mihai Dragomir, strada Bănești, blocul 8 E, apartamentul 33 — Ploiești).

**Consiliul popular al județului Galați:**

„Privind scrisoarea numitei Veronica Atanasiu din Tecuci: comisia județeană de pensii, prin decizia 63/674/1985, i-a stabilit acesteia o pensie pentru limită de vîrstă corespunzătoare vechimii în muncă de 10 ani, ea avînd activitatea intreruptă la 108 1984. Plata drepturilor bănești se efectuează potrivit planificării primite de la Ministerul Muncii: au avut prioritate cazurile cu vechime în muncă integrală. V. A., avînd numai 10 ani vechime în muncă, a fost comunicată la acest minister pentru plata drepturilor în luna noiembrie a.c.”

„Subsemnatii, oameni ai muncii pe platforma industrială a municipiului Dej și care facem naveta cu trenul pe distanța Nima, comuna Mintiu Gherlei, jud. Cluj, vă rugăm să publicați aceste rînduri în sensul de a propune Regionalei C. F. Cluj analiza situației noastre, pentru a dispune oprirea trenului nr. 4202 și în halta Nima, aproximativ 1-2 minute; solicităm acest lucru deoarece nu avem nici un alt mijloc de transport pentru a ne deplasa de la locuințe la unitățile unde ne desfășurăm activitatea, fiind nevoiți să ne deplasăm cu mașini de ocazie, sau pe jos — circa 7 kilometri —, fapt ce duce la intîrzieri la serviciu, precum și la dereglări în activitatea noastră. Menționăm că am mai făcut demersuri în acest sens la organele de resort, dar nu am primit nici un răspuns” (scrisoarea este semnată de 60 cetățeni, expedită fiind de către Constanța Golban din Nima, nr. 13 A, județul Cluj).

**Consiliul popular al Sectorului 6:**

„Urmare scrisorii adresate de către Rada Pușcasu (prin care aceasta solicita sprijin pentru restabilirea legală a domiciliului fiicei sale, Doița-Gabriela Pușcasu, la adresa din alea Compozitorilor nr. 13, bloc OD. 5, apartamentul 274), vă comunicăm că situația a fost rezolvată favorabil.”

„Subsemnata Maria Georgescu, domiciliată în Craiova, cartier Piața Gării, bloc F. 1, scara I, etajul 3, apartamentul 15, vă aduc la cunoștință următoarele: în luna iulie 1983 am înfiat o nepoată a mea, fata sorii mele care este văduvă și are șase copii; am socotit, atît eu cît și soțul meu, că este cea mai apropiată de noi, ca

să o înfiem. Cu decizia nr. 537/23.07.1983 a Consiliului popular al municipiului Craiova s-a făcut înfierea. De la vîrsta de 12 ani (chiar din anul în care tatăl ei a decedat), ea a stat la noi; acum are 28 de ani. Are serviciu în oraș, avem apartament proprietate personală unde poate avea spațiu asigurat. Nu are buletin de oraș, ci numai viză de floiînt, figurînd cu domiciliul în comuna Valea Stănciului, sat Horezu-Poenari. În decizia menționată mai sus se spune că „se încuviințează înfierea cu toate efectele filiației firești”. Față de situația arătată mai sus, solicităm sprijinul celor în drept — considerînd că îndeplim toate condițiile legale — pentru stabilirea domiciliului nepoatei înfiate de către noi în municipiul Craiova.”

**I.P.E.E. — „ELECTROAR-GEȘ”:**

„Referitor la sesizarea tovarășului Ștefan Csifra din Tg. Mureș, strada Gh. Marinescu nr. 31, vă facem cunoscut: pe data de 16 noiembrie a.c., s-a deplasat la domiciliul acestuia un tehnician al reprezentanței noastre, care a pus în stare de refuncționare aspiratorul de praf „AP-20 s.” conform procesului verbal încheiat. Ne exprimăm regretul față de cele întimplate și nemulțumirea față de modul în care Cooperativa meșteșugărească „METALUL — Tg. Mureș” a înțeles să onoreze îndatoririle legale ce-i revin față de întreprinderea noastră; acest caz îl vom prezenta forului tutelar al acesteia pentru a se lua măsurile ce se cuvin. Precizăm de asemenea că informațiile referitoare la calitatea produsului pe care personalul muncitor al cooperativei meșteșugărești le-a furnizat beneficiarului sînt inexacte și tendențioase, neavînd un suport legal. Vă asigurăm că întreprinderea noastră este preocupată permanent de îmbunătățirea calității produselor și rezolvarea operativă a sesizărilor beneficiarilor.”

„Mă numesc Melania Prîcă, locuiesc în București, bulevardul Pioneerilor nr. 19, bloc A5, apartamentul 15, sectorul 4; vineri 18 octombrie orele 16,15, aflîndu-mă în orașul Tg. Secuiesc, județul Covasna, și avînd copilul bolnav, am intrat în farmacia din centru unde am solicitat un termometru (la casă erau multe persoane!), menționez că am repetat rugămintea de a mi se spune dacă au termometre de cinci ori, soțul meu se așezase la rînd, copilul, în vîrstă de cinci ani avea febră mare — voiam să știu dacă putem rămîne sau să plecăm înapoi la Covasna, unde veniserăm la tratament. Deoarece nu mi s-a răspuns, am solicitat jurnalul cumpărătorului; după multe insistențe, vînzătoarea — căci nu-i pot spune altfel! — a chemat un cetățean, care a spus că este șeful unității, dar care, în loc să-mi rezolve problema, m-a obligat să merg la miliție unde mi-a cerut să fac dovada că am solicitat „de cinci ori”, și nu mi s-a răspuns! Ofițerul de serviciu — pe drept cuvînt! — a spus că problema nu este de competența sa. Am fost asadar purtată inutil la miliție, cu un copil căruiu i se declanșase rujeolă, avînd temperatură mare (vă anexez actele doveditoare — sînt la noi, N. A.). Farmacista se numește FARCAS, pe șeful dinsei nu l-am identificat, avea un fular la gură. Consider însă absolut inumană atitudinea celor doi, prima refuzînd să-mi comunice răspunsul la o întrebare elementară — cel de al doilea obligîndu-mă să merg la miliție spre a da o declarație absurdă (cum s-ar fi putut dovedi că am cerut ceva de cinci ori la rînd?) — și, mai ales, ce importantă avea acest lucru atîta timp cît mă aflam, cu un copil bolnav, într-o farmacie?!”

**Procuratura municipiului București:**

„Urmare articolului publicat în numărul 42 al revistei din 18.10.1985, privind conducătorii auto de la Depozitul de combustibil nr. 105 situat în strada

Maica Teofana, sectorul 1 — care condiționează transportarea lemnelor, de primirea unor sume de bani — vă informăm că s-a dispus efectuarea de cercetări penale, de către Procuratura locală a Sectorului 1, sub aspectul infracțiunii de luare de mită.”

„Păsul meu e foarte simplu: am cumpărat o cămașă tăiată în două! — și asta într-o pungă sigilată, dar cu parafa C.T.C.-ului Fabricii de confecții Suceava!... Am trimis cămașa la fabrică pe data de 13 septembrie a. c., am primit confirmarea de primire; dar, în continuare, nici un răspuns, pînă astăzi (20 noiembrie — N. A.). Să fie cu ghinion ziua de 13? Sau să se fi lansat vreo modă nouă, iar eu nu mai merit nici un răspuns în acest caz?!” (Emil Dorneanu, 75 411, Lamotești 3-5, bloc 62, ap. 4 — București).

**D.P.M.O.S. București:**

„Cu privire la scrisoarea adresată de Gheorghe N. Cumpășanu din comuna Lădești, satul Cermengești, județul Vilcea, prin care acesta cere sprijin în obținerea unui motocicletu, vă comunicăm următoarele: D.P.M.O.S. București este de acord cu transferul unui motocicletu la D.P.M.O.S. Vilcea, pentru a fi dat în folosință pe titlu de posesor. Numitul a fost solicitat pentru a-și ridica motocicletu solicitat, în data de 25 noiembrie anul curent.”

**D.P.M.O.S. Suceava:**

„Referitor la scrisoarea adresată de către Violeta Buziță din orașul Gura Humorului, strada Avram Iancu II, prin care solicită sprijin pentru încadrarea în muncă, în urma analizei efectuate vă comunicăm: a fost încadrat ca dactilografă la Exploatarea minieră Lesul Ursului din cadrul Combinatului minier Gura Humorului, unde lucrează și în prezent.”

Pașină realizată de HORIA PĂTRAȘCU

Poșta redacției

Rita András — Miercurea-Ciuc: Absolvenții institutelor de învățămînt superior, repartizați în producție, sînt obligați să

Dincolo de aparențe

Cine-i păgubașul?

Există vîrste la care seriozitatea, înțelepciunea par a fi indiscutabile. Poți pune la îndoială cuvîntul de onoare pe care și-l dă un om cu părul alb? Sau discernămintul unui bunic? Dar să nu ne pripim...

Vasile Ciubotaru, zis „Vișan”, din Piatra Neamț, spre exemplu, la respectabila vîrstă de peste șaiszeci de ani, poate să treacă pentru cei care nu-l cunosc decît din vedere, drept un cetățean cumsecade. Cînd acesta pretinde, însă, că „poate pripicopsi pe cineva peste noapte”, susținînd, nici mai mult, nici mai puțin, că „define meșteșugul fabricării banilor”, cu condiția ca amatorul de îmbogățire subită, să-i ofere lui în prealabil zece la sută bani gheață în contul sumei pe care dorește s-o capete mai tirziu, ce poți să crezi despre el în afară de faptul că trebuie să fie un șarlatan?

Și totuși, oameni în toată firea, chiar mai în vîrstă decît „Vișan”, se lasă atrași în capcana acestuia. Se înțelege de la sine că un individ cu asemenea preocupări tenebroase stîrnește repulsie în rîndul vecinilor și cunoscuților cu o conștiință civică normală. Așa se explică faptul că miliția a fost sesizată nu de mult despre o nouă afacere pusă la cale de Vasile Ciubotaru. Ofițerii Ion Sirghi și Mihail Spiridon reușesc să-l prindă în flagrant, în clipa în care urma să „pripicopsască” încă un naiv, evitîndu-se astfel aruncarea unei importante sume de bani pe apa Simbetei; Dar... surpriză. Cu

efectueze stagiul în unitățile în care au fost repartizați. Schimbarea dispozițiilor de repartizare, precum și transferarea sau detașarea în alte unități socialiste nu pot fi efectuate decît cu aprobarea biroului Comisiei guvernamentale de coordonare a repartizării în producție a absolvenților de învățămînt superior. Nerespectarea dispozițiilor susmenționate atrage, după caz, potrivit legii, răspunderea disciplinară, materială Ion și Eva Coțeți — Ticvanu-Mic (Caras-Severin): Urmasii au dreptul la lotul personal al decedatului numai în anul survenirii decesului Maria Ionete — Poroschia (Teleorman): Dv., fiind plătită cu sume forfetare, nu aveți calitatea de persoană încadrată în sensul Codului Muncii, iar timpul lucrat și retribuit cu astfel de sume nu constituie vechime în muncă valabilă la pensie Aurica Marin — București: Perioadele lucrate după pensionare nu se includ în vechime în muncă Vasile Ion — Rădești (Argeș): Puteți fi menținut în sistemul de asigurări, urmînd să cotizați în continuare și să livrați produse la fondul de stat pentru a putea beneficia de drepturile de asigurări sociale și de pensie pentru o durată de contribuție de minimum 10 ani Neculai Ștefan — Mărășești: Pe perioada concediilor fără plată nu aveți dreptul la spor de vechime Viorel Marinescu — București: În funcția de subinginer principal pot fi încadrați subingineri care au o vechime de cel puțin 8 ani în funcții tehnice Pavel Matei — Iași: Intrucît dv. nu ați cerut anularea deciziei de pensionare în termen de 30 de zile, decizia a rămas definitivă, fiind suspendată doar plata pensiei pînă la încetarea activității Magdalena Ionescu — București: Pentru motive temeinice, care vor fi apreciate de către instanța de judecată, bunurile comune se pot împărți prin hotărîre judecătorească și în timpul căsătoriei Marileia Moraru — Odorheiu-Secuiesc: Dacă sinteti transferată cu serviciul în altă localitate nu trebuie să renunțați la școală, puteți obține transferul la un liceu din localitatea respectivă.

MARGA NEDELEA

„Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin ziinic între orele 11 — 14.



● Zilele trecute a avut loc recepția preliminară a șoselei modernizate Sîntămăria Orlea — Riu de Mori. Noul drum va reduce cu 25 la sută distanțele de transport tehnologic pentru șantierele de execuție a hidrocentralei Riu Mare — Retezat și a salbei de uzine hidroenergetice în aval de la Clopotiva până la Hațeg. Prin bretelele care vor fi executate peste barajele hidrocentralelor, el va asigura mai multe legături directe cu drumul național Hațeg — Caransebeș. Totodată noua șosea va contribui la o mai bună punere în valoare a patrimoniului turistic al masivului Retezat.

● Aflăm din ziarul ce apare la Tirgu Jiu că recente săpături arheologice efectuate în perimetrul satului Polata au scos la iveală, pe fondul unui sistem constructiv din secolul al XV-lea, urme ceramice datînd din secolul al XIII-lea. Cioburile de vase atestă că aici a existat o așezare mult mai veche, ceea ce a născut o interesantă expoziție. Pornind la o posibilă interpretare toponimică „Polata” — „Palat” ceramica descoperită ar putea să ne apropie — afirmă specialiștii muzeului județean — de reședința medievală a voievodului Litovoi.

## Miraj — un singur sens

Veniseam să aflu, doar, care sînt produsele noi ale „Miraj”-ului și am descoperit, brusc, că doream să aflu mai mult. Cum se nasc aceste produse. Să fi fost de vină aerul parfumat, specific, care domnea peste tot în întreprindere? Poate. Oricum, n-am rezistat tentației de a înțelege, fie și sumar, ce înseamnă producția de articole cosmetice. O simplă organizare industrială a auxiliarelor frumuseții? O știință? Sau și o artă? Am descoperit că activitatea de aici implică, în fond, cite ceva din toate. Este o activitate industrială pentru că presupune tehnologii complexe de fabricație. Dar este și știință, în laboratoarele întreprinderii făcîndu-se încercări, încercări, foarte multe încercări pentru a găsi soluțiile cele mai bune și mai este, nu în ultimul rînd, o artă. Pentru că o indispensabilă calitate a unui produs cosmetic este de a atrage. Și atracția implică rafinament, modernitate, distincție. Producătorii de articole cosmetice trebuie să fie, deci, și niște artiști ai frumuseții, ai bunului gust, iar articolele realizate aici dovedesc cu prisosință, după părerea mea, că firma „Miraj” a reușit să ia din sensul dublu al acestui cuvînt („iluzie” sau „farmec, atracție”) numai a doua accepțiune. A reușit printr-un interes perseverent și colectiv acordat calității. Argumente? Să dau unul singur care mi se pare foarte sugestiv. Există un laborator de testări organoleptice a produselor de parfumerie. Ori de cite ori se obține un produs nou sint chemați aici, pe lângă specialiști, și muncitorii din întreprindere. Fiecare își spune părerea, acordînd chiar note. Exact ca la un concurs. Desigur, gusturile sînt diverse. Tocmai de aceea, noul produs trebuie pentru a trece cu succes această probă, să întrunească un punctaj cît mai mare. Asemenea consultări se fac și cînd este botezat un produs ce urmează să fie lansat pe piață. Căci, firește, numele trebuie să fie incitant, atrăgător, inspirat. Sînt ascultate, deci, mai multe păreri, înainte de a se alege varianta optimă.

Să ne oprim acum și asupra produselor noi pe care întreprinderea „Miraj” le pune în această Lună a cadourilor la dispoziția cumpărătorilor. Pentru îngrijirea tenului a fost realizat un bogat sortiment de creme: gama „Cervovital” — formula 2 (recomandată mai ales persoanelor cu o piele devitalizată și cu riduri); gama „Pell Amar” — formula 2 (bogată în principii active naturale extrase din nămolul terapeutic al lacului Balta Albă, asociate cu extracte vegetale și recomandată pentru îngrijirea tuturor tipurilor de piele și la orice vîrstă); gama „Acantha” — formula 2 (care valorifică proprietățile Apilarnilului, recomandată în îngrijirea pielii delicate). În domeniul parfumeriei s-au realizat o serie de produse pentru femei sub mărcile „Bellatrix Lux” (în nota de miros a cunoscutei parfume Charlie

și prezentată în flacoane de sticlă tip Gallé) „Miraj” 125 și 150 (cu mirosuri florale moderne), „Darclee” (în nota parfumatului Madame Rochas). În magazinele de specialitate au mai fost trimise casetele „Veronica” și „Dalia” conținînd cite două flacoane, unul de cîte două și altul de apă de toaletă. Se pregătește de asemenea o casetă de familie, incluzînd un flacon „Miss Miraj” și un parfum pentru bărbați (nici ei n-au fost uitați!) discret, proaspăt, paciulat, pe linia retro.

Din cite am înțeles, mai sînt în pregătire și alte sortimente despre care vă vom informa la vreme.

● Anunțăm într-unul din numerele trecute că retrospectiva „Nicolae Grigorescu” a poposit la Tulcea. Aflăm că ea se bucură și aici de un atît de mare succes la public, încît organizatorii au hotărît menținerea ei în această localitate pînă la sfîrșitul lunii decembrie.

● La unitatea de panificație din Băile Tușnad a fost pusă în funcțiune o linie de producție pentru fabricarea sticksurilor. Inserăm știrea cu intenția de a reaminti întreprinderilor similare din Capitală că sticksurile sînt acele delicioase „bețisoare”

## Din nou despre plantele medicinale

În ziarul „Informația Harghitei”, farmacistul Ilie Echim îl avertizează pe cei care au în somnii sau adorm mai greu să nu facă abuz de somnifere, tranchilizante etc., deoarece folosirea lor fără discernămint duce la obișnuință, la cunoscuta dependență de medicamente, cu riscuri uneori grave pentru organism. Desigur, cunoscuta afirmație a lui Napoleon „cinci ore de somn pentru un vîrstnic, șase pentru un tînăr, șapte pentru o femeie și opt pentru un prost sînt de ajuns” nu este decît una din butadele de gust indoielnic pe care împăratul le debita citeodată în dorința de a epata, explicabilă între altele și prin faptul că Bonaparte avea un somn foarte scurt, dar profund, odihnitor. Goethe a dormit, se pare, toată viața opt ore pe noapte, ceea ce nu l-a împiedicat să scrie „Faust”, în cît nu numărul orelor de somn contează, ci odihna propriu zisă obținută prin somn. Tranchilizantele, somniferele, la care se apelează cu prea mare ușurință, pot fi evitate — scrie farmacistul Echim — prin folosirea unor ceaiuri din plante medicinale. Și enumeră plantele care au efect sedativ și ușor hipnotic: valeriana, hameiul, roșnița și le-

— Ultima lună a anului se anunță a fi mai rece decît în mod obișnuit, mai cu seamă în jumătatea de răsărit a țării. Zilele cu precipitații vor fi relativ numeroase, dar cantitățile însumate pe întreaga lună nu vor depăși valorile medii pluviuale decît în regiunile vestice și de sud ale țării. Să precizăm, însă, ce înțeleg meteorologii prin „în mod obișnuit”. Pentru decembrie, bineînțeles. Compararea variațiilor vremii de-a lungul timpului indică următoarele valori: în regiunile de cîmpie o temperatură a aerului cuprinsă între  $-1^{\circ}$  și  $+3^{\circ}$  și cantități de precipitații între 20 și 50 mm; în regiunile de deal și în depresiunile intramontane o temperatură cuprinsă între  $-5^{\circ}$  și  $+2^{\circ}$ , cantitățile de precipitații fiind cuprinse între 20 și 60 mm; în regiunile de munte temperatura se încadrează între  $-9^{\circ}$  și  $-1^{\circ}$ , iar precipitațiile între 40 și 110 mm.

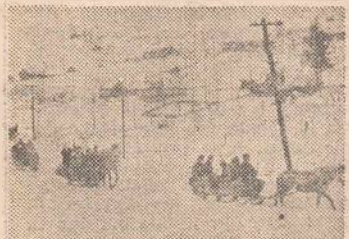
Revenind la decembrie 1985, trebuie să spunem că luna se va remarca în primul rînd prin variații însemnate ale temperaturii la nivelul întregii țări. Ea va debuta printr-o vreme rece, cu temperaturi sub valorile obișnuite, minima coborînd, în prima decadă sub  $-12^{\circ}$  sau chiar  $-14^{\circ}$ , în special în partea centrală și de nord a țării. Spre mijlocul lunii, mai precis

din port. „Neptun” contribuie astfel la reducerea timpului de staționare a vagoanelor cu circa 2 ore/vagon.

● Răspîndirea manuală a îngrășămintelor chimice la culturile de cartofi se desfășoară nu numai cu un consum mare de muncă și timp, ci poate duce — neexistînd posibilitatea unei dozări corecte — chiar la erori care afectează rezultatele producției. Pornind de la această constatare, un colectiv de cadre didactice de la Universitatea brașoveană a construit un aparat de dozare automată a îngrășămintelor chimice. El permite programarea oricărei combinații a elementelor de bază ale îngrășămintelor, precum și repetarea automată a acestor combinații.

## Invitație la Șirnea

La poalele Pietrei Craiului, în satul turistic Șirnea, a nins mult în ultimele zile. Drumul



care leagă localitatea de șoseaua națională Brașov — Cîmpulung e acoperit de zăpadă, dar clinchetul zurgălăilor, care face deliciul turistilor, a început deja să spargă liniștea iernii și să umple satul de veselie vizitatorilor. Cei care-și petrec cel puțin cîteva zile în Șirnea se bucură de asemenea pîmbări cu sania într-un decor pe potrivă, avînd, totodată, și posibilitatea să schizeze pe pîrtia special amenajată, ori să viziteze împrejuririle (Complexul Brusturet, Pesteră Dimboviaoara, Castelul Bran). Ca și în iarna trecută, cînd localitatea a fost vizitată de turiști din numeroase țări, noua zăpadă continuă să rămînă o chemare irezistibilă către acest superb sat de munte, în care funcționează un birou de cazare și alte servicii deschise turismului. Așadar, sezonul a început, invitația la munte rămîne deschisă.

Pagină realizată de  
ALEXANDRU ȘERBAN

## Premieră editorială

Editura Sport-Turism propune cititorilor săi o nouă colecție: **Monumente și muzee**. Primul titlu este dedicat Muzeului de istorie din Suceava și poartă semnătura arheologului sucevean **Emil Ioan Emandi**. De la coperta atrăgătoare (reproducînd fotografic unul din punctele de mare interes ale muzeului — Sala sfatului domnesc — o ingenioasă reconstituire a atmosferei de curte din vremea lui Ștefan cel Mare, cu statui în mărime naturală, de mare efect) și pînă la sumarul alcătuit pe ideea **multum in parvo**, cartea lui Emil Ioan Emandi este mult mai mult decît un amplu ghid al muzeului. Autorul ambiționează o sinteză de istorie și muzeistică pentru spațiul-țesaur al acestei părți din Bucovina, în care cuantumul de informație (de altfel, însemnat) găsește forme accesibile de prezentare. Rigoarea nu exclude aici fluența, capitole întregi avînd aspectul unei plăcute narațiuni. „În felul acesta, imbinarea caracterului de «ghid al muzeului» cu cel de «carte de istorie» locală împlinește, cu un mare procent de reușită, dezideratul către care trebuie să aspire orice lucrare de acest fel: informarea completă a vizitatorului ocazional al unui muzeu, cu datele cele mai importante ale istoriei demografice, economice, culturale și politice a orașului și a ținutului...” — spune în prefață arheologul **Mircea D. Matei**. Și cu acest gir, **Muzeul de istorie din Suceava**, de Emil Ioan Emandi (ca și — putem presupune — următoarele apariții din colecție) își merită din plin locul în bibliotecile noastre, (T. R.).

# ULTIMA ORĂ

pe care bucureștenii le așteaptă cum de mult să revină în magazine.

## La Opera română

● Simbătă 7 decembrie (ora 17), **Othello** de Verdi. Principali interpreți: Anatol Covali, Sanda Șandru, Vasile Martinoiu, Ștefăniță Lascu. Conducerea muzicală: Carol Litvin.

● În matineul de duminică 8 decembrie a fost programată opera compozitorului Carmen Petra-Basacopol, **Inimă de copil**. Cristian Mihăilescu, Cornelia Angelescu, Adriana Alexandru-Pop, Nicolae Bratu și Ștefan Teodorescu sînt soliștii care vor cînta alături de copiii Gabriela Amuzescu, Irina Lăzăriciu, Andreia Bătuca și de corul „Voces primăvara”. Dirijează Claudiu Negulescu.

● Duminică seara (ora 18) figurează pe afiș baletul **Cocoșatul de la Notre-Dame**. Sub bagheta dirijorului Lucian Anca, principalii interpreți vor fi: Alexa Mezincescu, Adrian Gheorghiu, Mihai Tugearu, Laurențiu Guinea, Anne Marie Vretos.

● Lucia Țibuleac va interpreta rolul titular din **Aida** (marți 10 decembrie, ora 17), în care Iulia Buciuceanu va fi Amneris, Anatol Covali — Radames, Vasile Martinoiu — Amonasro. Va dirija Cornel Trăilescu.

● **Rigoletto** continuă repertoriul verdian miercuri 11 decembrie (ora 18). Sub bagheta lui Lucian Anca, în rolurile principale vor apărea Florin Georgescu, Silvia Voinea, Nicolae Urdăreanu.

● Baletul cealokvskian **Frumoasa din pădurea adormită** cu Anne Marie Vretos, Laurențiu Guinea, Doina Acsinte și Leda Popescu este programat pentru joi 12 decembrie, ora 18. Dirijor Lucian Anca.

● În **Flautul fermecat** de vineri 13 decembrie (ora 18) cîntă Eleonora Enăchescu, Elena Simionescu, Elvira Cirje, Cornelia Pop, Iulia Buciuceanu, Gerda Radler, Daniela Vlădescu, Adriana Alexandru, Lucian Marinescu, Ștefăniță Lascu, Ștefan Teodorescu, Alexandru Moisuc, Nicolae Andreescu, Ion Grigorescu. Dirijează Lucian Anca.

vîntică. Bînd scara, înainte de culcare o ceașcă de ceai din aceste plante, ne putem asigura un somn liniștit, odihnitor, care să ne refacă forțele pentru munca de a doua zi.

● Anul acesta „barza” a adus la Deva 1530 de noi locuitori. Ultimul sosit este o fetiță. Se numește Emilia. Ii urăm sănătate și viață lungă.

● Tînăra întreprindere de tractoare din Miercurea Ciuc tînde să devină o firmă cu greutate. Aflăm că de pe benzile de montaj a ieșit nu de mult tractorul cu nr. 23 000. Trebuie să mai adăugăm că tractoarele realizate aici au o largă utilitate, putînd fi folosite în lucrări din agricultură, construcții, exploatarea forestieră și la alte lucrări desfășurate în locuri greu accesibile.

## Cum va fi luna decembrie?

Am adresat această întrebare, inspirată firește din dorința mai multor cititori ai revistei de a afla cum va arăta prima lună de iarnă, lui Constantin Mares, cercetător principal la Institutul de meteorologie și hidrologie. Iată, pe scurt, ce ne-a răspuns:

Între 12 și 16 se vor înregistra, în schimb, cele mai ridicate temperaturi care vor fi cuprinse între  $-4^{\circ}$  și  $+6^{\circ}$  în timpul nopții, pentru ca ziua, maximele să atingă chiar  $+15^{\circ}$  în regiunile sud-vestice. În a doua parte a lunii temperatura va scădea din nou apreciabil, cu excepția, poate, a ultimelor două-trei zile care se vor apropia de valorile normale. În privința precipitațiilor se pare că există șanse mari să avem numeroase zile cu lapoviță și ninsoși, repartiția acestora în timp fiind destul de neuniformă. Să spunem, totuși, că se așteaptă să se înregistreze cele mai mari cantități în perioada cuprinsă între zilele de 15 și 20 ale lunii, singurul interval cu precipitații neînsemnate fiind 21—25 decembrie.

O altă caracteristică a acestei luni va fi turbulența crescută a atmosferei. Vîntul va înregistra intensificări serioase aproape pe tot parcursul lunii, iar între 15—20 decembrie zăpada va fi spulberată sau viscolită. Vîntul se va potoli abia în ultima parte a lunii.

● În cadrul Direcției C.F. Constanța Port se lucrează la punerea în funcțiune a unui sistem informatic denumit „Neptun”, care va permite urmărirea permanentă a vagoanelor de marfă din momentul sosirii și pînă la plecarea lor

## ANCHETA NOASTRĂ SPORTIVĂ DE SFÎRȘIT DE AN

Conform tradiției, în primul număr din decembrie deschidem ancheta noastră sportivă de sfîrșit de an, menită să-l desemneze pe cel mai bun fotbalist român. Pînă la 20 decembrie (data poștei), așteptăm opțiunile dumneavoastră, stîmțați cititorii, pe adresa revistei „Flacăra”, București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341, cu rugămintea de a menționa pe plic „Anchetă sport”. Ca de obicei, răspunsurile dumneavoastră vor constitui un capitol al unui mai vast sondaj, în cadrul căruia se vor mai pronunța specialiștii, scriitorii, cronicarii de fotbal etc. Nu uitați deci să ne scrieți, cel mai tîrziu pînă la 20 decembrie, adăugînd numele și adresa completă, anonimele nefiind luate în considerație!

Totodată, urmărind cultivarea spiritului de sportivitate și loialitate pe stadioane, în săli etc., stimularea nobleței și generozității în sport, „Flacăra” va acorda și în 1985, Premiul fair-play, ajuns la a 3-a ediție. Și în acest sens, tot pînă la 20 decembrie (data poștei), așteptăm propuneri și sugestii din partea cititorilor, cu mențiunea (pe plic) „Premiul fair-play”. Vă vom ține la curent, pe măsura sosirii scrisorilor, cu stadiul celor două sondaje.